ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

13. 7. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 40 ДИН

БРОЈ 1698

КОКО БИЛ: НА СТАЗИ ЋИРИБИРИЈА

JAC-84

Ripley

Веровали или не!

СВИ ПОСЕТИОЦИ

БЕРЛИНСКОГ ПОЗОРИШТА ПОЧЕТКОМ ОВОГА ВЕКА ПЛАЋАЛИ СУ ИСТУ ЦЕНУ УЛАЗНИЦА, А ОНДА СУ БРОЈЕВЕ СЕДИШТА ИЗВЛАЧИЛИ ИЗ ПЕХАРА.

КАРДИНАЛ КАРЛ ВОЈТИЛА ЈЕ 14. ОКТОБРА 1978. БИО НА ПУТУ ЗА РИМ, КАДА МУ СЕ АУТОМОБИЛ ИЗНЕНАДА ПОКВАРИО НЕГДЕ У БРДИМА. КАРДИНАЛ ЈЕ ОДМАХ ЗАУСТАВИО ПРВИ АУТОБУС И СТИГАО У ВАТИКАН НА ВРЕМЕ ДА ПРИСУСТВУЈЕ КОНКЛАВУ КОЈИ ГА ЈЕ ИЗАБРАО ЗА ПАПУ ЈОВАНА ПАВЛА II.

Најчуднији клуб

ЧЛАНОВИ „КЛУБА ХРАСТОВА" СУ СТАБЛА СТАРА НАЈМАЊЕ 100 ГОДИНА. ПРЕДСЕДНИК ЈЕ ЈЕДАН ХРАСТ ЗВАНИ СЕДАМ СЕСТАРА ИЗРАСТАО У БЛИЗИНИ МЕНДВИЛА У ЛУИЗИЈАНИ (САД), ВИСИНЕ 16,7 МЕТАРА, ОБИМА 11,2, А КРОШЊА, У НАЈШИРЕМ ДЕЛУ, ДОСТИЖЕ 40 М.

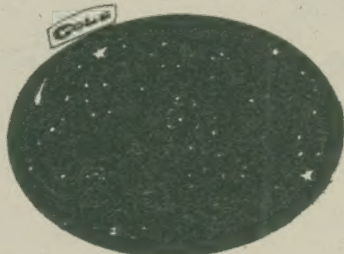
ЈАБУКА

КОЈУ ЈЕ ОДГАЈИО ГАРЕТ ДАМ ИЗ ГРЕЈНЏЕРА У ВАШИНГТОНУ (САД), ДАЈЕ ПЛОД ЧИЈА ЈЕ ЈЕДНА ПОЛОВИНА ЗЛАТНИ, А ДРУГА ЦРВЕНИ ДЕЛИШЕС.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● три бела леопарда угледала су свет пре извесног времена у зоолошком врту града Крефелда у СР Немачкој. Управи врта већ је из Сапороа (Јапан) стигла понуда за продају. Три младунчета, који су сада велики као наша домаћа мачка, кад одрасту биће дугачки око два и по метра.

● ● ● Млечни пут (галаксија којој припада и наш. Сунчев систем) има облик спљоштене лопте и садржи око 150 милијарди звезда. Од једног краја

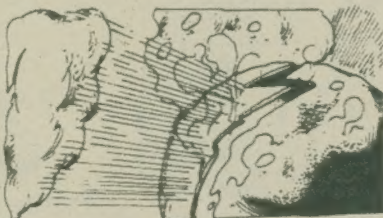
млечног пута до другог светлосни зрак путује 100 хиљада земаљских година, а растојања између појединих звезда у њој приближно износе око 10 милиона пута величине њихових пречника.

● ● ● нико још није пребројао корење неког стабла, али је пребројавање само дела корења и коренчића једне стабљике ражи показало да она има најмање 13 милиона коренчића чија укупна дужина износи отприлике 600 километара, али то није све: из тог корења штрче танане длачице којима је број процењен на 14 милијарди а укупна дужина на око 8700 километара.

● ● ● најнеобичнији сат на свету налази се у музеју совјетског града Саратова. Сат је изграђен у Француској, има преко 95 бројчаника и 25 опруга за навијање. Он истовремено показује колико има часова у готово свим крајевима света као и дан, месец и годину и то на грегоријанском, мухамеданском и јеврејском календару.

● ● ● сваке године са површине мора и океана Земље испари у ваздух око 355 хиљада кубних километара воде, али се највећи део тога, око 90 процената, поново врати у океане у виду падавина док остала влага пада на копнене делове. Реке унесу у океане 35 хиљада кубних километара воде годишње. Највећи део воде улива се с

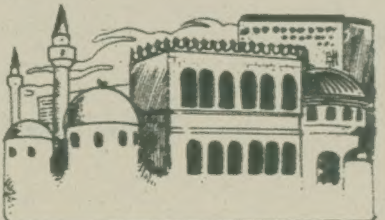
азијског континента, док је на другом месту Јужна Америка и то захваљујући Амазону – та река донесе у океан десети део воде свих река планете.

● ● ● у италијанском граду Астију на свет је дошло кученце које не припада ни једној одређеној раси већ је обичан мешанац. Али, ово штене одмах је привукло пажњу научника јер на глави, леђима и шапама има светлозелену длаку. За сада стручњаци нису у стању да објасне и одгонетну како су настале ове зелене мрље.

● ● ● ксилофон је вероватно најстарији музички инструмент који се и данас употребљава у оркестрима. За њега су знали још стари Кинези три хиљаде година пре наше ере.

● ● ● један од најскупљих градова на свету је Киншаса, главни град Заира. Само спавање и храна за један дан боравка у овом граду странца коштају 190 долара. За Киншасом не заостаје много ни Џеда (Саудијска Арабија) где туриста дневно мора да потроши око 163 долара.

НИ ОРБИТАЛНА СТАНИЦА НИ ХОТЕЛ ЗА АСТРОНАУТЕ

ЕТ (И-ТИ) ПОСТАЈЕ КОСМИЧКИ ТЕЛЕСКОП

Амерички дугорочни свемирски програм „спејс шатл" (редован свемирски превоз) састоји се од ракетоплана или орбитера – досад су то били „Колумбија" и „Челенџер" – две ракете-носача и спољног резервоара за гориво. Овај „систем за свемирски транспорт" може стотинак пута да се вине у космос и врати се на Земљу осим једног његовог дела: огромног спољног резервоара.

Овај резервоар, тежак тридесет тона и дугачак четрдесет седам метара, који носи течни водоник и кисеоник, има користан живот од свега девет минута: од лансирања из Кејп Канаверала до тренутка када га „шатл", излазећи из Земљине атмосфере, одбацује. Тада или експлодира или пада у океан. Кратак животни век у односу на петнаест милиона долара колико кошта!

За ЕТ (И-Ти), како је назван џиновски спољни резервоар (од енглеског: External Tank), предлагано је више решења која би му продужила користан век, од орбиталне станице за снабдевање свемирских летелица горивом до хотела за астронауте.

Недавно је Дејвид Кох, са Харвардске смитсонијанске астрофизичке опсерваторије у Кембриџу, савезна држава Масачусетс, детаљно обавестио научну јавност како од И-Тија може да направи телескоп. И то не обичан, за осматрање звезданог неба, већ специјалан инструмент који би откривао и регистровао гама-зраке.

Тајанствени, продорни, енергични

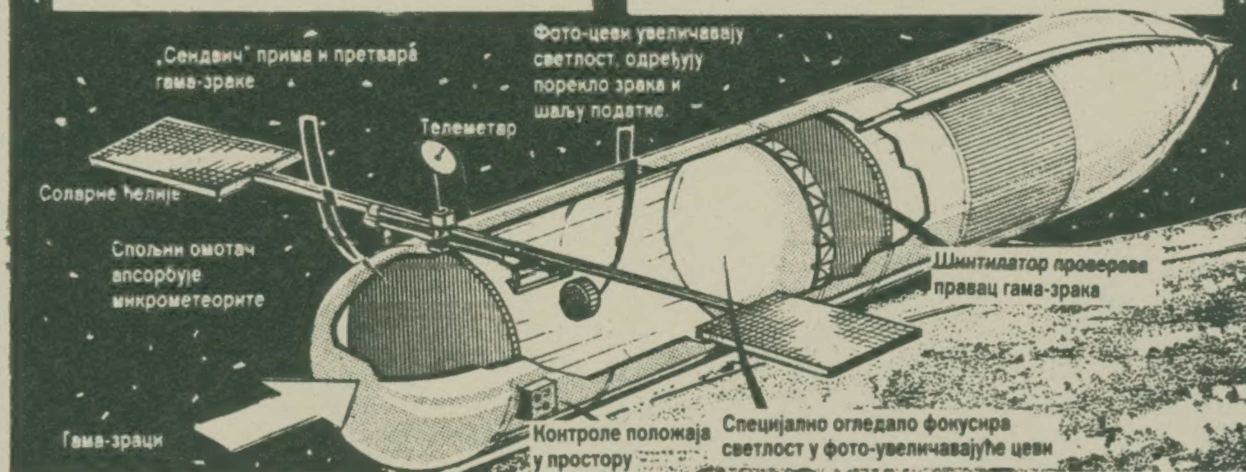
Спектар електромагнетске радијације обухвата далеко шири опсег таласних дужина него што су боје, односно видљива светлост, које наше око опажа и креће се од радио-таласа, преко инфрацрвене, видљиве и ултраљубичасте светлости до X-зрака (рендгенских) и тешко ухватљивих гама-зрака велике продорности и енергије на краткоталасној ивици спектра.

Гама-зраци настају приликом најбурнијих и најзанимљивијих процеса у свемиру који су, истовремено, и најмање истражени – звезда које експлодирају, брзоротирајућих неутронских звезда и црних јама. Они у садејству с атмосфером производе пљусак нових честица и због тога не могу да се ухвате на Земљи. Чак су и први свемирски детектори успели само да докажу како гама-зраци у васиони заиста постоје, и ништа више. Наука данас познаје свега двадесет и пет специфичних извора гама-зрака, а од њих само су два довољно прецизно лоцирана.

Крајем ове деценије један од ракетоплана програма „спејс шатл" лансираће сателит назван Опсерваторија гама-зрака или GRO (од енглеског: Gamma Ray Observatory) од кога се очекује да битно допринесе нашем упознавању астрономије гама-зрака. Али, још у време када је предложен план за овај сателит, Национална академија наука САД нагласила је да ће убрзо бити неопходан још већи телескоп. ЕТ ће вероватно бити први из будуће серије таквих телескопа.

Код детектора у свемиру веома је важна ширина простора који обухватају. Досад најбољи сателит европски Cos-B има сабирно поље величине књиге. GRO-ов ће бити као сточић за кафу док ће детектори И-Тија покривати пространство велико као гаража за два аутомобила.

Астрономи и астрофизичари сматрају да је ЕТ као створен да постане космички телескоп и то из више разлога. Велики је таман колико треба, има танке зидове који, ипак, не пропуштају ни гас ни светлост, савршено је изолован и крут. Лансирање у орбиту је јевтино, пројектован је тако да ради на идеалном притиску од око осамнаест килограма по шест и по квадратних центиметара.

Капија у сендвичу

На Земљи ће се обавити само неки радови претварања резервоара у телескоп: монтирање неколико подупирача за телескоп, стављање танке спољне облоге од алуминијума ради заштите од метеорита и још понешто. Већи део после биће обављен у свемиру. Идејни отац ЕТ телескопа Дејвид Кох рачуна да ће шест астронаута са ракетним моторима на леђима – који су испробани за време последњег лета „Челенџера" када први пут астронаути нису били „везани" за матични брод – обавити цео посао током седмодневне мисије.

Гама-зраци ће несметано продирати у ЕТ кроз његове танке зидове, али неће бити хватани директно већ ће их претходно велики лист оловне фолије, назван „тригер модул", претварати у парове набијених честица огромне брзине.

Оловна фолија ће се налазити у „сендвичу" између два шинтилатора, у ствари два листа начињена од прозирне пластичне масе, у којима набијене честице изазивају светлосни блесак који хватају фото-цеви. Честице гама-зрака произвешће блесак само на слоју испод оловне фолије.

Труп резервоара биће испуњен гасом и, док честице муњевитом брзином пролазе кроз њега, емитоваће конусе такозване Черенкове светлости. Ултраљубичаста светлост биће фокусирана на скуп фото-увеличавајућих цеви помоћу огромног огледала разапетог у резервоару. Други шинтилатор, назван „тајм-ов-флајт модул", смештен иза огледала, хватаће честице и проверавати да ли долазе из правца у који је телескоп уперен.

Тригер модул, огледало и тајм-ов-флајт модул иза њега биће постављени у ЕТ у орбити са шестоугаоних платформи. Астронаути ће, такође, инсталирати уређај за одређивање правца телескопа, уређај за његов погон из соларних ћелија и уређај за одашиљање прикупљених података на Земљу.

Овај амбициозни подухват биће најнеобичнија прерада „старог гвожђа" на свету и прва проба свемирског инжењеринга. Ако се оствари, отвориће ново поглавље у изучавању космоса недоступног са Земље.

Б. Д.

НА ШЛЕМУ ЈЕ ЗАСВЕТЛЕЛА ЖУТА ПАТРОНА: ПРОТИВНИК ЈЕ ПОГОЂЕН

ЛАСЕР НЕПОГРЕШИВИ СУДИЈА

Јул је месец устанака: 4, 7, 13, 27... А у данашње време, јул је месец смене младих војника на одслужењу рока у ЈНА. Једни скидају униформе и враћају се кући, други их облаче и полажу свечану обавезу. У овом броју доносимо репортажу о наоружању и војној опреми у данашњој ЈНА – чије су претече устанци из јула 1941.

СТАЛНА ИЗЛОЖБА НАОРУЖАЊА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ ЈНА У НИКИНЦИМА САМО ЈЕ ДЕО ПРИЧЕ О СПРЕМНОСТИ НАШЕ ЗЕМЉЕ ДА СЕ СУПРОТСТАВИ СВАКОМ НАПАДАЧУ.

Осамдесетак километара од Београда, у питомом сремском селу Никинци, налази се јединствена изложба у нас, кажу да такве нема ни у читавој Европи. Реч је о Сталној изложби наоружања и војне опреме ЈНА где су на једном месту, колико је то због техничких разлога могуће, представљена достигнућа наше војне индустрије.

На централном платоу Изложбе који окружује шест павиљона смештена је топ-хаубица, један од поноса нашег артиљеријског оруђа. Водич нам као из рукава истреса многобројне податке о њој, рецимо, да је тешка 6470 kg, да јој је максимални домет 24 km, да у просеку за један минут испаљује 5 до 6 граната а ако је посада која је опслужује максимално обучена, онда је и брзина гађања много већа.

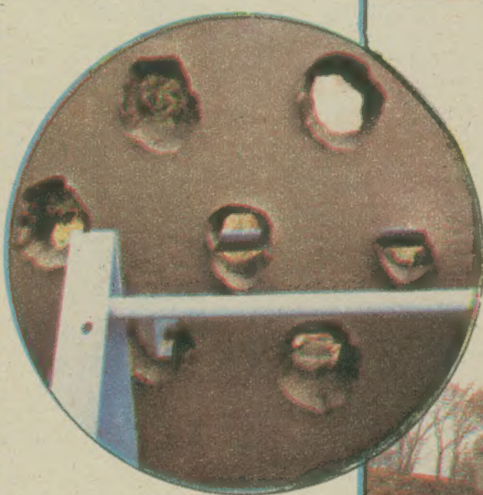
На око 3500 квадратних метара у шест павиљона смештено је око 1200 експоната распоређених, како то у војсци воле прецизно и стручно да кажу, по видовима и родовима, а унутар њих по тактичко-техничким целинама. Наравно, из разумљивих разлога, уместо бродова, подморница, авиона, хеликоптера и осталих борбених средстава, гломазнијих димензија, изложене су изузетно успеле макете.

Доследно се придржавајући поруке свог Врховног команданта Јосипа Броза Тита: „Радимо као да ће сто година бити мир, а спремајмо се као да ће сутра почети рат", Југословенска народна армија сврстала се у ред данас најмодерније опремљених армија у свету. Јер, индустријска предузећа која раде за војне потребе оспособљена су да производе готово све што је неопходно нашим оружаним снагама да се, устреба ли, успешно супротставе агресору.

И дању и ноћу

У лепо уређеним изложбеним просторима у Никинцима може се видети наоружање од стрељачког до самоходног вишецевног бацача ракета, од ракетне топовњаче до нашег најновијег борбеног авиона „галеб G-4".

Самоходни вишецевни бацач ракета 128 mm најновије је дело наших стручњака. Ово средство намењено је за ватрену подршку наших јединица на већим дубинама, до 20 km. Оруђе има 32 лансирне цеви са ракетама и 32 ракете у резерви, а пуње-

На централном платоу смештен је топ-хаубица, понос нашег артиљеријског оруђа. У кругу се јасно виде резултати његовог дејства на челичну плочу.

Претпоставимо: непријатељ је употребио хемијско-биолошка средства и, поред осталог, загадио реке и језера. Тада на сцену ступа и овај филтер за пречишћавање који за један час може да пречисти 150 литара загађене воде.

Турбомлазни „галеб G-4" служи и за обуку и за извршење борбених задатака. На прошлогодишњој Светској ваздухопловној изложби добио је и велика признања

ње оруђа и покретање цеви изводи се аутоматски, полуаутоматски и, кад затреба, ручно. За само 18 секунди овај самоходни вишецевни бацач ракета испали 32 ракете што речито говори да је оруђе велике ватрене моћи.

Савремени брод, ракетна топовњача, са максималном брзином од 39 чворова, опремљен је снажним артиљеријским и ракетним наоружањем којим се управља даљински помоћу јединственог аутоматизованог система за управљање ватром. На овом броду допадљивих линија уграђени су најсавременији електронски, електрични и машински уређаји који пловило чине ефикасним у ратном дејству при свим метеоролошким условима, и дању и ноћу.

Најновији турбомлазни авион „галеб G-4" са једним и два седишта у тандему намењен је за обуку и извршење разних борбених задатака. Опремљен је са по два спарена топа 23 mm, као и другим наоружањем, ракетама и бомбама. G-4 има савремене перформансе и изузетно је цењен авион о чему сведоче и признања која је добио на прошлогодишњој Светској ваздухопловној изложби у Ла Буржеу поред Париза.

Наравно, требало би много више простора да би се поменула и остала изложена средства која представљају савремена решења наших конструктора и произвођача... Систему обуке такође се поклања велика пажња, па је и на том плану учињен велики напредак и то највише захваљујући ласеру.

Искључиво за пријатеље

...Маневар је у току, бију се „плави" и „црвени", усред те ватре ускачу тзв. судије и, на основу виђеног, пресуђују који је војник или тенк избачен из строја. Вероватно да нема незахвалнијег суђења јер се тешко са сигурношћу може утврдити ко је рањен а ко погинуо, које оклопно возило уништено. Е, то је било некад. Данас су наши војни стручњаци, користећи моћ ласерских зрака, успели и томе да доскоче...

У току маневра војник сада на шлему носи специјалан мали ласерски пријемник и кад га први пут, такође ласером, погоди непријатељ, њему се пали жута патрона – рањен је. Други погодак активира црвену патрону и војник је избачен из строја. Слично је и са оклопним возилима и оруђима јер и на њима постоје разни ласерски симулатори и уређаји који судијама у овим „биткама" где се користи и маневарска муниција омогућују да буду, колико то техника омогућава, непристрасни.

Имати јаку војну индустрију која подмирује потребе оружаних снага једне земље и чини их независним захтева, нормално, и велика средства. Рецимо, само 1952, док је ЈНА тек била у почетној фази развоја, за потребе одбране издвојено је 22,8% националног дохотка. Отада је овај проценат сваке године опадао: 1960. износио је 8,58%, а прошле 1983, тек 5,2%. Али то никако не значи, и не сме да значи, да је борбена готовост наших оружаних снага мања.

У времену кад је готово читав свет многим оружаним сукобима доведен до усијања и када велики безобзирно прете малима, нормално је да и ми улажемо огромне напоре да бисмо, ако затреба, и оружјем бранили слободу и независност. Разумљиво је да такви напори захтевају и прилична средства и зато не треба да чуди што, да би ојачали своје снаге, извозимо оружје, оно које, да тако кажемо, претекне нашим оружаним снагама. Наравно, не свима, већ у првом реду пријатељским земљама суоченим са ратном опасношћу.

Стална изложба наоружања и војне опреме у Никинцима, основана 1970, управо и служи да страним делегацијама на једном месту покаже достигнућа наше војне индустрије у производњи наоружања и војне опреме.

Међутим, Изложба има и други, не мање значајан карактер: служи да упозна наше војне школе, академије, удружења резервних војних старешина, представнике друштвено-политичких организација и друге са наоружањем и војном опремом којом Југословенска народна армија располаже у овом тренутку.

П. Милатовић
Снимио: Љубомир Патрногић

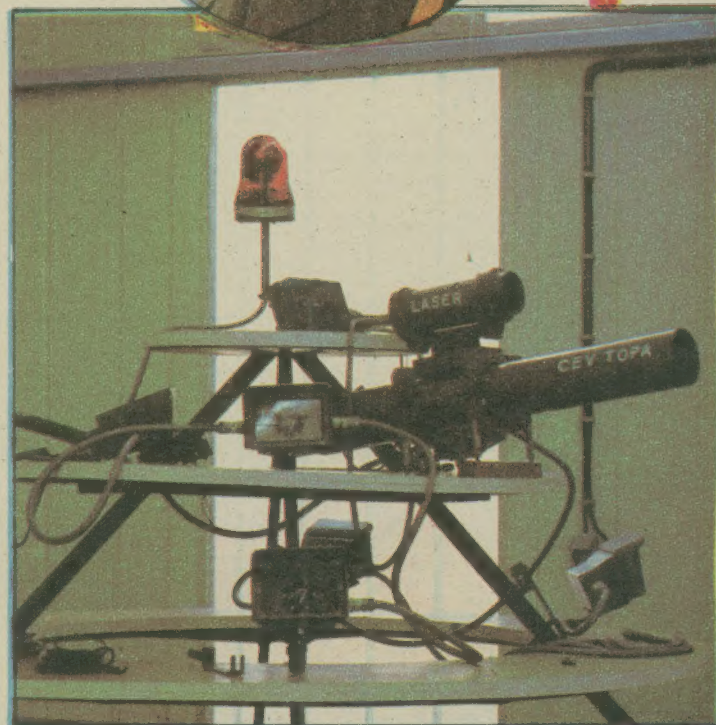
Наши војни стручњаци ласерске зраке користе и за маневре: ласерски пријемник на шлему војника и монтиран на куполу оклопног возила.

Тешко непријатељском авиону или тенку ако га сачека оклопни транспортер ОТМ-980 чија је максимална брзина кретања на копну 58 km/h, плива брзином од 7,5 km/h и у стању је да као од шале пређе ров широк 2400 mm.

Непријатељским оклопним средствима, бункерима и другим утврђењима лоше се пише ако се нађу на домету овог ручног бацача који без проблема пробија оклоп дебљине до 400 mm.

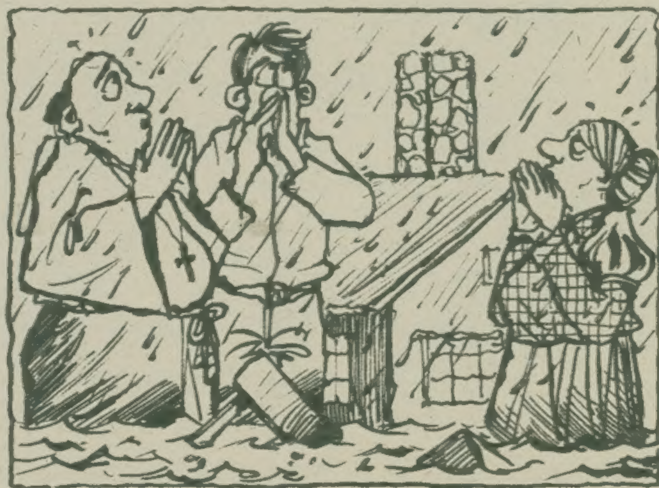
АМЕРИЧКА ПОСЛА:
НЕОБИЧНИ СУДСКИ ПРОЦЕСИ

ВРАТИТЕ НАМ ЛУИЗИЈАНУ

Госпођа Сесилија Пизо из Њу Орлеанса у Луизијани сетила се 1976. године да од суда званичним путем затражи да се сместа поништи Уговор о куповини Луизијане која је 1803. повећала територију САД за сто четрдесет процената, а 1812. постала осамнаеста савезна америчка држава. Сењора Пизо, чијим је жилама текла ватрена шпанска крв, тврдила је пред судом да ни француски цар Наполеон Бонапарта, ни амерички председник Томас Џеферсон нису били овлашћени да склопе такав уговор и да, сходно томе, територија од око осам милиона јутара још припада Шпанији. Судија Џек Гордон се сложио да су, вероватно, само Француски парламент и Амерички конгрес имали законско право купопродаје, али да је г-ђа Пизо, на жалост, закаснила са својим захтевом пуних 167 година јер по закону такви случајеви застаревају за шест година од обављеног чина.

Није надлежан за громове

У нади да ће умилостивити бога како би прекинуо дуготрајну сушу која је 1880. владала у унутрашњости државе Њујорк презбитеријански свештеник Данкан Меклауд заказао је једне августовске суботе масовну молитву верника. Тачно у подне житељи тога краја прекинули су све послове и ударили да се моле за мало кишице. И гле чуда! У један сат надвили су се тешки оловни облаци, у два је дунуо снажан ветар, у три је веома захладнело, а у четири је почела олуја са грмљавином. Пљусак који се сручио из небеса текао је улицама достигавши ниво од пет центиметара, збрисао је мост и однео остатке једног амбара у који је треснуо гром. Тада су почеле невоље. Амбар је припадао фармеру Финијасу Доду, једином становнику Фелпса који је одбио да се прикључи заједничкој молитви. Многи су помислили да га је снашла заслужена божија казна. Дод се није дао застрашити. Чим је чуо како пречасном Меклауду честитају што је окончао сушу, тужио је свештеника тражећи надокнаду од пет хиљада долара за претрпљену штету. Свештеник се нашао у незавидном положају – пошто је непрекидно понављао парохијанима како им је бог услишио молбу, никако није могао да се угризе за језик и лепо каже да је олуја била пука коинциденција. Част му је спасао адвокат који је успео да убеди судију како је колективна молитва тражила само кишу, а што је бог послао громове и муње приде не спада у заслугу свештеника Меклауда.

Надам се, надам се...

Када је 1971. године чуо да пастор Доналд Мануел обећава „благослов, богатство и награде" сваком ко од своје имовине баптистичкој цркви поклони десет процената, Хју Мекнет, електричарски радник из Мајамија у Флориди, одмах је приложио осамсто долара. Прошле су три године а Мекнет не само да није добио никакво богатство или награду већ је остао и без запослења. Тада се сетио својих осамсто долара и тужио је цркву за обману. Али, пре него што је случај доспео пред суд, богати бизнисмен из Тексаса Олтон Њуел прочитао је о њему у новинама и Мекнету послао чек на осамсто долара после чега је овај повукао тужбу.

Рандеву – усмени уговор

Четрдесетједногодишњи Том Хосли, рачуновођа из Камбела у Калифорнији, веома се разочарао једне мајске ноћи 1978. када његова познаница Ајлин Чеслит, у коју је био спреман да се заљуби, није дошла на заказани рандеву. Хосли је чекао и чекао, а онда је отишао кући и дотичну госпођицу тужио суду за „непоштовање усменог уговора". Хосли је тражио новчану надокнаду од седамдесет седам долара: тридесет осам за претрпљену увреду, седамнаест за изгубљено време, седамнаест за трошкове превоза и пет за судске трошкове. Тужена Ајлин, по занимању келнерица, изјавила је у своју одбрану како је покушала

да телефонира Хослију да не може да дође јер мора да ради у прековременој смени, али је он већ био изишао. Судија Ричард Фигоне прихватио је одбрану на шта је Хосли изјавио: „Ипак је све лепо испало. Људи ће одсад постати одговорнији. То показује колико је свет неискрен".

Тужени не живи овде

Џералд Мејо је 1971. године поднео тужбу окружном суду у Пенсилванији против сатане и његових слугу тврдећи да су му они подметали препреке стазом којом је ишао кроз живот и тако изазвали његову пропаст. Мејова тужба одбијена је 3. децембра исте године с образложењем да тужени не живи у Пенсилванији, па суд није надлежан за случај.

Право на љубав

Убица Ралф Додсон осуђен на доживотну робију написао је 1978. године тужбу у којој је тврдио да није осуђен и да до краја живота остане нежења и захтевао да га преместе у неки женски затвор „пошто је боравак у мушком окрутан и сасвим неуобичајен". Врховни суд државе Индијане одбацио је Додсонову тужбу као неосновану јер је осуђеник „изгубио право на љубав које уживају слободни људи чим је кажњен за убиство с предумишљајем". Три године касније Додсон је убио затвореника с којим је делио ћелију.

Где је леш?

Седамдесеттрогодишња Беатриса Дајгли захтевала је одштету од двеста педесет хиљада долара чим је сазнала да се пуних

седамнаест година молила на погрешном гробу. Када јој је јануара 1961. умро муж, црква из Вунсокита је госпођи Дајгли продала парцелу на гробљу св. Јована Крститеља у Билингему, држава Масачусетс. Удовица је редовно посећивала гроб и предано се молила за покој душе непрежаљеног супруга. Априла 1978. радници су отворили раку да би остатке покојног Дајглија преместили у другу парцелу и уместо његовог тела нашли женски леш. Да би пронашли прави, радници су морали да прекопају још три гроба. Госпођа Дајгли је присуствовала ископавању и прекопавању и доживела је тежак шок. Накнаду ипак није добила јер је случај 1979. године обустављен.

Ексцентричан пупак

За љубав лепог равног стомака четрдесетдвогодишња Вирџинија О'Хара из Пукипсија, држава Њујорк, подвргла се 1974. године пластичној операцији. Када је рана зарасла и дама се погледала у огледалу, одмах је села и написала тужбу против доктора Хауарда Белина који је операцију извршио. Пупак госпође Вирџиније налазио се пет центиметара удаљен од места где се пупак обично налази. Доктор Белин, у чијим је вештим рукама наведена дама већ била зарад операције очних капака и носа, бранио се тврдећи да је пупак „ексцентричан" за свега један и по центиметар што је „са естетске тачке гледишта сасвим прихватљиво". Спретнији хирург вратио је у међувремену пупак на право место, а маја 1979. порота врховног државног суда одредила је да др Белин плати жртви свог немара осамсто педесет четири хиљаде двесто деветнаест долара: сто хиљада за претрпљени бол, четири хиљаде двеста деветнаест за трошкове корективне операције и седамсто педесет хиљада за изгубљену зараду током опоравка. Др Белин се жалио на пресуду и најзад су се нагодили да О'Хари исплати двеста хиљада долара – две милијарде и седамсто милиона старих динара.

Размекшали му памет

Два милиона долара надокнаде тражио је преко окружног суда у Оклахоми 1979. године Вудроу Баси оптужујући компанију за производњу пива „Адолф Коурс" и месну кафану да је њиховом кривицом постао алкохоличар. Тужене институције пропустиле су да упозоре потрошаче да је пиво које се точи у Оклахоми веома токсично, односно да има више алкохола него што је уобичајено. Баси тврди да му је Коурсово пиво неизлечиво оштетило мозак и да због „размекшане памети" не може више бистро да мисли. Случај је још у току.

Мора да буде присутна

Маргарета Фокс, сестра близнакиња Марте Берк, налазила се међу 580 жртава авионске трагедије на аеродрому Тенерифе на Канарским острвима 27. марта 1977. године. Госпођа Берк је тужила ваздухопловну компанију „Пан Америкен" али не због смрти своје сестре већ за повреде које је лично претрпела услед „екстрасензоријалне емпатије" (натчулно преживљавање) која је честа код идентичних близанаца. У тренутку судара авиона Марта Берк је, седећи код своје куће у Калифорнији, осетила како јој плућа и стомак горе а тело се раздире. Фебруара 1980. судија федералног суда Роберт Ворд одбацио је тужбу Марте Берк уз образложење да одштету може да добије само ако је физички била присутна на месту несреће.

Жртва фараоновог проклетства

Полицајца Џорџа Ла Браша старог шездесет шест година ударила је кап 23. септембра 1979. док је дежурао поред дрвене драгоцености златне маске египатског фараона Тутанкамона изложене у Сан Франциску. Ла Браш није умро и чак се толико опоравио да је од суда тражио осамнаест хиљада четиристо долара због повреде на дужности од које се опорављао осам месеци. Да шлог који га је стрефио има везе са његовим радним местом полицајац је установио чим се сетио чувеног Тутанкамоновог проклетства – силне људе који су имали везе са сензационалним открићем фараонове гробнице 1923. године покосила је напрасна смрт. Фебруара 1982. судија врховног суда неопозиво је одбацио Ла Брашово тврђење да је и он жртва фараонове легендарне клетве.

*Приредила: **Бојана Дожић***

СПРЕМНИ ЗА РАТ

Швајцарци нису чекали да виде најстравичнији филм свих времена „Дан после", па да размишљају о евентуалном спасавању после атомског рата. Њима је тај филм послужио да кажу како су били у праву када су пре пуне две деценије приступили огромном подухвату систематског грађења противатомских склоништа за све своје становнике.

Треба рећи да у то време нису сви Швајцарци били уверени у неопходност грађења подземних бункера дебелих бетонских зидова, опремљених за живот и рад под земљом, у шта је требало утрошити огромну суму новца – данас се зна да је све коштало око 20 милијарди, изражено у новим динарима. Али, на референдуму 1959. године већина се ипак определила за атомска склоништа и резултат је да данас свака мала и велика зграда, свака палата, јавна зграда има одговарајући бункер. Као што је пропис да бродови морају имати онолико места у чамцима за спасавање колико путника и чланова посаде – у Швајцарској сваки становник може да рачуна да ће спасти главу у случају да зачује сирену. У бункерима неких градова (Лугано) чак су предвиђена и места за туристе!

Швајцарци су изградили и одлично опремљене подземне болнице. Предвиђено је и испланирано комплетно одвијање живота под земљом – Швајцарци имају одлично опремљену и организовану цивилну заштиту која би у свим ситуацијама колективне опасности, не само у евентуалном атомском рату, ступила у дејство.

Вероватно да данас нема земље која се овако припремила за катастрофу за коју сви ипак верујемо да се неће догодити. Наравно, Швајцарци су то могли захваљујући капиталу којим располажу, будући да је банкарство традиционално најважнија грана швајцарске привреде.

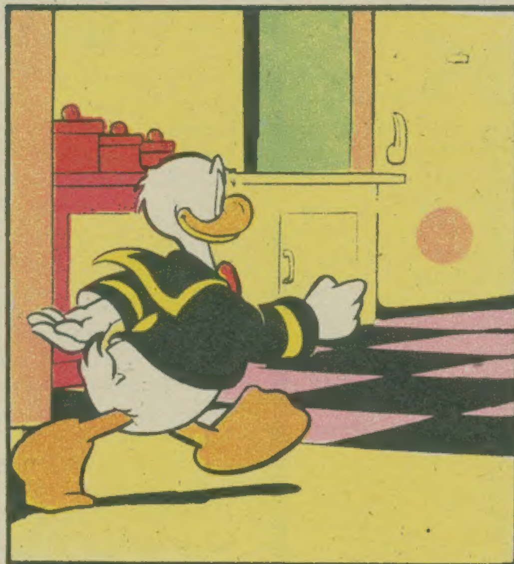

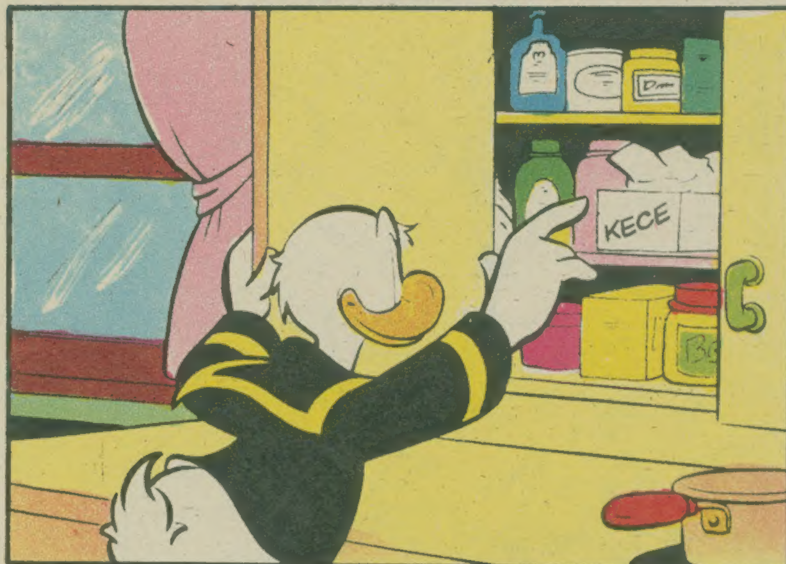
Овако изгледају атомска склоништа. Само блиндирана врата дебела су 25 центиметара и тешка 1200 килограма. На малој слици види се део једне болнице – по пропису зидови су овде дебели чак 80 центиметара! Непокретни болесници спуштају се овамо, у подземне просторије, специјалним лифтовима у хоризонталном положају.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

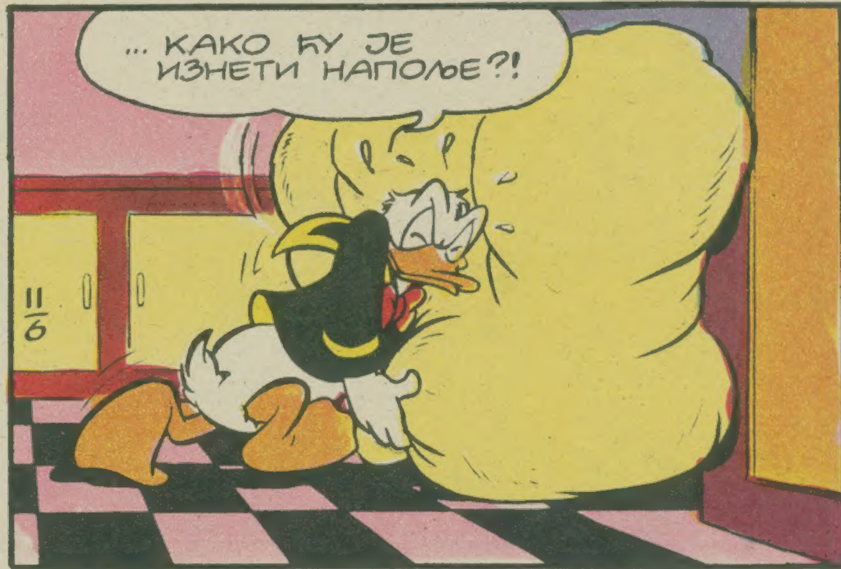

ЛЕТЊА НАГРАДНА ИГРА:
ЛИЧНОСТ НА КАРИКАТУРИ
ТРИ ТАЧНА ОДГОВОРА – 200 НАГРАДА

ЕВО И ТРЕЋЕГ, ПОСЛЕДЊЕГ ЗАДАТКА „ЗАБАВНИКОВЕ" ЗАНИМЉИВЕ ИГРЕ. ЧИТАОЦИ КОЈИ ПРАВИЛНО РЕШЕ СВА ТРИ ЗАДАТКА МОГУ ДОБИТИ ЈЕДНУ ОД 200 ВРЕДНИХ НАГРАДА. ПРВА НАГРАДА МОПЕД АУТОМАТИК.

Надамо се да вам прва два задатка нису била тешка, а ни трећи не би требало да вам представља неки велики проблем. – Ко **њега** не би препознао?

Право учешћа у игри имају сви читаоци „Политикиног забавника" без обзира на године.

Сви који тачно одговоре које се три личности крију иза објављених карикатура могу добити једну од 200 награда.

ТРЕЋИ НАГРАДНИ ЗАДАТАК

КО СЕ КРИЈЕ ИЗА ОВЕ КАРИКАТУРЕ? ОДГОВОР УПИШИТЕ У КУПОН БРОЈ 3 КОЈИ ОБЈАВЉУЈЕМО У ОВОМ БРОЈУ

ПРВА НАГРАДА – МОПЕД АУТОМАТИК

ДРУГА НАГРАДА – СПОРТСКИ БИЦИКЛ

ТРЕЋА НАГРАДА – ПОНИ БИЦИКЛ

ВАЖНО УПУТСТВО:

ПОШТО СТЕ РЕШИЛИ СВА ТРИ ЗАДАТКА, ТЈ. ПОГОДИЛИ КО ЈЕ НА КАРИКАТУРИ, ИСЕЦИТЕ КУПОНЕ СА ОДГОВОРИМА И НАЛЕПИТЕ ИХ НА ВЕЋОЈ СТРАНИ ДОПИСНИЦЕ; НА ДРУГОЈ, МАЊОЈ **ЧИТКО** НАПИШИТЕ ИМЕ, ПРЕЗИМЕ, УЛИЦУ И БРОЈ, ПОШТАНСКИ БРОЈ И МЕСТО КАО И ГОДИНУ РОЂЕЊА И **НАЈКАСНИЈЕ ДО 3. АВГУСТА 1984. ГОД.** ПОШАЉИТЕ НА АДРЕСУ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", МАКЕДОНСКА 29, ПОШТАНСКИ ФАХ 124, 11001 БЕОГРАД, СА НАЗНАКОМ „ЛИЧНОСТ НА КАРИКАТУРИ".

Уколико нисте успели да купите сва три броја „Политикиног забавника" у којима су објављени наградни задаци, пружамо вам могућност да један од одговора замените ЏОКЕРОМ који објављујемо у наредном броју.

ОСТАЛЕ НАГРАДЕ:

100 књига југословенских и светских писаца
97 примерака прекоредног броја „Политикиног забавника" „СРЦЕ ОД ЛУБЕНИЦЕ"

РЕЗУЛТАТЕ ПРОЧИТАЈТЕ У „ЗАБАВНИКУ" ОД 14. СЕПТЕМБРА.

КУПОН БРОЈ 3
На карикатури је:

____

____
ИМЕ И ПРЕЗИМЕ

____
УЛИЦА И БРОЈ

____
МЕСТО

У ИДУЋЕМ БРОЈУ ЏОКЕР!

ПОСУДА С „ПРУГАСТИМ ПСОМ"

Случај у много чему личи на детективску причу. Аустралијски зоолог Ли Хјуз, професор Квинслендског универзитета, спровео је истрагу достојну детектива великог формата. У чему је ствар?

Професор је прво у шумама Тасманије почео да трага за тасманијским тигром, животињом која се толико разликује од свих врста тигрова. Повод су му дале приче месних ловаца и фармера који су упорно тврдили да су неколико пута у густим шумама видели тасманијског тигра.

Професор Хјуз је знао да су ови тигрови уништени 1932. и да је две године касније од старости умро последњи примерак – понос Хорбатског зоолошког врта у главном граду Тасманије. Као што је и очекивао, приче о тигровима који су успели да преживе показале су се лажне.

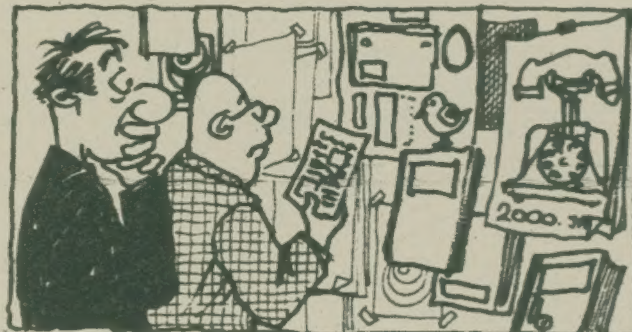
Ли Хјуз се сада занатно, посебно што ни у једном музеју није било чак ни отиска ишчезле звери. Успео је да пронађе једно писмено сведочанство о томе да је 1901. енглески природњак Џон Хил повео са собом у домовину једног тасманијског тигра. Хјуз се запутио у Енглеску, али ништа није нашао. Истина, успео је да дође до Хилове преписке у којој је открио да је енглески природњак кожу свог тигра, управо из страха да ће Тасманијци истребити ову ретку животињу, завештао једном музеју. Међутим, није рекао ком.

Аустралијски професор није клонуо. Вративши се кући, почео је преписку с музејима, архивима и библиотекама широм Европе. Без успеха, пуне две године није добио никакав одговор. И, управо кад је решио да од свега дигне руке, стигло је писмо из Холандије: испод гомиле старих хербарија, кутија и сандука са животињским костима, сарадници једног природњачког музеја открили су посуду без етикете у којој, како су написали Хјузу, „плива велики пругасти пас".

Професор Ли Хјуз је поново отпутовао у Европу и у великом стакленом суду заиста открио оно што је толико година тражио – **тасманијског тигра. То је једини данас познати примерак ове истребљене звери.** Наравно, у формалину. Али, и то је нешто.

МУЗЕЈ ФАНТАЗИЈЕ

У Ивертону, вароши недалеко од Лозане, налази се необична установа: музеј утопије, авантура и научне фантастике. Његов оснивач Пјер Версенс сакупио је и систематизовао више од 50 хиљада предмета и уметничких дела (романи, новеле, драме, филмови, фо-

тографије, плоче) који приказују развој човекове маште у последњих неколико векова.

Телефон, аутомобил, авион, космичке ракете па чак и цепање језгра атома нашли су се у овом музеју јер, не треба заборавити, све је то у своје време било само фантазија. Али, и они изумитељи који су се бавили чисто практичним стварима умели су да предвиђају. Тако је, на пример, крајем прошлог века група изумитеља направила скице телефона и инкубатора, и то сасвим добре. Једина замерка, бар наших савременика, је што су испод тих цртежа ставили потпис: реализација могућа 2000. године!

ТУЛИО ЈЕ БАШ УТУЛИО

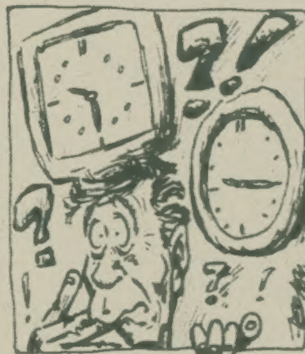
Италијан Тулио Чезаре, иако се трудио да на време стигне на своје венчање, заиста није имао среће. На самом улазу у цркву, где се према традицији у овој земљи одржавају венчања, оклизнуо се и сломио ногу. Два друга су га понела напоље и – испустила. Резултат – повреда кичме. Кола хитне помоћи која су дошла по њега на путу за болницу сударила су се с једним путничким аутомобилом, а кад је Тулио најзад доспео у болницу, тешка ролетна се откачила с једног прозора и пала, сигурно већ претпостављате – на његову главу. Изгубио је свест и задобио неколико посекотина.

Његова вереница Ана одлучила је да откаже венчање изјавивши: „Бојим се да би живот с њим био сувише опасан!"

ОВАЈ АУТОБУС ИДЕ УНАЗАД!

Неки аутобуси иду уназад чак и кад се по свим прописима физике крећу унапред.

Наведену тврдњу „доказао" је Атињанин који је недавно на тргу Синтагма ушао у аутобус из кога је на некој оближњој згради лепо видео сат и време које је овај показивао: пола десет ујутру. Три блока даље, човек је на другом сату прочитао да је тачно девет и петнаест због чега се из истих стопа сјурио до

возача од кога је одлучно затражио да заустави аутобус и пусти га напоље. Зашто побогу? Па зато што је, као што рече, ушао у аутобус који иде у супротном правцу...

РЕШ ПЕЧЕНИ ПИЛИЋИ

Каткада су да би се опљачкала банка сасвим довољна два реш печена пилета.

У банку „Џекењо комерсио" у Мексико Ситију недавно су упала два пљачкаша од којих је један у рукама носио смеђ[illegible] папирну кесу прете[illegible] изгледа.

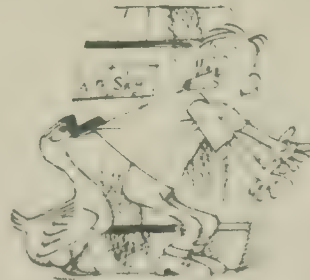
Лопови [illegible] били кратки и јасн[illegible] или ће им службеници сместа испразнити сеф, или ће бомба која се налази у кеси дићи читаву зграду у ваздух. Службеници су пљачкашима предали 87 хиљада долара, ови су истрчали из банке и изгубили се у непознатом правцу, али су папирну кесу оставили.

Неколико минута касније и особље је наврат-нанос напустило зграду у коју се вратило тек пошто је специјални антитерористички одред полиције неопозиво утврдио да се у кеси налазе реш печени пилићи.

УПОМОЋ, УКРАЛИ СУ МИ КАДУ!

Неке крађе толико су невероватне да и полиција у њих не верује отпрве. Када је видно узнемирена четрдесетпетогодишња Белула Робертсон из Холивуда окренула одговарајући број да пријави крађу каде, дежурни полицајац Чак Робертс јој је одсечно одговорио да нема времена за шалу. На крају је Робертс ипак стрпљиво саслушао Робертсонову: јесте, жени је заиста нестала када од кованог гвожђа, с тим што се Белула у први мах није досетила да наведе један детаљ – не из купатила, него из баште. Робертс је саставио извештај по свим прописима, али лопов за сада није нађен. А откуд уопште када у башти?

НЕПОДМИТЉИВЕ ГУСКЕ

О томе како су гуске спасле Рим познато је свима. Али тада, у оно давно време, птице су случајно својим гакањем упозориле уснуле грађане на долазак непријатеља. У наше време, пак, стражарске способности гусака користе се свесно.

Највећа група кљунатих стражара ради у једном складишту у Шкотској где у бачвама „дозрева" виски чија се вредност процењује на три стотине милиона фунти стерлинга. Ту се већ 20 година у служби налази осамдесет гусака и оне дежурају и дању и ноћу. За све то време није била украдена ни кап вискија. Чим се нека страна особа појави, гуске дигну такву грају да пробуде ноћне чуваре ма како имали чврст сан. Пси, који су раније чували ово складиште, нису увек одолевали „миту" којим су их убуткивали крадљивци или су, пак, пропуштали особе које су се потрудиле да се раније с њима упознају и спријатеље. Гуске су се, међутим, показале неподмитљиве.

СЛАТКА СТАТУА

Централни трг Ричмонда, савезна америчка држава Вирџинија, краси бронзани споменик генерала Роберта Едварда Лија, команданта јужњачке војске у грађанском рату. Споменик је подигнут прилично давно и, нормално, дошло је време да се обнови. Стручњаци су прионули на посао и при том били изненађени: под ударцима чекића из бронзаног коња одјекнули су необични, нејасни звуци. Готово истог тренутка мајстори су приметили ројеве пчела које су излетеле кроз уста и ноздрве коња. Ускоро се испоставило да су врат и груди коња препуни – меда. Из бронзаног коња извучено је тачно 250 кг меда који је продат у корист општинске касе.

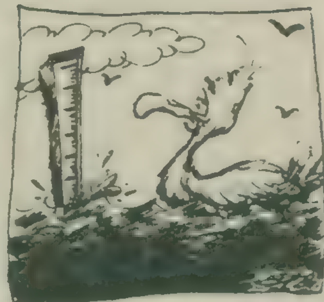
ШТО БИ ГА ВРАЋАЛИ?

Шта да ради једна жена кад јој муж непрестано заборавља кишобране по возовима, аутобусима и другим превозним средствима и јавним местима? Једна Њујорчанка чије име из разумљивих разлога није објављено решила је проблем овако: на ко зна који по реду нови кишобран расејаног супруга прикачила је картицу с његовим именом, адресом и поруком: „У случају да кишобран нађете, не враћајте ми га. Задржите га, а мени пошаљите три долара да купим нови."

Лоша вест: муж је кишобран изгубио већ сутрадан. Добре вести: у последњих шест месеци на адресу брачног пара стигло је четрдесет и пет долара у чековима од по три долара.

Или, изражено у кишобранима, у реченом периоду непоправљиво заборавни Њујорчанин изгубио је петнаест кишобрана.

ТИХО РАСТЕ ТИХИ ОКЕАН

За последњих сто година ниво Тихог океана подигао се за 10–15 центиметара. Геолози овај случај објашњавају тако што тврде, да половина повећаног нивоа иде на душу отапања ледника (али не оних на половима већ ледника са умерених географских ширина), док се друга половина приписује ширењу воде на топлоти. Јер, тврде они, не треба заборавити да је у последњих сто година клима на Земљи много топлија.

СМАЊУЈ ТО ГРЕЈАЊЕ!

Свиње су свиње, али неке свиње својим газдама штеде паре.

Истраживачима с Универзитета у Илиноису пошло је за руком да известан број свиња науче да саме контролишу температуру просторија у којима живе окретањем специјалних прекидача. Да оне то само искључују и укључују термостат, читава ствар можда и не би звучала тако фантастично: ове паметнице, међутим, температуру подешавају како им воља.

Једној групи испитаница воља је била да послеподнева проводе на пријатна двадесет и два степена Целзијусових, а ноћи на нешто прохладнијих седамнаест. До сада се веровало да је идеална температура за свињце двадесет и шест степени Целзијусових. Свиње су сада рекле своје: може и четири до шест степени мање, односно одговарајуће мање струје и пара.

ПАНДЕ У ЛОС АНЂЕЛЕСУ

Међу атракцијама Олимпијаде наћи ће се и две праве правцате одрасле панде. Долазе, наравно, из своје постојбине Кине, а на захтев организатора. Панде ће учествовати у разним забавним програмима у паузама између спортских надметања, а уједно ће јавности скренути пажњу на своју врсту која је међу најугроженијима у свету.

Још једно „чудо" биће у време Олимпијаде предочено свим посетиоцима главног града Калифорније. Према идеји једне жене фотографа коју је прихватила фирма „Кодак" а и организатори Олимпијаде, Лос Анђелес ће цео бити облепљен фотографијама његових становника! Подсетимо да идеја као идеја није нова, само је нова „презентација" – на чувеној катедрали у Шибенику налазе се камене главе знаменитих људи овога града из времена када се катедрала подизала (15. и 16. век), а нешто слично краси и таваницу једне дворане у краковском замку Вавелу.

Репродукције и шибенских и краковских глава продају се туристима.

ШТА ЗНА ПОЧЕТНИК?

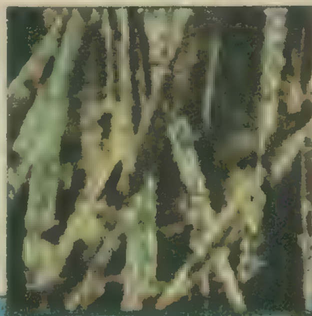
Искусни детектив у стању је да већ на први поглед оцени да ли је неку крађу починио професионалац или аматер. Уколико је после провале само доња фиока остала отворена, ствар је јасна: чист почетник... Професионалац за собом оставља све фиоке отворене јер му се из разумљивих разлога жури због чега увек почиње с „претресом" доње фиоке идући навише. Шта то аматеру у паници не пада на памет? Па то да крећући од врха губи време затварајући фиоку за фиоком.

УЗБУНА ЗБОГ ЈЕДНЕ БИЉКЕ

ЛАНАЦ ГЛАДИ У МОРУ

ЗАВИСИ ЛИ ОПСТАНАК МЕДИТЕРАНА ОД ЈЕДНЕ АЛГЕ КОЈА ИШЧЕЗАВА КАО ШТО УПОЗОРАВАЈУ ИТАЛИЈАНСКИ И ФРАНЦУСКИ НАУЧНИЦИ? ОДГОВОР СМО ПОТРАЖИЛИ У ОЦЕАНОГРАФСКОМ ИНСТИТУТУ У СПЛИТУ.

Жбун посидоније израстао на камену и увећани снимак микроалги које расту на њеним листовима.

У неким медитеранским земљама чак је и војска укључена у истраживање чудне биљке која је с копна прешла у море – посидоније оцеанике. У току је картографска израда подручја са подморским ливадама. Истраживања се врше и код нас, али каменита обала и дно нашег дела Јадрана, за разлику од осталих делова Средоземља који су великим делом ерозивни – нису угрожени.

Све донедавно нико није обраћао посебну пажњу на Посидонију оцеанику (Posidonia oceanica). Алга као и толике друге! Онда је, готово преко ноћи, та биљка чуперкастих листова, која се народним именом зове морска цвјетњача, постала толико значајна, да су у истраживања укључени специјални војни сонари са „латералним скенирањем". То су осетљиви уређаји за свестрано осматрање морског дна, а научници су их користили како би што боље и на великим површинама пронашли – „ливаде" морске цвјетњаче.

Ово се догађало у суседној Италији. Како је то громогласно најављено у великој репортажи објављеној почетком јуна у познатом недељнику „Еуропео", научници су установили да посидонија представља основну карику у огромном ланцу исхране – на чијем се крају налази лично човек. А посидонија је у опасности; повлачи се и све више нестаје.

– Ако посидонија ишчезне, смрт прети и нашим морнарима!

– није се устручавао да изјави Ђовани Русо из Станице за подморска истраживања на острву Искја јужно од Напуља, мада бомбастично изражавање није карактеристично за научнике.

Ђовани Русо није, међутим, неки усамљени истраживач који жели да привуче пажњу шире јавности на свој рад. Последњих година у Италији и Француској основани су тимови научника са јединим задатком да изучавају морску цвјетњачу и пронађу решења за њено спасавање. Чак ни то није све. Групе научника из медитеранских земаља али и широм Европе ангажовале су се око ове морске биљке, а у Поркеролу у Француској одржаће се, после низа састанака, и велики међународни конгрес на тему спасавања посидоније.

Толико мозгова, па чак и војска, укључено у истраживање једне алге! Не указује ли то да је стварно реч о опстанку Медитерана? Најзад – у чему се заправо састоји значај посидоније оцеанике?

Реч је, у сваком случају, о необичној биљци. Некада је била – копнена! Не зна се тачно када, али у једном периоду еволуције посидонија је прешла у море. Има и других таквих случајева, па ипак, посидонија представља и међу њима изузетак: једина је биљка за коју се зна да је, преселивши се са сувог тла, одабрала слану воду, све остале прешле су у слатке воде! Па док поједине биљке које су са копна прешле у реке могу да опстану и на ушћима где се слатка и слана вода мешају, посидонија уопште не трпи ништа осим мора...

Постојбина ове биљке је Медитеран. Откако је променила животну средину, посидонија је запосела сва мора Средоземља. У осталим деловима света се за њу не зна, осим што једна њена врста живи и у Аустралији.

Пошто морска цвјетњача не расте као усамљена биљка већ се шири тако да формира читаве ливаде којима прекрива морско дно, а нарочито воли песак, она је просто драгоцена у чувању обале од ерозије, то јест крњења у море. Данас већ постоји и један драстичан пример: у близини Ливорна, познатог индустријског центра посидонија је сасвим нестала из загађеног мора а као последицу изазвала повлачење обале за читавих стотину метара.

Огроман значај морске цвјетњаче не зауставља се овде. Можда је и важнија њена улога у ланцу исхране. Установљено је да тамо где ње има расте количина планктона и то чак за 25 одсто. Затим, без посидоније не би опстале неке биљке и животиње које „станују" на њеним листовима, а од којих су најважније две врсте шарених пужева којима се, као основном храном, исхрањују крупније рибе. Дакле, кад би нестало посидоније, прекинуо би се дугачак ланац исхране и очигледно би дошло до озбиљних поремећаја у животној средини.

Први научник који је још пре десетак година открио значај посидоније био је Француз Франсоа Будуреск из Марсеја. Пошто је уочио фрапантну подударност између нестајања посидоније и одумирања живота у тим деловима мора, Будуреск је први упутио алармни крик и може се рећи да је ова биљка тако и доспела у жижу интересовања толиких тимова.

Како је код нас?

У научничким напорима стигло се дотле да ће предстојећи конгрес у Француској обједините сва досадашња истраживања и усмерити главне напоре за одржање ове врсте најпре у продирање тајне размножавања посидоније. Наиме, најважније је пронаћи начин узгајања морске цвјетњаче, како би се оне области из којих она природно нестане – могле опет и опет „пошумљавати"!. А то није лако, пошто посидонија има сложен начин размножавања.

Пошто је Јадранско море део Средоземља занимало нас је да чујемо има ли у њему ове биљке довољно, да ли се на њу гледа као на „мало воде на длану" и да ли су драстич-

Овај шарени пуж и ружичасте ларве живе на листовима морске цветњаче и хране се микроалгама – својим „суставарима". Сами представљају основну храну рибама и то је почетак ланца исхране.

И ова врста ракова храни се посидонијом.

на упозорења италијанских и француских научника о томе да живот на Медитерану зависи од посидоније – уопште реална. Да нису ипак претерана? Потражили смо одговоре на ова питања у Оцеанографском институту у Сплиту.

Од доктора Шпана и асистента Бориса Антовића – ваљда јединог човека у нашој земљи који изучава посидонију оцеанику – сазнали смо да је то врло распрострањена врста у Јадрану. Она највише воли помична пешчана дна, велике површине на којима нема правих алги и баш зато на таквим местима посидонија, као једини произвођач органске материје, има огроман значај за одржање живота.

Али, каже нам доктор Шпан, посидонија је доиста у повлачењу. Све до пре педесетак година, на пример, у подручју Трста и околине било је доста ове биљке која воли чисто море и доста светлости, а данас је ту више уопште нема. Тако и на другим подручјима где год се налазе велики градови и самим тим је море загађено, морска цвјетњача је нестала. А она ипак представља најважнију биљну врсту у Медитерану!

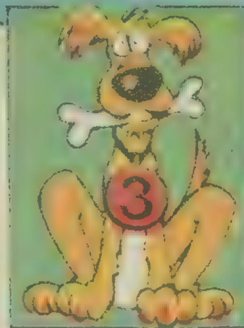
Међутим, што се Јадранског мора тиче, нема места за узбуну. Ње има доста и то на свим дубинама од три до 45 метара, нарочито око острва где је море чисто.

Иначе, наша земља, како смо сазнали од Бориса Антовића, укључена је у међународни програм за изучавање и спасавање посидоније па се у складу са њим и код нас приступило пре свега израђивању „картографије" распрострањености посидоније. Затим, испитује се квалитет ливада, густина посидонијиних „чуперака", узимају се узорци са разних дубина и потом, у лабораторијама Оцеанографског института, врше разна испитивања и анализе.

Само наша обала и морско дно претежно су камените, за разлику од осталих делова Медитерана, па зато нису подложни ерозији, а самим тим биљни и животињски свет не зависи од једне једине алге која може да опстане на песку. У томе је још једна велика предност нашег дела Јадрана и управо овакве обале какву имамо!

М. КРСТУЛОВИЋ

ЗАБАВНИКОВА ШКОЛА ДРЕСУРЕ

ВАЖНО, ВАЖНИЈЕ, НАЈВАЖНИЈЕ – ШЕТЊА

И у псећем свету постоји нека врста поретка ствари: прво место у њему припада шетњи. Зато, не пуштајте друге да вашег пса воде у шетњу: то је сигуран начин да у његовом срцу изгубите прво место.

Ако сте набавили пса од два месеца и држите га у стану, нормално је да ће он и малу и велику нужду вршити где стигне. Зато треба да му одредите место где ће то радити, најбоље на тераси или у клозету. Ако сте били ван куће и по повратку видели да се пас „унередио" где не треба, немојте га кажњавати јер тиме нећете ништа постићи. Правилно ћете поступити ако измет покупите, ставите га у новину и однесете на место које сте одредили за вршење нужде. Упрљано место очистите винским сирћетом или асепсолом. Ако пас настави да вам и даље оставља „поклоне" по кући, нема друге – ставићете му њушку у измет, благо га ударити по задњем делу тела и рећи „фуј". Међутим, ово важи само ако сте пса „ухватили на делу" јер ће искључиво тада моћи да повеже и схвати зашто је кажњен. Будете ли упорни два-три дана, успех неће изостати.

Оно што ваш пас треба одмах да научи чим га доведете кући јесте команда „на место". За то је неопходан прикладан кутак, сув и без промаје који ће он моћи да сматра својим царством. У тај кутак, дакле, сместите његову корпу коју ћете покрити ћебетом. Новог члана домаћинства спустите на ћебе, помазите га и оставите. Више је него сигурно да ће ваше штене чим се мало одмакнете поћи за вама, али га ви поново вратите у корпу понављајући „на место". Врло је важно да све ово радите стрпљиво, без нервозе.

Трудите се од првог дана да ваш пас добија храну у одређено време, увек из исте посуде и од исте особе. Кад му принесете порцију са јелом, натерајте га да седне тако што ћете га левом руком благо притиснути по задњем делу а десном му подићи главу. Све то уз команду „седи". Када коначно седне, похвалите га и помазите и после неколико секунди дајте му да једе. За двадесетак дана ваш љубимац ће чим вас угледа са порцијом сам сести и почети да једе. Нипошто немојте да храните пса ван оброка, поготову ако сте сели за сто. Биће непријатно и вама и вашим гостима ако га будете научили да седи поред стола и чека да му добаците који залогај.

Свог љубимца већ од најмањих ногу изводите напоље да се привикне на људе и градску буку, да упозна своје четвороноге другаре. Не дозвољавајте да га ико осим вас и ваших укућана мази и не заборавите да је псу неопходна шетња и трчање и да он много више воли оног ко га шета него оног ко га храни! Ако нисте у могућности да га довољно дуго и често изводите напоље, онда га и не купујте.

Све ово што смо до сада рекли пре би могло да се назове васпитањем него обуком пса, али обука зависи од васпитања.

Д. ПЕРОВИЋ

КАКО БЕЗБОЛ НИЈЕ ПОСТАО ФУДБАЛ

ТРИПУТ УРА ЗА КАЛАКАУА

АМЕРИКАНАЦ АЛБЕРТ СПАЛДИНГ ОБИШАО ЈЕ СВЕТ У НАМЕРИ ДА ГА ПРИДОБИЈЕ ЗА БЕЗБОЛ. ИСПОСТАВИЛО СЕ ДА СВЕТ НИЈЕ ПУН РАЗУМЕВАЊА: НА ЦЕЈЛОНУ СУ ЊЕГОВИМ ЕКИПАМА ЗАБРАНИЛИ ДА ИГРАЈУ, У РИМУ СУ ГРАДСКИ ОЦИ С ГНУШАЊЕМ ОДБИЛИ ДА ИМ ИЗНАЈМЕ КОЛОСЕУМ, А НИ НА ДРУГИМ МЕСТИМА НИЈЕ БИЛО МНОГО БОЉЕ.

Двадесет и другог октобра 1888. две америчке безбол екипе кренуле су на пут око света с искључивим циљем да тај исти свет придобију за најпопуларнији спорт америчке нације. Турнеја је трајала нешто више од пет месеци, коштала 50 хиљада долара, а за то време момчади су одиграле педесет и три утакмице у осам земаља са пет континената.

Што су на путешествије кренуле две екипе, а не једна сасвим је разумљиво: у већини земаља у које се ишло за безбол се тако рећи није ни знало, па би се само једна момчад нашла у незавидној ситуацији да игра против саме себе.

Извините, недеља је

Читава замисао потекла је од Алберта Спалдинга, власника „Чикаго вајт стокингса" који је уједно био и власник компаније за производњу опреме за безбол.

Неколико месеци пре почетка турнеје Спалдинг је у Хонолулу и Мелбурн послао извесног Лија Линча, иначе позоришног импресарија, са задатком да тамо припреми терен за долазак екипа и уз пут мало изрекламира Спалдингову опрему за безбол.

Када су се 22. октобра у Чикагу у воз укрцали момци из „Чикаго вајт стокингса" и за ту прилику састављеног тима „Ол Америка", с њима су на позив Алберта Спалдинга кренули и новинари неколико водећих њујоршких и чикашких листова.

Момцима је друштво правио и неки „професор" Бартоломео који је био задужен да публику по белом свету забавља одлетањем у стратосферу у балону и искакањем из истог помоћу падобрана. Речена акробација требало је да задиви публику колико и безбол.

Веће живописности ради, екипе су на терен истрчавале предвођене Црнцем Кларенсом Дивалом који је мало играо а мало мајсторски баратао бубњарском палицом.

Први на реду били су Хаваји где су и започеле секирације господина Спалдинга. Најпре му је брод каснио један дан, а онда су му домаћини објаснили да утакмица заказана за суботу никако неће моћи да се одигра у недељу јер је недељом на острвима забрањена свака врста забаве.

Краљ Калакауа је, додуше, приредио раскошну вечеру за госте који су своју захвалност исказали са три громогласна „ура" за његово величанство и три истоветна повика у част лепих дама из Хонолулуа.

Следећег јутра званице су мало мамурне отпловиле пут Новог Зеланда и Аустралије. На Новом Зеланду су Спалдингови момци одиграли само једну утакмицу, у Аустралији неколико, а у Мелбурну је професор Бартоломео извео и свој први падобрански скок.

Иако је првобитно турнеја ту требало и да се заврши, Алберт Спалдинг се предомислио: кренуће око света, свратити на Цејлон и у Египат, прокрстарити европским престоницама...

У Мелбурну су се догодиле три важне ствари: одиграно је неколико утакмица, професор Бартоломео се први пут падобраном спустио на игралиште, а момци су, са Спалдингом у средини, групно позирали фото-репортеру.

Ложе на Ајфеловој кули

На Цејлону су се момци задржали само дан, колико да се у дресовима провозају у рикшама кроз град на запрепашћење становника Коломба и на брзину одиграју једну утакмицу пре него што су се укрцали на брод за Каиро.

У Каиру су Алберт и играчи доживели два непријатна изненађења: недостајали су им игралишта и публика. По принципу чега нема без тога се може. Спалдингове екипе су на крају пред групицом забезекнутих бедуина ипак одмериле снаге на импровизованом пешчаном игралишту подно Кеопсове пирамиде.

Пошто је званични део гостовања завршен, играчи су онако за своју душу кренули да један по један пребацују лоптицу преко врха пирамиде. Како им то није пошло за руком, намерачили су се на Сфингино лево око, али је само хватач лопте Џек Фогарти погодио циљ.

Упркос наведеним враголијама, безбол није освојио Египат, али биће да се Алберт Спалдинг и није претерано секирао: чекала га је сунчана Италија, историјски Рим, древни Колосеум!

Осамнаестог фебруара екипе су се искрцале у Напуљу где је следећег дана 30 хиљада Наполитанаца први пут у животу видело како изгледа палица за безбол, о игри да се и не говори. На несрећу, утакмица је неочекивано прекинута када је лопта случајно погодила неког малишана, а неколико хиљада његових темпераментних суграђана нагрнуло на игралиште. Срећом, без тежих последица по Спалдингове момке.

Фиренца се Американцима веома допала, само што није располагала игралиштем на коме би могли да прикажу своју вештину. И Рим је био леп, само што је Алберта Спалдинга тиче, насељен људима без разумевања: из неких њему неразумљивих разлога градски оци и археолози који су на тој локацији управо радили нису хтели ни да чују да момци одиграју утакмицу усред Колосеума. Није их поколебала чак ни великодушна понуда од пет хиљада америчких долара.

Разочарани Алберт морао је да прихвати оно што му се нудило, па је 23. фебруара утакмица одржана на Пјаци ди Сијена. Некакву утеху представљала је свакако чињеница да су се у публици нашли принц Напуља и премијер Криспи и да се на истом месту претходно венчао краљев брат. Демократа Алберт је, наиме, гајио недемократску слабост према крунисаним главама и племству.

Прва и једина безбол утакмица коју су Французи видели одржана је у Паризу 8. марта. Спалдинг је жарко желео да игра у хали Светске изложбе индустрије из 1885. али су власти захтев одбиле.

Типична униформа играча безбола с краја прошлог века. У овом случају носи је Џон Монтгомери Ворд који је за рачун чикашког „Трибјуна" покривао Спалдингову светску турнеју.

Момци су на крају заиграли на Марсовим пољима док су са висина недовршене Ајфелове куле радници истезали вратове да их виде.

По свему за Парижане се могло рећи што и за већину Европљана: безбол их није нарочито задивио. По мишљењу Алберта Спалдинга Континент је био безнадежно конзервативан.

Није лоше, али...

Прва утакмица у Великој Британији одржана је на Кенингтон овалу, терену за крикет надомак Лондона. Осам хиљада посетилаца укључујући завидно мноштво локалног племства

одобровољили су Алберта Спалдинга.

Добро расположење претворило се у блаженство када је у другом делу игре у гледалишту засео и принц од Велса. Спалдингови амерички новинари одмах су америчку јавност известили о пријатељском тапшању по коленима које су принц и Алберт измењали у неколико наврата после изузетно успешних акција играча.

Један од новинара искористио је прилику и публици разделио упитник да би добио њено мишљење о безболу. Принц је био принчевски галантан, мада је признао да му претпоставља крикет, други су били нешто оштрији.

Четрнаестог марта Американци су се укрцали на краљевски воз и кренули на турнеју по другим британским градовима. Композицију од два вагона спаваћих кола, вагон-ресторана, два салона и два вагон за пртљаг вукла је локомотива Мармион која је недавно постигавши брзину од 115 километара на час победила на једној трци локомотива. Испоставило се да је народ далеко заинтересованији за краљевски воз него за утакмице које су момци одиграли у Бристолу, Бирмингему, Шефилду, Манчестеру и Ливерпулу.

Турнеја се завршила у Ирској, са неколико утакмица које су екипе одиграле у Белфасту и Даблину. Бар се за овај део путешествија не би могло рећи да је био узалудан јер је Алберт Спалдинг неколицини играча ирског порекла великодушно дао пар слободних дана да потраже рођаке и на лицу места проуче породично стабло.

Пријеми и хвалоспеви

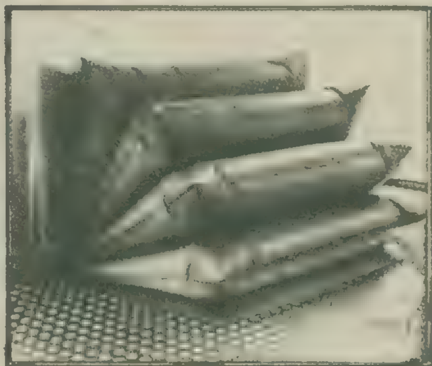
Свет можда није био задивљен, али САД јесу. Председник Бенџамин Харисон примио је комплетне екипе и Алберта Спалдинга у Белој кући, али је врхунац представљала вечера у најелитнијем градском ресторану „Делмонаку" где је у част момака који су „широм света прославили амерички дух" ватрени говор одржао и писац Марк Твен.

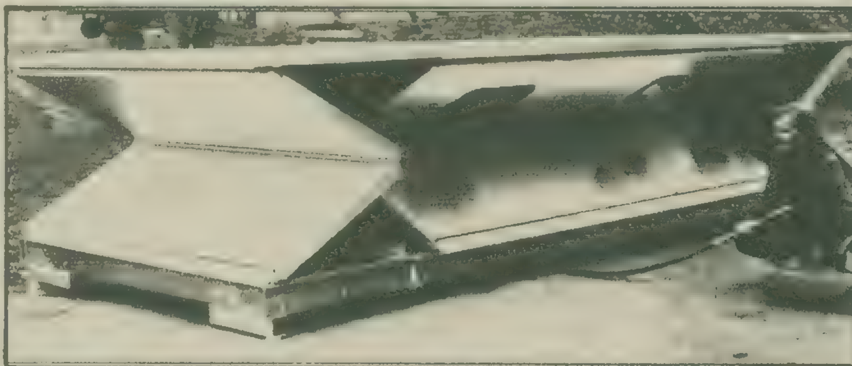
Неколико месеци касније Алберт Спалдинг је у интервјуу „Козмополитену" изјавио како ће безбол постати „Универзална светска игра". Ако је енергични Алберт под тим подразумевао да ће једнога дана безбол у читавом свету бити популаран као у САД, преварио се. „Осталом" свету се, ипак, далеко више допада да трчи за лоптом и шутира је него да је удара тешком палицом.

М. И.

НЕКЕ ЧУДНЕ КУЋЕ

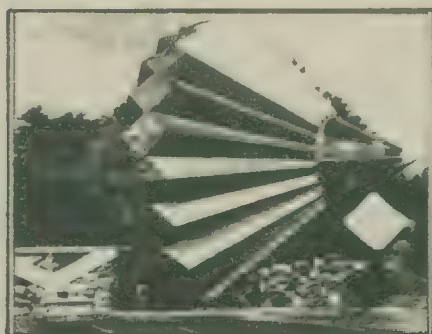

Овако изгледа подизање монтажне кућице. Када се ножном пумпом испуне ваздушни јастуци – један од њих приказан је на малој четвртастој фотографији – кућа се усправи, а врата се једноставно „извуку" канапом.

Доме, слатки доме, пун робота за кућне послове... Свиђа ли вам се овакво становање?

Луксузне виле необичног изгледа и звучног имена „Ксанаду".

Ништа лакше него подићи ову кућу намењену хитном збрињавању оних који остану без крова над главом у некој катастрофи. Треба само уденути црево пумпе у одређени вентил и – кућа ће се подизати оном брзином којом пумпате ногом! Јер, њене склопљене зидове подижу ваздушни јастуци који, кад се кућа сасвим усправи, могу да послуже и као душеци или „фотеље".

Кућица од 14 квадратних метара, са три одељења, дугачка шест а висока око 2,30 метара сасвим згодно може да послужи и у друге сврхе, на пример као викендица. Зидови и раван кров израђени су од стиропора пресованог између два слоја алуминијума, што је добра изолација, а материјал је тако лак да цела кућица тежи око 860 килограма. Спакована, стварно је погодна за транспортовање пошто је сасвим равна и четвртаста, тако да је и хеликоптер лако може понети и брзо искрцати на угрожено подручје.

Ове кућице ускоро ће почети да се производе у Америци – на фотографијама је прототип. Додуше, цена није згодна и мала као производ: коштаће 7000 долара (око 98000 динара).

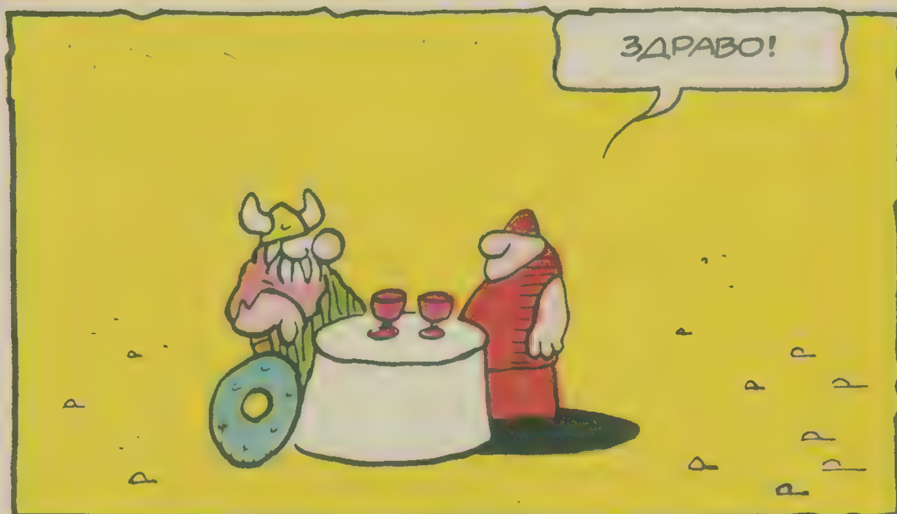
Од пене – само не стиропора већ неке специјалне – израђене су и ове виле у Висконсин Делсу. Та пена, као што се види, може да се обликује по жељи и према машти, а њена су својства у погледу изолације и чврстине изузетно квалитетна (и довољно скупа да и у Америци мало ко гради овакве домове). Изнутра су ове суперлуксузне куће, које иначе не служе за становање већ представљају изложбу, опремљене све самим „последњим речима" кућно-домаћинске технологије и електронике. Једино је назив ових вила „старински": неко се сетио да им надене име „Ксанаду", према наслову поеме чувеног енглеског песника Колриџа који је умро пре 150 година.

„Ксанаду" виле нису једина атракција Висконсин Делса. Прави „дом будућности" је чудна конструкција извесног Тома Бартлета. Личи на џиновску, округлу хармонику – обим централног круга износи 65 метара! Унутра, у неких 3 и по хиљаде кубних метара простора Том Бартлет је сместио армију робота који раде у „дому будућности". Овај сан снова сваке домаћице намењен је опет само посетиоцима. Шетња кошта пет долара за одрасле, и три и по за децу.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

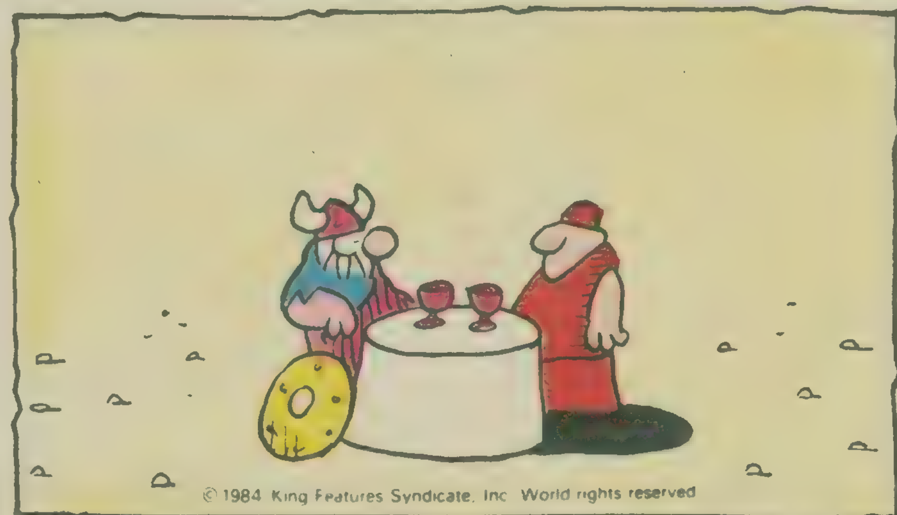

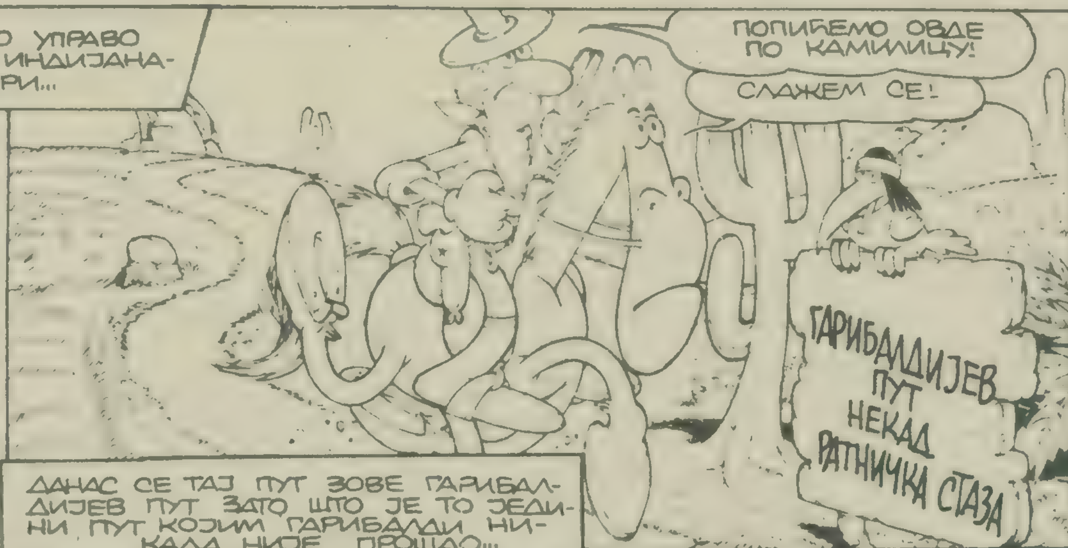

ЈАКОВИТИ КОКО-УК: НА СТАЗИ ЋИРИБИРИЈА

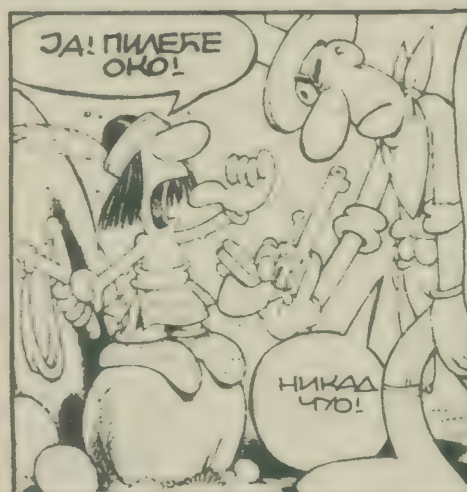
КОКО БИЛ И ЊЕГОВ КАСКАЛО УПРАВО СУ КРОЧИЛИ НА ТЕРИТОРИЈУ ИНДИЈАНАЦА ИЗ ПЛЕМЕНА ЋИРИБИРИ...

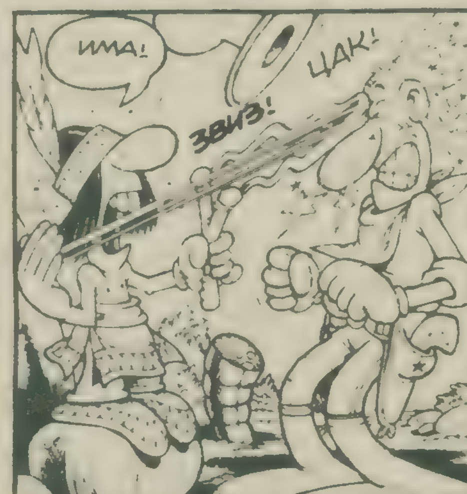

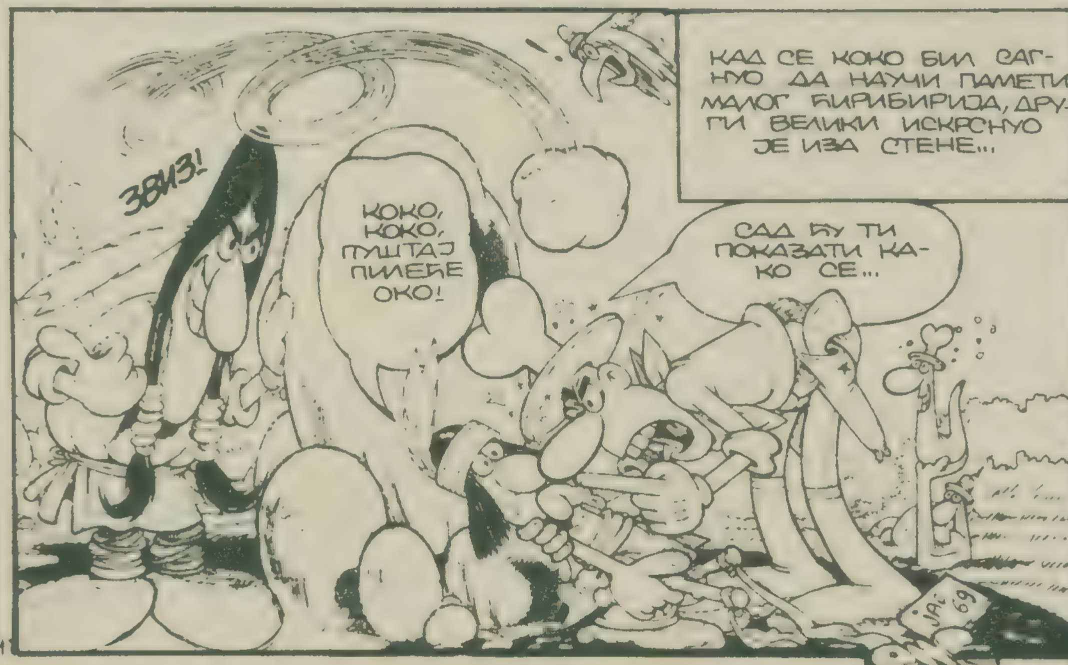

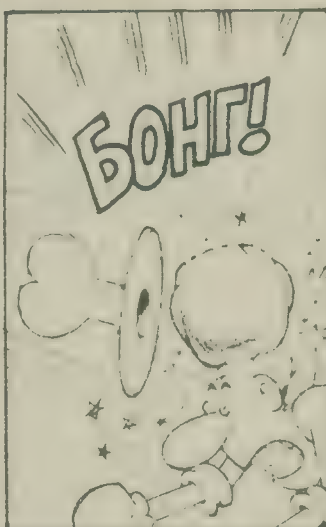

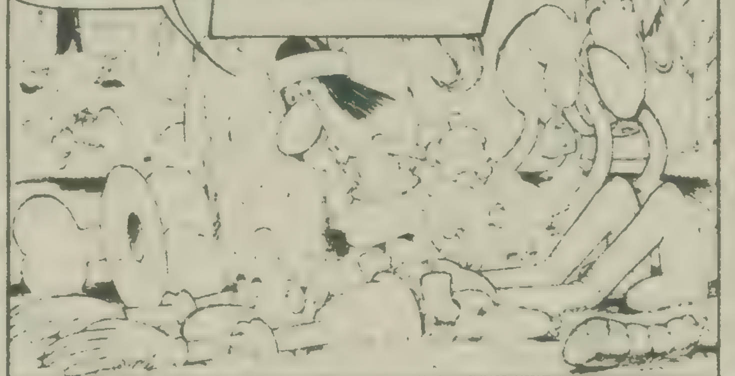

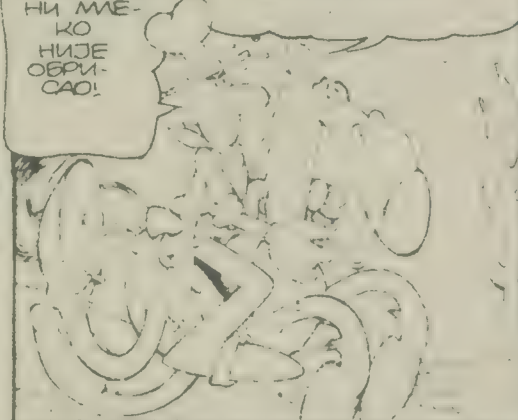

...ВЕЋ ГОДИНАМА! ТО МАЛО ПАЧИЈЕ ОКО... НЕ, ПИЛЕЋЕ ОКО, НАВУЋИ ЋЕ НЕВОЉУ НА ПЛЕМЕ ЗАТО ШТО ДИРА БЕЛЦЕ!

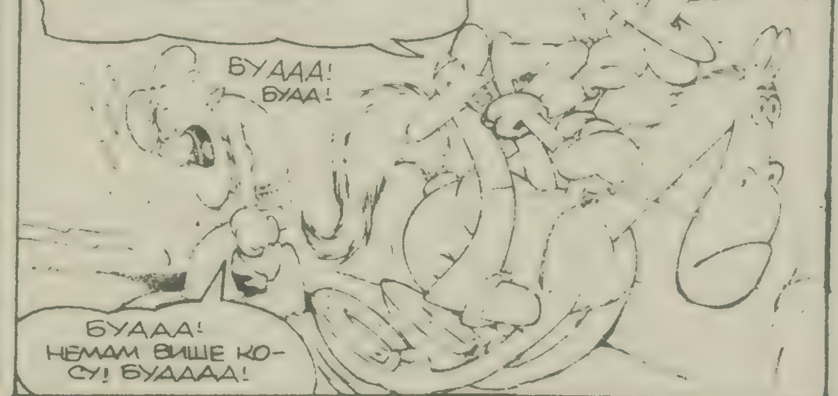

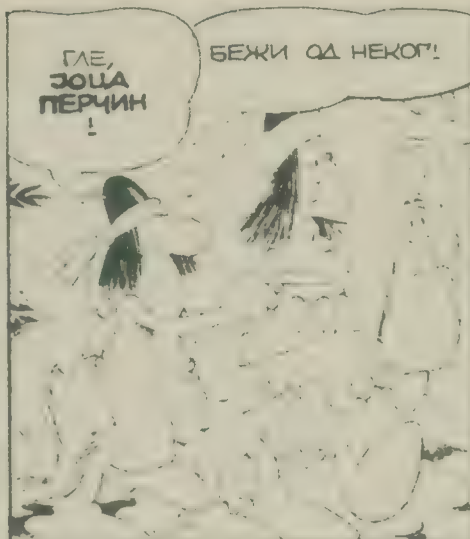
КО ВАС ЈЕ ТО УДЕСИО? ЈЕДАН ОВОЛИЦНИ ИНДИЈАНАЦ?

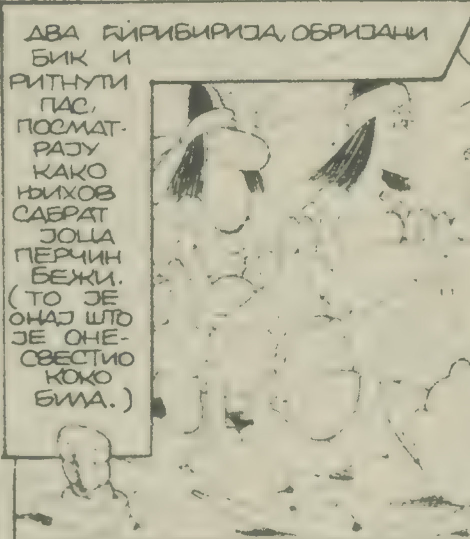
НЕ, НЕГО ОГРОМАН, С ОВАКО ОБЕШЕНИМ КИКАМА!

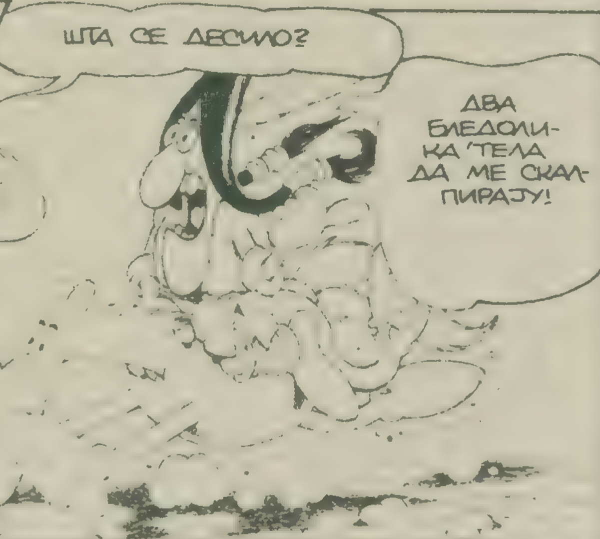
МЕНЕ НАПАО БИРИБИРЧИЋ, ЊЕГА СКАЛПИРАО БИРИБИРЧИНА! ДА НИСУ НА РАТНИЧКОЈ СТАЗИ?!

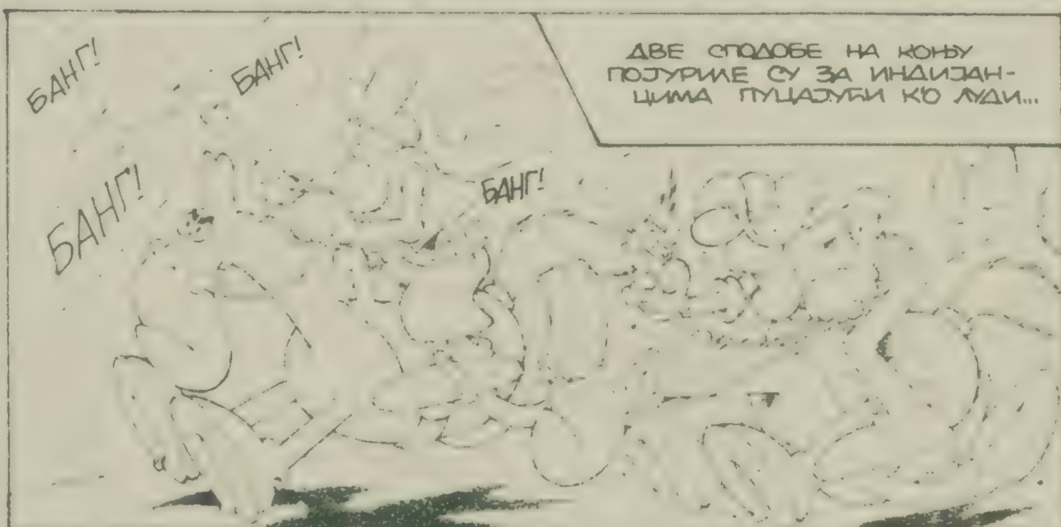

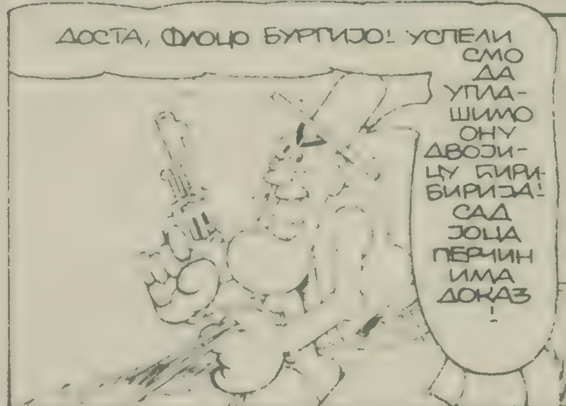

ГЛЕ, ЈОЦА ПЕРЧИН!
БЕЖИ ОД НЕКОГ!

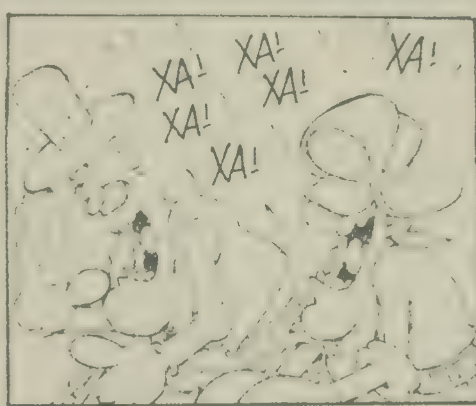

ДВА ЋИРИБИРИЈА, ОБРИЈАНИ БИК И РИТНУТИ ПАС, ПОСМАТРАЈУ КАКО ЊИХОВ САБРАТ ЈОЦА ПЕРЧИН БЕЖИ. (ТО ЈЕ ОНАЈ ШТО ЈЕ ОНЕСВЕСТИО КОКО БИЛА.)

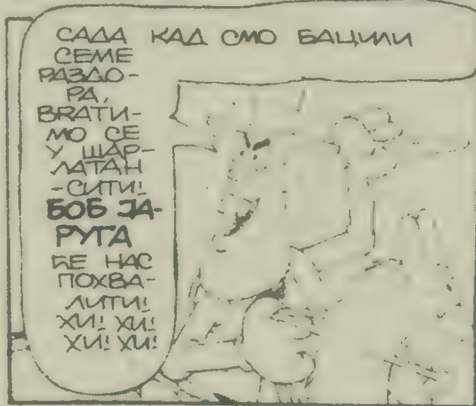

ШТА СЕ ДЕСИЛО?
ДВА БЛЕДОЛИКА 'ТЕЛА ДА МЕ СКАЛПИРАЈУ!

ДВЕ СПОДОБЕ НА КОЊУ ПОЈУРИЛЕ СУ ЗА ИНДИЈАНЦИМА ПУЦАЈУЋИ КО' ЛУДИ...
БАНГ!
БАНГ!
БАНГ!
БАНГ!

ТАКО МИ ВЕЧНИХ ЛОВИШТА!
ТЕШКО НАМА!

ДОСТА, ФЛОЦО БУРГИЈО! УСПЕЛИ СМО ДА УПЛАШИМО ОНУ ДВОЈИЦУ ЋИРИБИРИЈА! САД ЈОЦА ПЕРЧИН ИМА ДОКАЗ!

ХА! ХА! ХА! ХА! ХА! ХА!

САДА КАД СМО БАЦИЛИ СЕМЕ РАЗДОРА, ВRATИМО СЕ У ШАРЛАТАН-СИТИ! БОБ ЈАРУГА ЋЕ НАС ПОХВАЛИТИ! ХИ! ХИ! ХИ! ХИ!

У СЕЛУ ЋИРИБИРИЈА ВЕЛИКИ ПОГЛАВИЦА МАГАРЕЋА ЊУШКА ПРИМА У ПОСЕТУ МАЛОГ КАВГАЏИЈУ ПИЛЕЋЕ ОКО...
ШТА ЈЕ НОВО?
ВЕЛИКИ ПОГЛАВИЦО! СТО БЛЕДОЛИКИХ НАПАЛО ЈЕ НА РАТНИЧКОЈ СТАЗИ ПИЛЕЋЕ ОКО!
ПИЛЕЋЕ ОКО СРЕДИЛО ЈЕ ДВОЈИЦУ!
ЋИРИБИРИЈСКЕ НОВОСТИ

ОБЕШЕЊАЋЕ НИЈЕДАН! НАШАО СИ КОМЕ ДА ПРИЧАШ ВИЦЕВЕ С БРАДОМ?!

ХМ... НИЈЕ БАШ СТО... АЛИ, ОНАЈ ЈЕДАН БИО ЈЕ НАОРУЖАН...
...ДО ЗУБА!
А ЈА САМ ИХ...

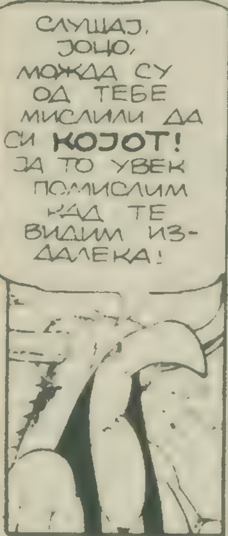

ШТА?! УЗНЕМИРИО СИ **ЈЕДНОГ** МИРОЉУБИВОГ БЛЕДОЛИКОГ! ХОЋЕШ ДА УПРОПАСТИШ НАШЕ ДОБРЕ ОДНОСЕ С БЕЛЦИМА?!

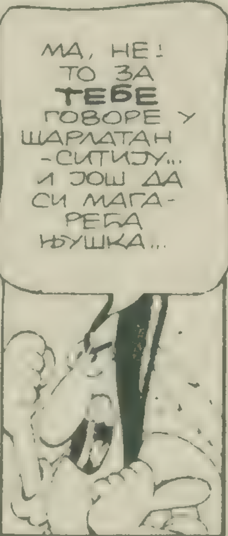

ПИЛЕЋЕ ОКО, СПРЕМИ СЕ ЗА ЗАСЛУЖЕНУ КАЗНУ!
ХАУГ УХ!
УХ!

ТОГ ТРЕНУТКА СУ ДОЈУРИЛИ ОБРИЈАНИ БИК, РИТНУТИ ПАС И ЈОЦА ПЕРЧИН...
НАРОДЕ ЋИРИБИРИ! БЕЛЦИ СУ НАМ ОБЈАВИЛИ РАТ!

ВЕЛИКА МАГАРЕЋА ЊУШКО! СВЕДОЦИ СМО ДА СУ ДВА БЛЕДОЛИКА ПУЦАЛА НЕГДЕ ИЗА НАС...

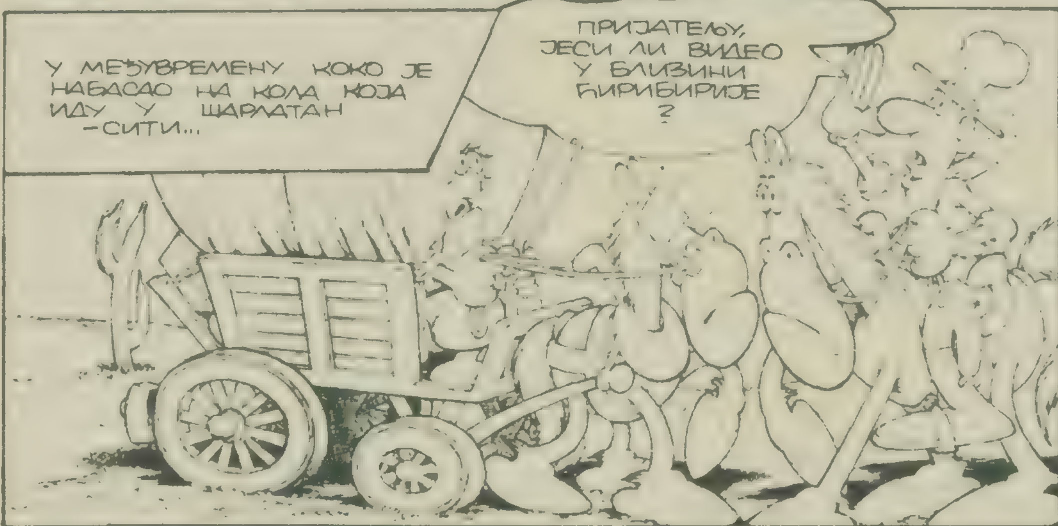

УГ!
ИШАО САМ СВОЈИМ ПОСЛОМ...КАД ОДЈЕДНОМ ПОЧЕ ПАЉБА...

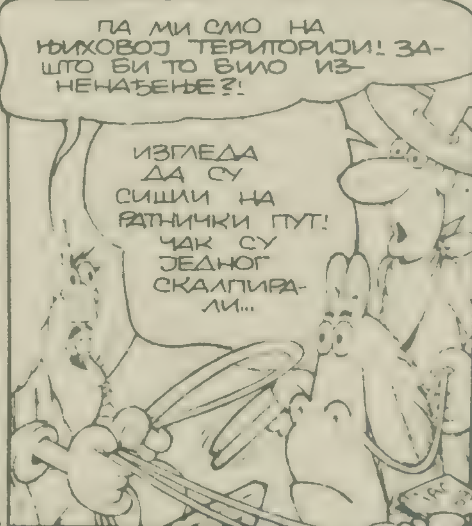

СЛУШАЈ, ЈОЦО, МОЖДА СУ ОД ТЕБЕ МИСЛИЛИ ДА СИ **КОЈОТ!** ЗА ТО УВЕК ПОМИСЛИМ КАД ТЕ ВИДИМ ИЗДАЛЕКА!

МА, НЕ! ТО ЗА **ТЕБЕ** ГОВОРЕ У ШАРЛАТАН-СИТИЈУ... И ЈОШ ДА СИ МАГАРЕЋА ЊУШКА...

...ТО ЈЕСТ' ПРАВИ МАГАРАЦ!
ЗВЕЦ!

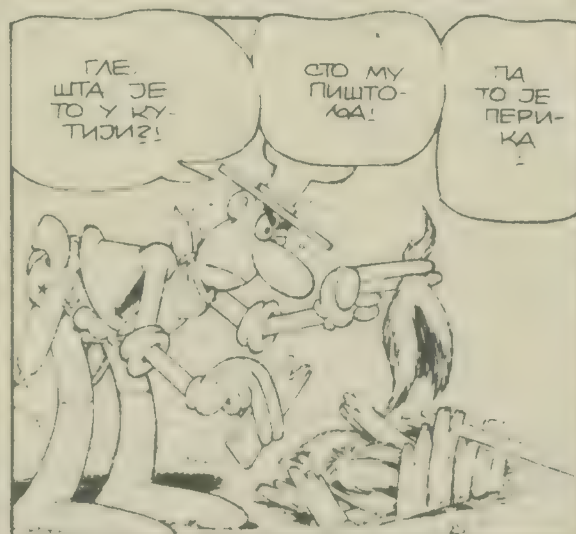

БЕСАН, ВЕЛИКИ ПОГЛАВИЦА ИСКОПАВА РАТНУ СЕКИРУ...
ВЖЖЖЖ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ КОКО ЈЕ НАБАСАО НА КОЛА КОЈА ИДУ У ШАРЛАТАН-СИТИ...
ПРИЈАТЕЉУ, ЈЕСИ ЛИ ВИДЕО У БЛИЗИНИ ЋИРИБИРИЈЕ?

ПА МИ СМО НА ЊИХОВОЈ ТЕРИТОРИЈИ! ЗАШТО БИ ТО БИЛО ИЗНЕНАЂЕЊЕ?!
ИЗГЛЕДА ДА СУ СИШЛИ НА РАТНИЧКИ ПУТ! ЧАК СУ ЈЕДНОГ СКАЛПИРАЛИ...

ШТА? НА РАТНИЧКУ СТАЗУ?! МАМА, УПОМОЋ!

КОЛА СУ МУЊЕВИТО ЈУРИЛА, А ИЗ ЊИХ ЈЕ ИСПАЛА ЈЕДНА КУТИЈА..
ШТА ТИ БИ?!
ТАНДРК!
ЗВИЗ!
ЗВИЗ!

ГЛЕ. ШТА ЈЕ ТО У КУТИЈИ?!
СТО МУ ПИШТОЉА!
ПА ТО ЈЕ ПЕРИКА!

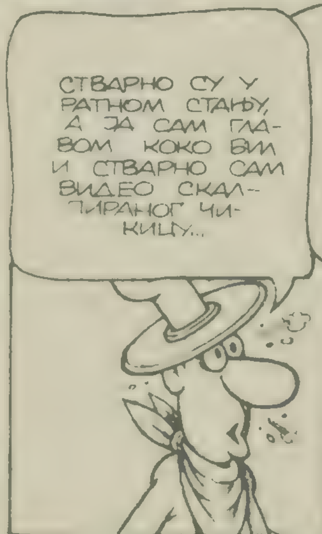

ЧУДНО, А НАТПИС ЈЕ ВИСКИ! У КОЛИМА ИМА ЈОШ ТАКВИХ КУТИЈА..

...У КОЈИМА СУ УМЕСТО ВИСКИЈА ПЕРИКЕ! ТУ МИ НЕШТО ЗАУДАРА!

ИДЕМО У ШАРЛАТАН-СИТИ!
АЛ' СЕ ДИГЛА ПРАШИНА! ТО СУ ВОЈНИЦИ!

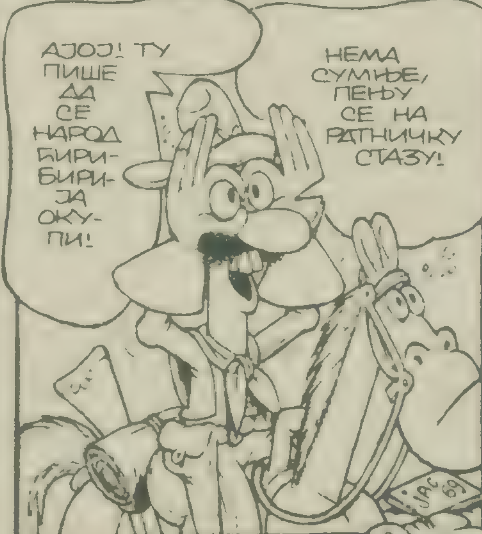

БИЛА СУ ТО ТРИ ЈАХАЧА ОД СЕДМОРИЦЕ ИЗ ТВРЂАВЕ АРТУРО...
СВЕ ОВДЕ ИДЕ КАО ПОДМАЗАНО!
ЗДРАВО ВОДНИЧЕ! ЗНАТЕ ЛИ ШТА ЈЕ НОВО?
НОВО ЈЕ ПИТАЊЕ!

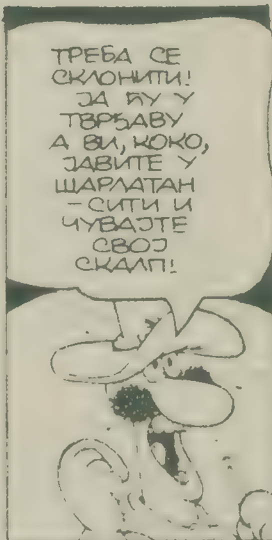

ИЗГЛЕДА ДА СУ БИРИБИРИ СИШЛИ НА РАТНИЧКУ СТАЗУ! ВИДЕО САМ СКАЛПИРАНОГ ЧИКИЦУ, А МЕНЕ СУ НАПАЛИ!
КАЖУ ДА СУ ПРАВИ МАЈСТОРИ ЗА ДЕПИЛАЦИЈУ ОД ГЛАВЕ ДО ПЕТЕ!

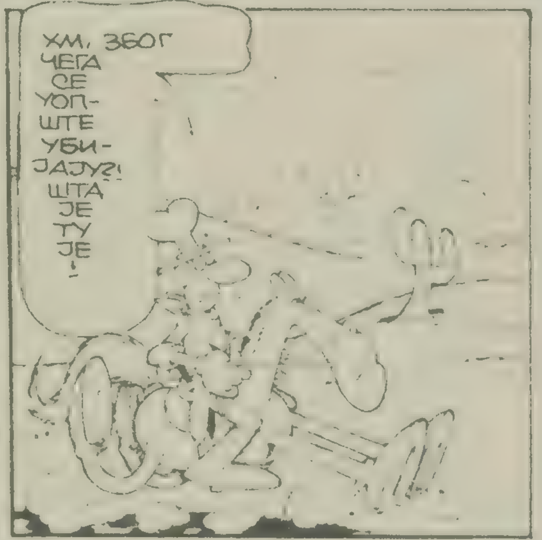
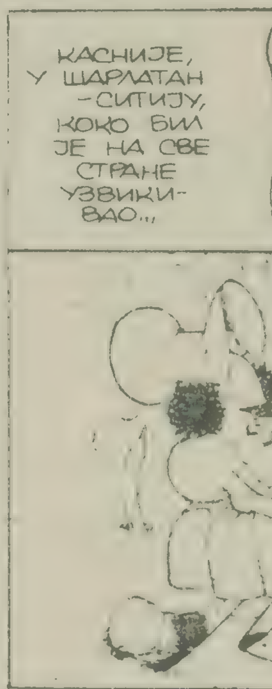
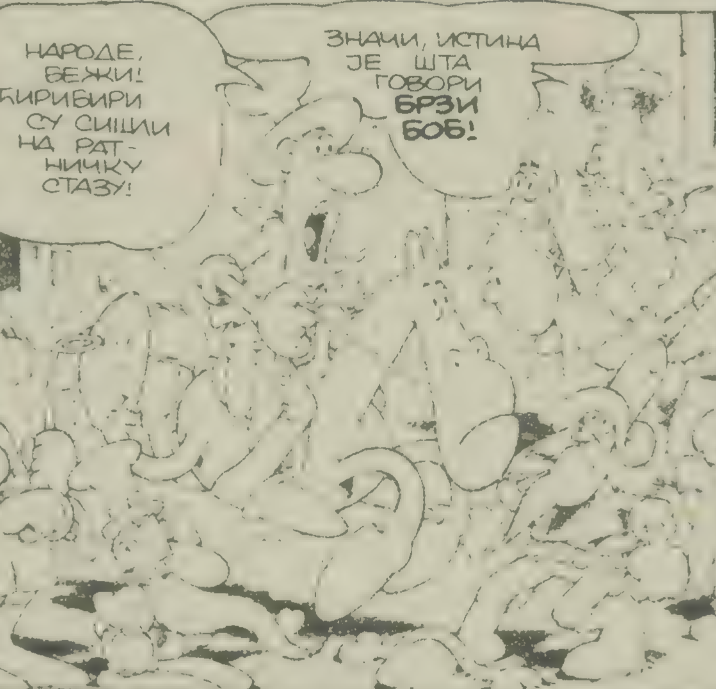
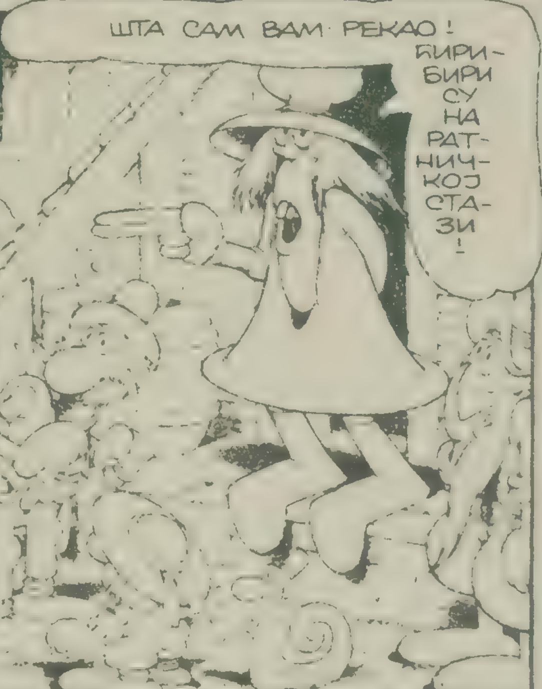
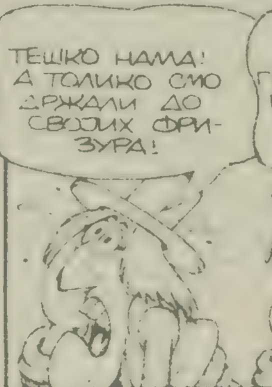

СТВАРНО СУ У РАТНОМ СТАЊУ, А ЈА САМ ГЛАВОМ КОКО БИЛ И СТВАРНО САМ ВИДЕО СКАЛПИРАНОГ ЧИКИЦУ...

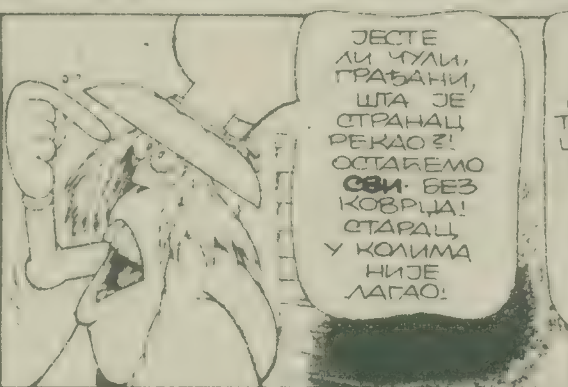
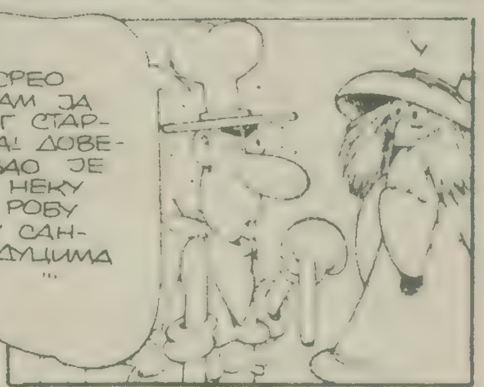

ВЕРУЈЕМ ВАМ, ГОС'Н КОКО БИЛ! АКО СУ ЗАИСТА СИШЛИ НА РАТНИЧКУ СТАЗУ, ИМА ДА БУДЕМО СВИ СВЕ САМ ЈУЛ БРИНЕР!

ВОДНИЧЕ, ГЛЕДАЈТЕ, ДИМНИ СИГНАЛИ!

АЈОЈ! ТУ ПИШЕ ДА СЕ НАРОД БИРИБИРИЈА ОКУПИ!
НЕМА СУМЊЕ, ПЕЊУ СЕ НА РАТНИЧКУ СТАЗУ!

ТРЕБА СЕ СКЛОНИТИ! ЈА ЋУ У ТВРЂАВУ А ВИ, КОКО, ЈАВИТЕ У ШАРЛАТАН-СИТИ И ЧУВАЈТЕ СВОЈ СКАЛП!

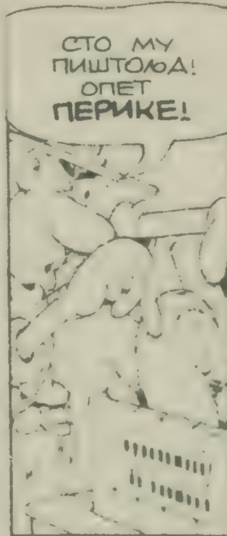
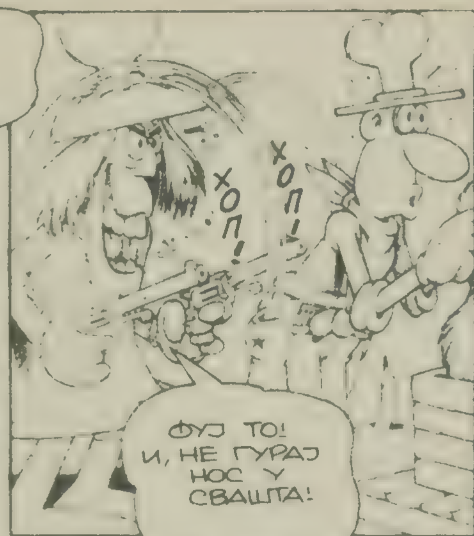
СКУПИЋЕМО СВЕ ЈАКЕ И НЕЈАКЕ И ЗАУСТАВИЋЕМО ИХ!

ХМ, ЗБОГ ЧЕГА СЕ УОПШТЕ УБИЈАЈУ?! ШТА ЈЕ ТУ ЈЕ!

КАСНИЈЕ, У ШАРЛАТАН-СИТИЈУ, КОКО БИ ЈЕ НА СВЕ СТРАНЕ УЗВИКИВАО...

НАРОДЕ, БЕЖИ! БИРИБИРИ СУ СИШЛИ НА РАТНИЧКУ СТАЗУ!
ЗНАЧИ, ИСТИНА ЈЕ ШТА ГОВОРИ **БРЗИ БОБ!**

ШТА САМ ВАМ РЕКАО! БИРИБИРИ СУ НА РАТНИЧКОЈ СТАЗИ!

ТЕШКО НАМА! А ТОЛИКО СМО ДРЖАЛИ ДО СВОЈИХ ФРИЗУРА!

У ОВОМ ГРАДУ ЉУДЕ БЕЗ КОСЕ ПРОТЕРУЈУ...

ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ, ГРАЂАНИ, ШТА ЈЕ СТРАНАЦ РЕКАО?! ОСТАЋЕМО **СВИ** БЕЗ КОВРЏА! СТАРАЦ У КОЛИМА НИЈЕ ЛАГАО!

СРЕО САМ ЈА ТОГ СТАРЦА! ДОВЕЗАО ЈЕ НЕКУ РОБУ У САНДУЦИМА...

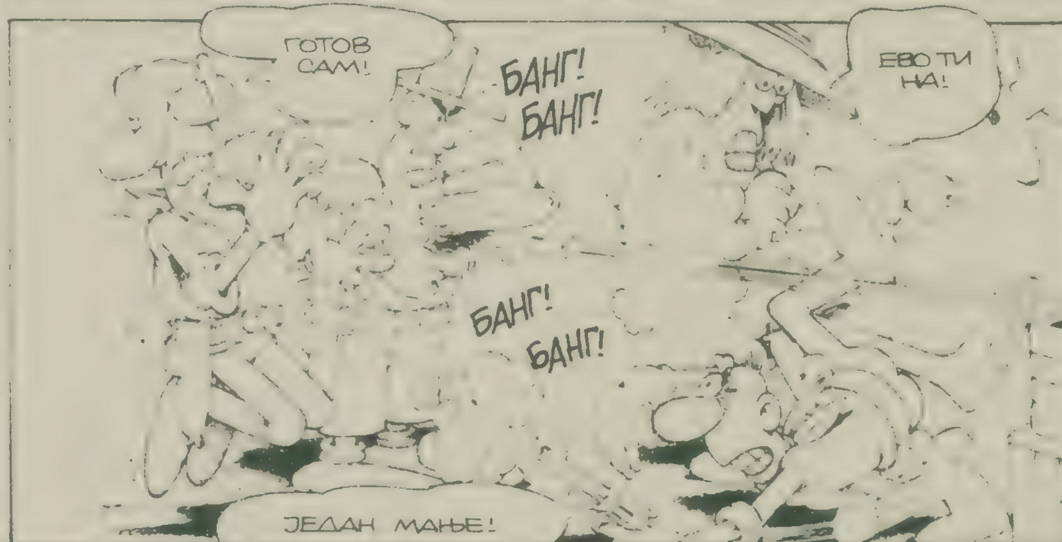
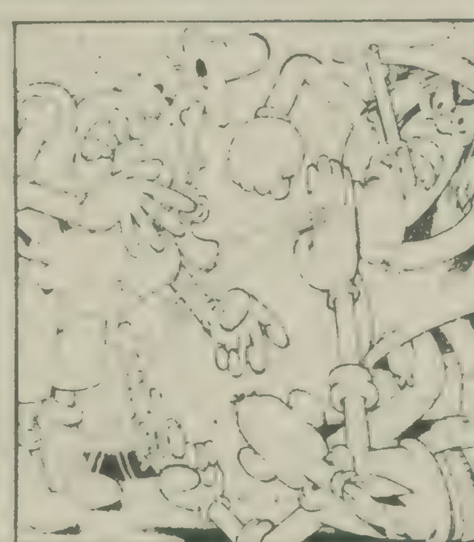
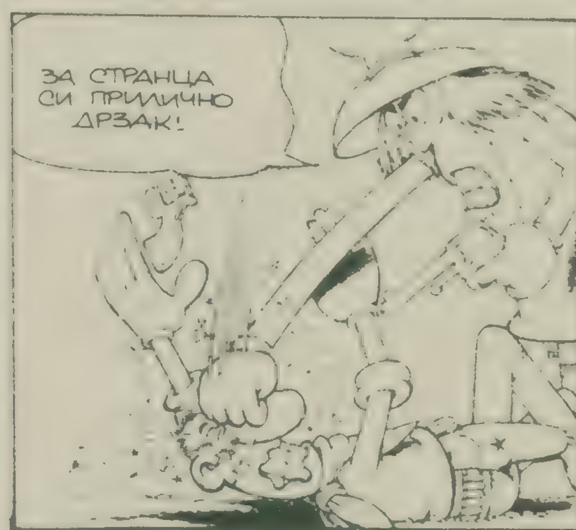
ДА, ДВАДЕСЕТ САНДУКА С ВИСКИЈЕМ, ЗА МОЈ САЛУН! А ЗАШТО СЕ ТИ ЗА ТО ЗАНИМАШ?

ПА, ВИДЕО САМ НЕКОЛИКО **ПЕРИКА** У ЈЕДНОМ ОД САНДУКА!

МА ШТА КАЖЕШ?! ПОЂИ СА МНОМ У ПОДРУМ ПА ДА ВИДИШ ДА ЈЕ СВЕ САМ ВИСКИ!

ЕВО, СТРАНЧЕ! ЛЕПО ПИШЕ ВИСКИ! ВАЉДА СИ ЗАВРШИО УСМЕРЕНО...

СТО МУ ПИШТОЉА! ОПЕТ ПЕРИКЕ!

ХОП!
ХОП!
ФУЈ ТО! И, НЕ ГУРАЈ НОС У СВАШТА!

ФЛОЦО, ГРОГИ! БРЗО ОВА-МО!

БРЗАМО, ШЕФЕ!

ГОТОВ САМ!
БАНГ! БАНГ!
ЕВО ТИ НА!
БАНГ! БАНГ!
ЈЕДАН МАЊЕ!

ЗА СТРАНЦА СИ ПРИЛИЧНО ДРЗАК!

СТВАРНО СИ ПРЕТЕ-РАО! А ЈОШ СИ И ПЕ-РИКЕ ОТКРИО, ГОСПОДИ-НЕ...

ГОСПОДИН КОКО БИЛ, АКО НЕМАШ НИШТА ПРОТИВ!

ОВО ИМЕ И ПРЕЗИМЕ САСВИМ ЈЕ ЗБУНИЛО **БРЗОГ БОБА**...

БАНГ!

А САД, КОСМАТИ, ОБЈАСНИ ОНО С ПЕРИКАМА ИЛИ ЋЕШ ОД МЕНЕ ДОБИТИ НАДГРОБНИ СПОМЕНИК!

НЕ! ДА МЕ ОДЕРЕШ К'О МАЧКУ!

ДА! СВЕ НА ВИДЕЛО!

ОНДА ЈЕ КОСМАТИ ИЛИТИ БРЗИ БОБ ИСПРИЧАО ПРИЧУ ОД КОЈЕ СЕ КОСА (КО ЈЕ ИМА) ДИЖЕ НА ГЛАВИ...

...И НА КРАЈУ ЈЕ ЗАВРШИО У ГРАДСКОМ ЗАТВОРУ...

ПОШТО ЈЕ СВЕ ПОЗНАТО, ШЕРИФЕ, ПОШАЉИТЕ У ТВРЂАВУ НЕКОГ ДА ЗАУСТАВИ КОЊИЦУ, А ЈА ОДОХ ЂИРИБИРИЈИМА!

ИПАК СЕ ЧУВАЈТЕ!

КОКО БИЛ ЈЕ СТРПАО У ЏАК СВЕ ПЕРИКЕ КОЈЕ ЈЕ НАШАО...

...А СЕБИ И КАСКАЛУ, ОД УРОКА, СТАВИО ЈЕ ПО ЈЕДНУ НА ГЛАВУ...

БРЗИ БОБ ЈЕ ТО ДОБРО СМИСЛИО!

ДА ЂИРИБИРИЈИ СИЂУ НА РАТНИЧКУ СТАЗУ!

ЂИРИБИРИЈИ, КОЈЕ ЈЕ ПРЕДВОДИЛА **ВЕЛИКА МАГАРЕЋА ЊУШКА,** СИШЛИ СУ У **ИНДИЈАНСКОМ СТРОЈУ НА РАТНИЧКУ СТАЗУ. ПИЛЕЋЕ ОКО** ЈЕ БИО ВАН СЕБЕ ОД СРЕЋЕ...

СВИ БЕЛЦИ ДОБИЋЕ "ТРАЈНУ ОНДУЛАЦИЈУ"! НАПРЕД НА ВРУЋЕ ТРАЈНЕ!

ХЕЈ, МАЛИ, КУД ВРЗАШ! ЈА, КАО ПОГЛАВИЦА, ТРЕБА ДА ИДЕМ ПРВИ!

ЈА САМ ТВОЈА ПРЕТХОДНИЦА, ПОГЛАВИЦО! ИДЕМ ДА ТЕ НАЈАВИМ!

РАТНИЧКА СТАЗА

КАСНО ПОПОДНЕ ГРУПА БИРИБИРИЈА СРЕЛА СЕ СА КОКО БИЛОМ...

ЕВО ПРВОГ БЛЕДОЛИКОГ!

КУЦНУО ТИ ЈЕ ПОСЛЕДЊИ ЧАС, БЕЛЧЕ!

ВЕЛИКА МАГАРЕЋА ЊУШКО! СТОЈИМ ТИ НА УСЛУЗИ!

АКО ХОЋЕШ МОЈУ КОСУ, ТВОЈА ЈЕ!

СВУШ!

НАРАВНО ДА ХОЋУ! ЗАТО САМ ОВДЕ!

ЕВО, УЗМИ! АЛИ ТЕ УПОЗОРАВАМ ДА СМО ОНДА КВИТ! ХЕ! ХЕ!

А ЕВО ТИ ВРЕЋА ПУНА ПЕРИКА... ОВАЈ... СКАЛПОВА СВИХ ВЕЛИЧИНА!

БЛЕДОЛИКИ СУВИШЕ ГОВОРИ! УПУЦАЋУ ГА!

ПРЕПУСТИ ТО ЗАДОВОЉСТВО МЕНИ, ЈОЦО!

А, ТО ЈЕ ЈОЦА ПЕРЧИН?! СЈАЈНО!

ТАЈ СЕ СПЕТЉАО С ТРИ ГАДНА БЛЕДОЛИКА ТИПА! САД ЋУ ТИ СВЕ ОБЈАСНИТИ, **ВЕЛИКА МАГАРЕЋА ЊУШКО!**

ИМАШ ЛАЖЉИВ ЈЕЗИК, БЛЕДОЛИКИ!

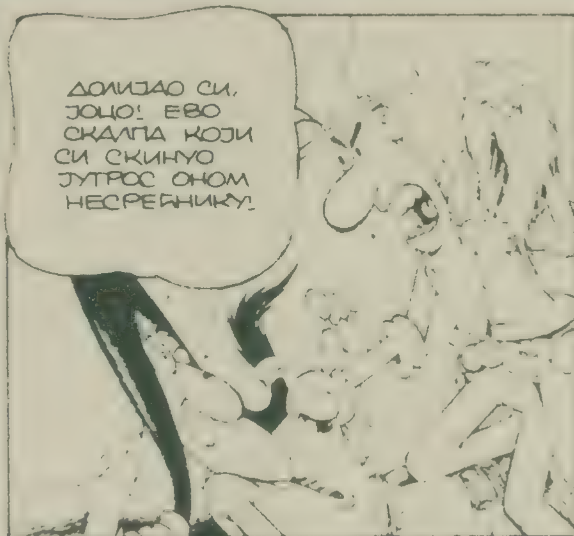
АКО ГА ОВДЕ НЕКО ИМА, ОНДА ЈЕ ТО ЈОЦА ПЕРЧИН!

НЕКИ БРЗИ БОБ СЕ ДОГОВОРИО СА ТВОЈИМ ЈОЦОМ ДА ПОДБУНИ БИРИБИРИЈЕ ДА СИЂУ НА РАТНИЧКУ СТАЗУ, СКАЛПИРАЈУ БЕЛЦЕ, А ОВИ ПОСЛЕ ДА ЗА СКУПЕ ПАРЕ КУПЕ ОД БИЛА ПЕРИКЕ!

ПАМ!

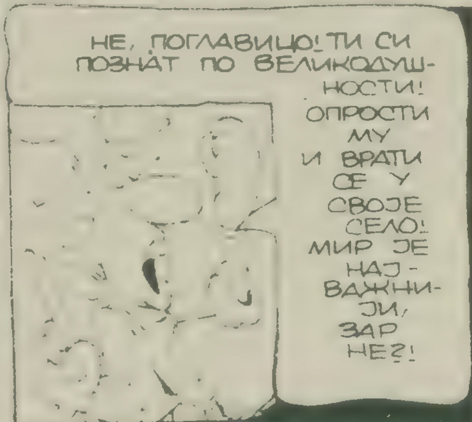
ПРОКЛЕТИ АНЕМИЧАРЕ!

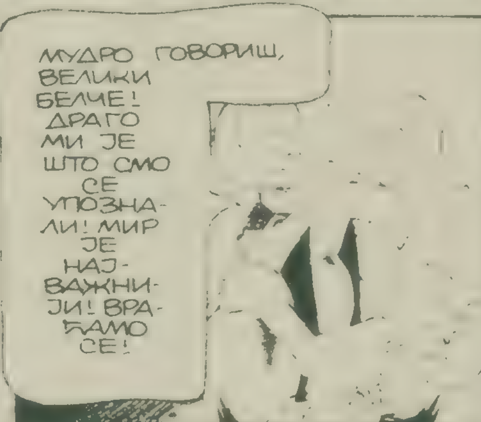
СТО МУ ПИШТОЉА!

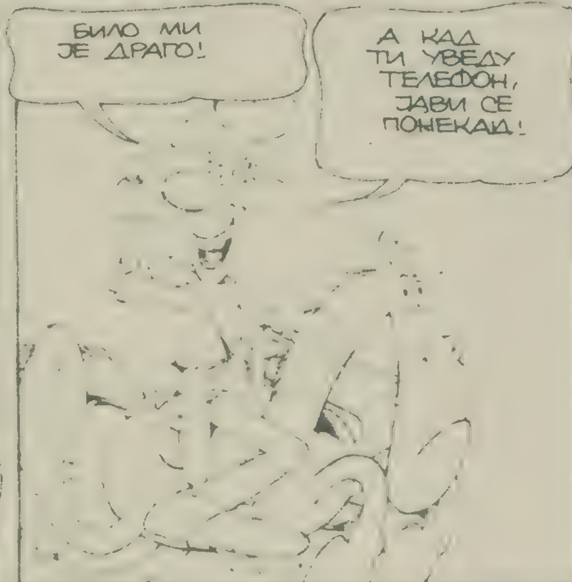

ДОЛИЈАО СИ, ЈОЦО! ЕВО СКАЛПА КОЈИ СИ СКИНУО ЈУТРОС ОНОМ НЕСРЕЋНИКУ!

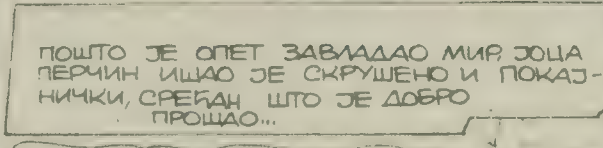

ЕТО ШТА ЈЕ УРАДИО ТВОЈ ЧОВЕК ДА БИ УЗБУНИО ГРАД ПРЕ НЕГО ШТО СИ ТИ И ПОМИСЛИО ДА СИЂЕШ НА РАТНИЧКУ СТАЗУ!
ЈЕ Л' ТО ИСТИНА, ЈОЦО ?

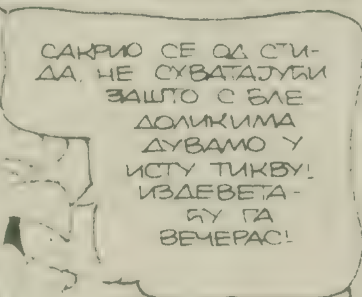

ИМАШ ЛАЖЉИВ И ЗАО ЈЕЗИК И ЗАТО ЋЕШ МИ СКУПО ПЛАТИТИ!
ДА,ВЕЛИКИ ПОГЛАВИЦО! БУДАА! ОПРОСТИ МИ!

НЕ, ПОГЛАВИЦО! ТИ СИ ПОЗНАТ ПО ВЕЛИКОДУШНОСТИ! ОПРОСТИ МУ И ВРАТИ СЕ У СВОЈЕ СЕЛО! МИР ЈЕ НАЈВАЖНИЈИ, ЗАР НЕ?!

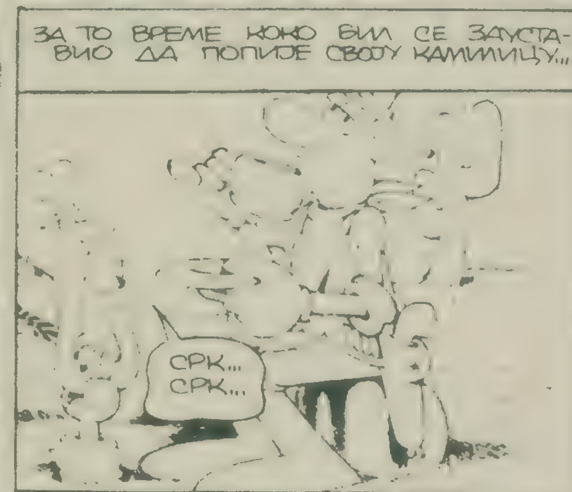

МУДРО ГОВОРИШ, ВЕЛИКИ БЕЛЧЕ! ДРАГО МИ ЈЕ ШТО СМО СЕ УПОЗНАЛИ! МИР ЈЕ НАЈВАЖНИЈИ! ВРАЋАМО СЕ!

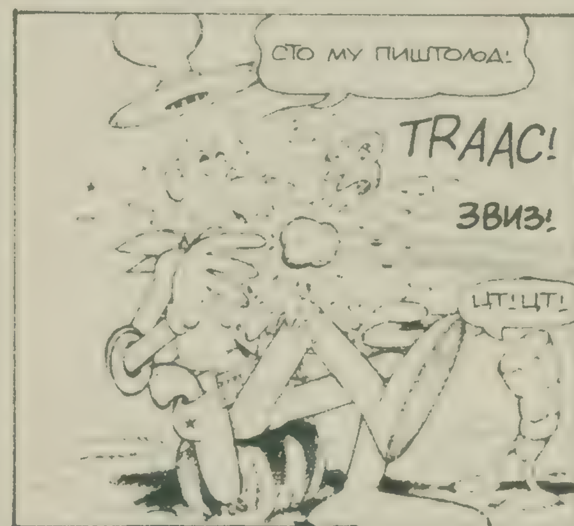

БИЛО МИ ЈЕ ДРАГО!
А КАД ТИ УВЕДУ ТЕЛЕФОН, ЈАВИ СЕ ПОНЕКАД!

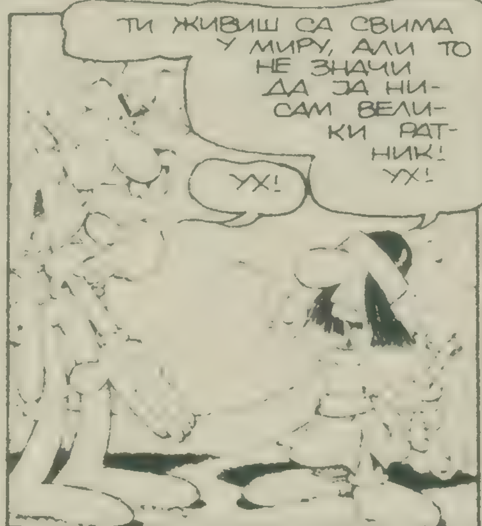

ПОШТО ЈЕ ОПЕТ ЗАВЛАДАО МИР, ЈОЦА ПЕРЧИН ИШАО ЈЕ СКРУШЕНО И ПОКАЈНИЧКИ, СРЕЋАН ШТО ЈЕ ДОБРО ПРОШАО...

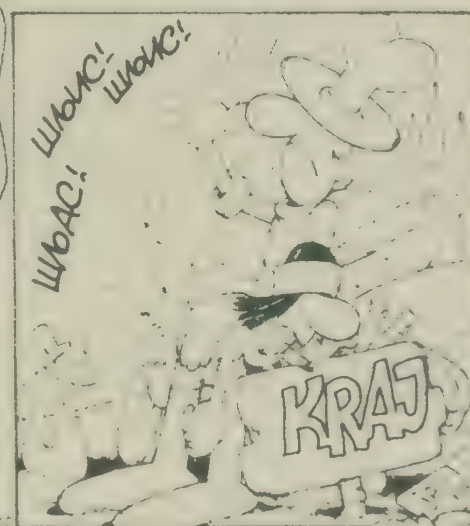

САКРИО СЕ ОД СТИДА, НЕ СХВАТАЈУЋИ ЗАШТО С БЛЕДОЛИКИМА ДУВАМО У ИСТУ ТИКВУ! ИЗДЕВЕТАЋУ ГА ВЕЧЕРАС!

ЖИВЕО МИР!
АЛИ КУД СЕ ДЕО ТАЈ КЛИНАЦ **ПИЛЕЋЕ ОКО?!**
РАТНИЧКА СТАЗА

ЗА ТО ВРЕМЕ КОКО БИЛ СЕ ЗАУСТАВИО ДА ПОПИЈЕ СВОЈУ КАМИЛИЦУ...
СРК... СРК...

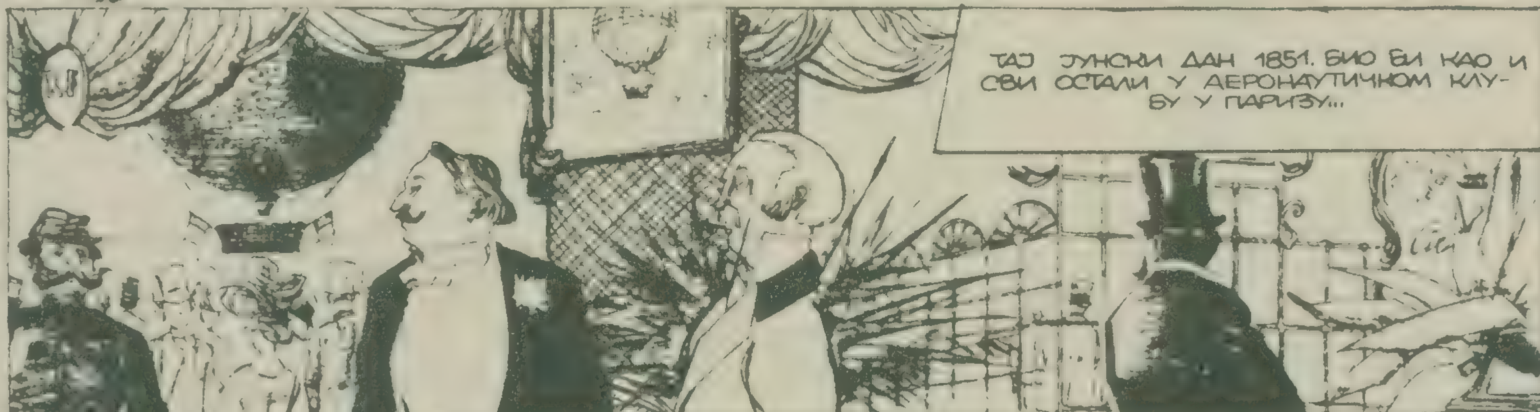

СТО МУ ПИШТОЉА!
TRAAC!
ЗВИЗ!
ЦТ! ЦТ!

ТИ ЖИВИШ СА СВИМА У МИРУ, АЛИ ТО НЕ ЗНАЧИ ДА ЈА НИСАМ ВЕЛИКИ РАТНИК! УХ!
УХ!

ШЉАС!
ШЉИС!
ШЉИС!
KRAJ

ДВОБОЈ У ВАЗДУХУ

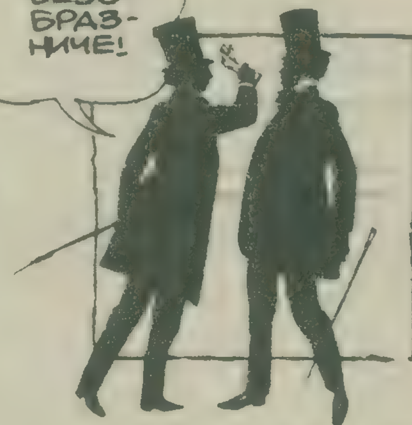

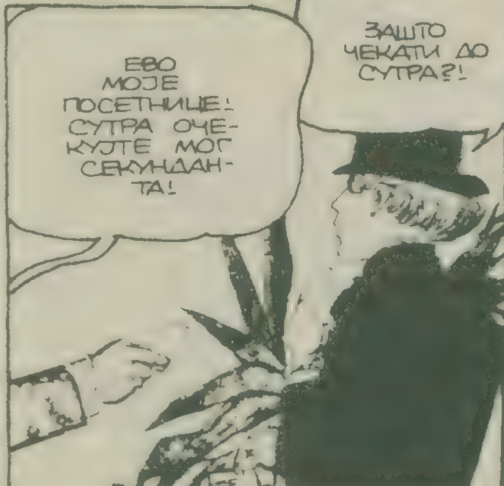

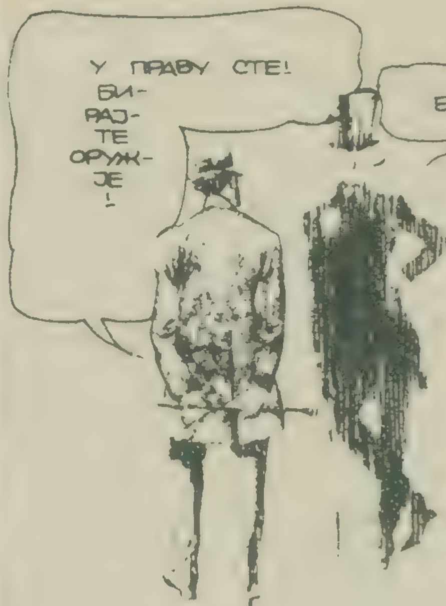

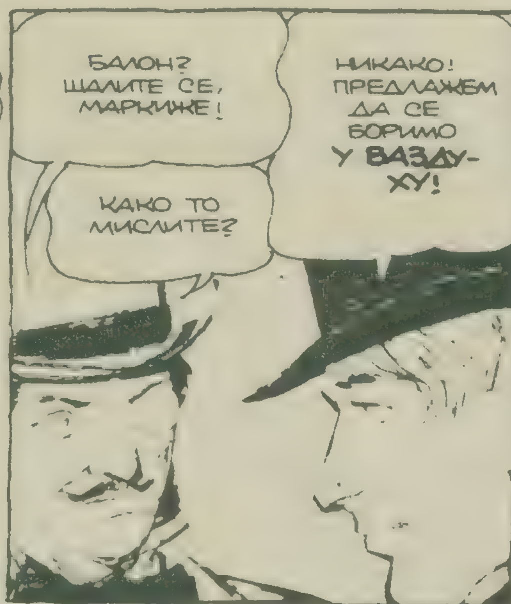

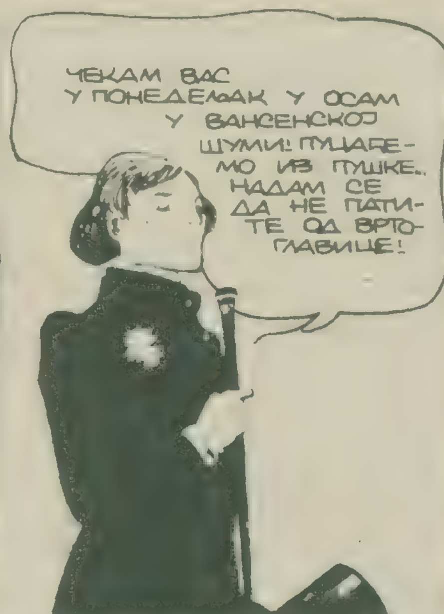

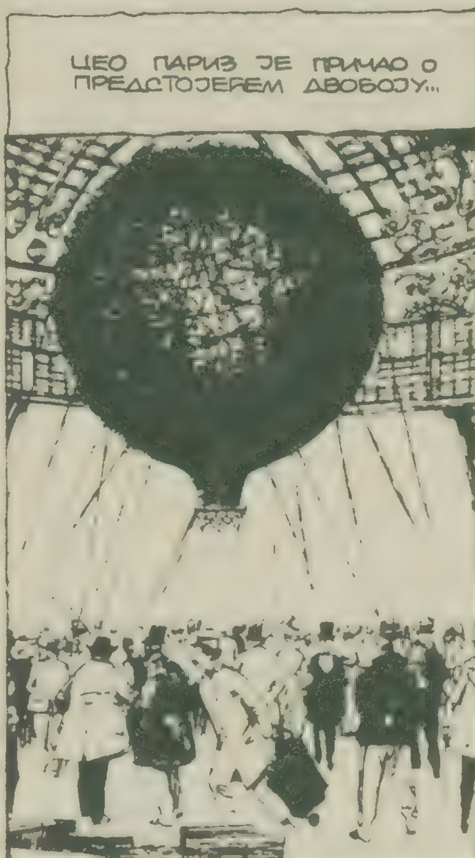

У ПРАВУ СТЕ! БИРАЈТЕ ОРУЖЈЕ!
БАЛОН!

БАЛОН? ШАЛИТЕ СЕ, МАРКИЖЕ!
КАКО ТО МИСЛИТЕ?
НИКАКО! ПРЕДЛАЖЕМ ДА СЕ БОРИМО **У ВАЗДУХУ!**

ЧЕКАМ ВАС У ПОНЕДЕЉАК У ОСАМ У ВАНСЕНСКОЈ ШУМИ! ПУЦАЋЕМО ИЗ ПУШКЕ.. НАДАМ СЕ ДА НЕ ПАТИТЕ ОД ВРТОГЛАВИЦЕ!

ЦЕО ПАРИЗ ЈЕ ПРИЧАО О ПРЕДСТОЈЕЋЕМ ДВОБОЈУ...
ДОК СУ ПРОТИВНИЦИ ПРИПРЕМАЛИ СВОЈЕ АЕРОСТАТЕ...

... СЕКУНДАНТИ СУ УГОВАРАЛИ ПОЈЕДИНОСТИ...
СВАКИМ БАЛОНОМ УПРАВЉАЋЕ ПО ЈЕДАН СЕКУНДАНТ!
ПУЦА СЕ У БАЛОН - НЕ У ЧОВЕКА!
ПУЦА СЕ КОЛИКО СЕ ХОЋЕ!
КО ПРВИ ДОТАКНЕ ТЛО, ПОБЕДИО ЈЕ!

БАЛОНЕ ЈЕ КОНТРОЛИСАЛА СПЕЦИЈАЛНА КОМИСИЈА...

А ОРУЖЈЕ: СМРТОНОСНА ПУШКА ТРОМБУН...

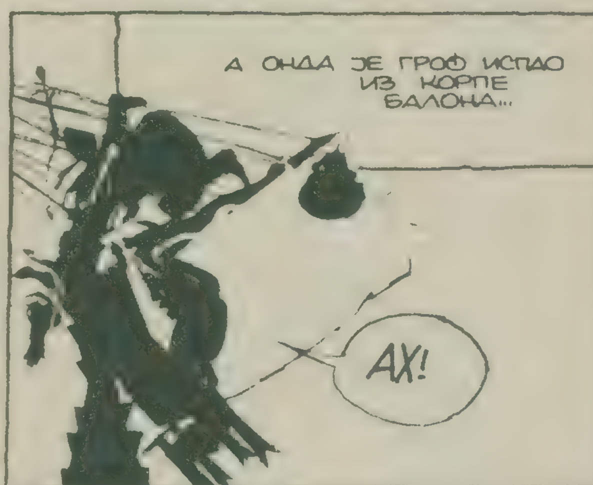

ОДРЕЂЕНОГ ДАНА ЦЕО ПАРИЗ ГЛЕДАО ЈЕ У НЕБО...
ВИДЕ ЛИ СЕ?
ЈОШ НЕ!
КАД ЋЕ СТИЋИ?

ЈЕСТЕ ЛИ СПРЕМНИ, ГРОФЕ?
СВАКАКО! **СКИДАЈТЕ БАЛАСТ!**

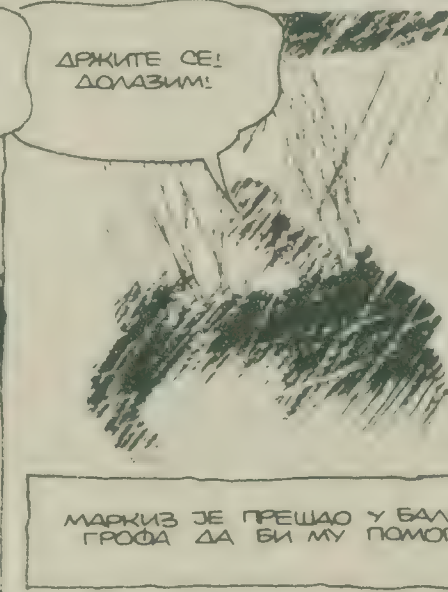
ИДЕМО! СКОРО ЈЕ ОСАМ!
НА ЖАЛОСТ, СПРЕМА СЕ ОЛУЈА!
НЕ ГУБИМО ВРЕМЕ!
ДВА БАЛОНА ПОДИГЛА СУ СЕ ИСТОВРЕМЕНО СТОТИНАК МЕТАРА ЈЕДАН ОД ДРУГОГ...
НА ЗНАК СУДИЈЕ ПУЦЊАВА ЈЕ ПОЧЕЛА...
КРАК!
ПРВИ МЕЦИ СУ ПРОМАШИЛИ, А ВЕТАР ЈЕ СНАЖНО НОСИО БАЛОНЕ НА ЗАПАД... УБРЗО, ЗАЧУЛА СЕ НОВА СЕРИЈА ПУЦЊЕВА...
ПОНОВО САМ ПРОМАШИО ЗБОГ ОВОГ ВЕТРА!
АЛИ, И МАРКИЗ ЈЕ ПРОМАШИО!
ВЕТАР НАС НОСИ!
ДО ЂАВОЛА!
СНАЖНИ НАЛЕТ ВЕТРА ПОНЕО ЈЕ БАЛОНЕ ЈЕДАН НА ДРУГИ...
ПАЗИТЕ! ИДЕ ПРАВО НА НАС!
ПОЧЕЛА ЈЕ И ЈАКА КИША...
ПРЕБЛИЗУ СМО! ПРЕКИНИМО ВАТРУ!
ПРИСТАЈЕМ!
ПОКУШАЈТЕ ДА СЕ ОДМАКНЕТЕ!
ТО И ПОКУШАВАМ!
13

ПРОКЛЕТИ ВЕТАР!
ПАЗИТЕ! ЗАКАЧЕНИ СМО!

ПАЗИ!
СУВИШЕ СМО НИСКО!
И ЗАИСТА, БИЛИ СУ У НИВОУ КУЛЕ ЈЕДНОГ ЗАМКА...

А ОНДА ЈЕ ГРОФ ИСПАО ИЗ КОРПЕ БАЛОНА...
АХ!

УПОМОЋ!

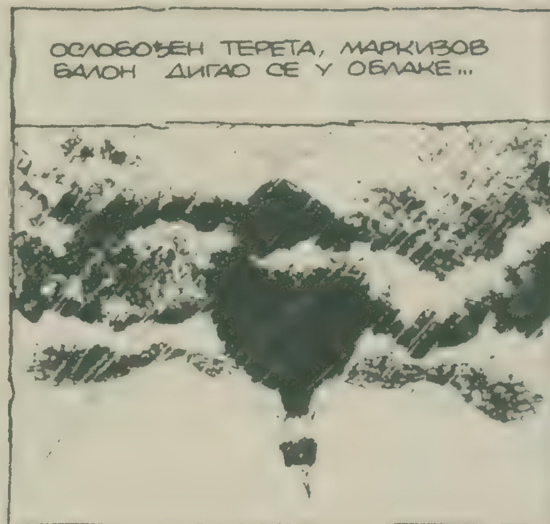

ДРЖИТЕ СЕ! ДОЛАЗИМ!
МАРКИЗ ЈЕ ПРЕШАО У БАЛОН ГРОФА ДА БИ МУ ПОМОГАО...

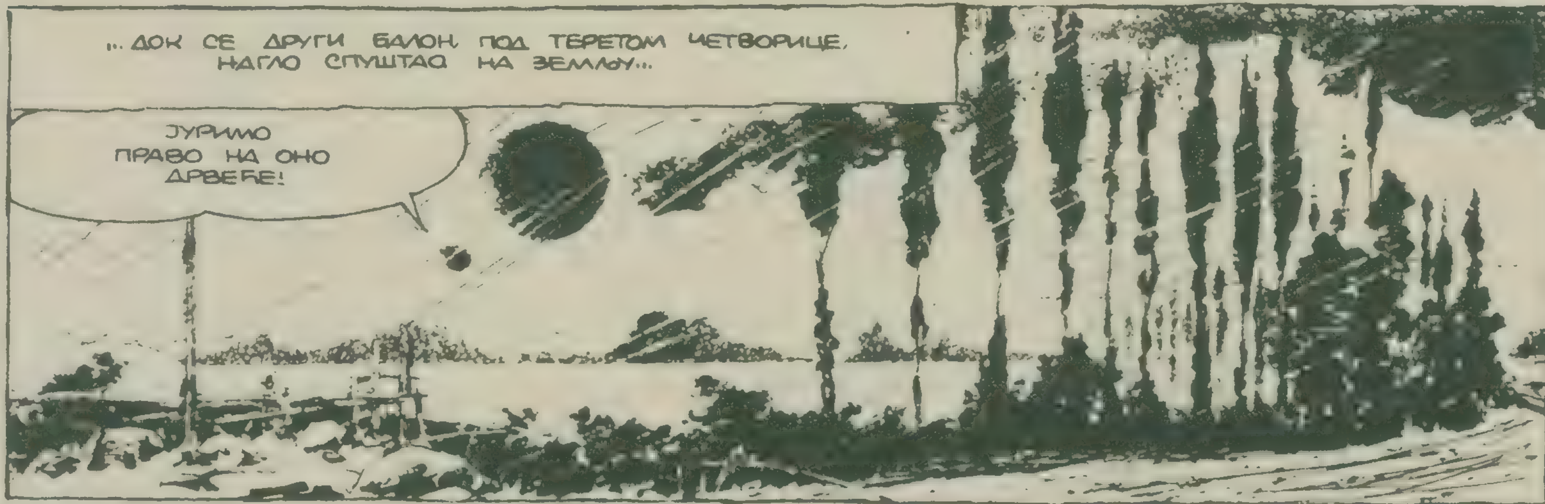

ЧВРСТО СЕ ДРЖИТЕ, ГРОФЕ!
НЕ МОГУ ВИШЕ!
ИЗ-ДРЖИ-ТЕ ЈОШ МАЛО...

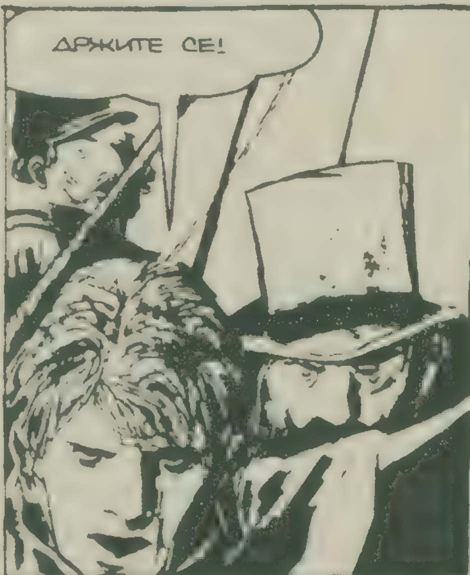

ГРОФ ЈЕ НАЈЗАД БИО СПАСЕН...
ВЕТАР ЋЕ НАС ОДНЕТИ НА МОРЕ!

ПУКОВНИЧЕ, ПРЕЂИТЕ ОВАМО!
ШТА?! НАПУШТА-ТЕ МОЈ АЕРОСТАТ?!
ДА!
А ШТО НЕ ВАШ?!

ГОСПОДО, БЕЗ ПРИЧЕ! ТРЕБА СПАСА-ВАТИ ЖИВО-ТЕ!
ДО-ЂИТЕ, ПУКОВ-НИЧЕ!

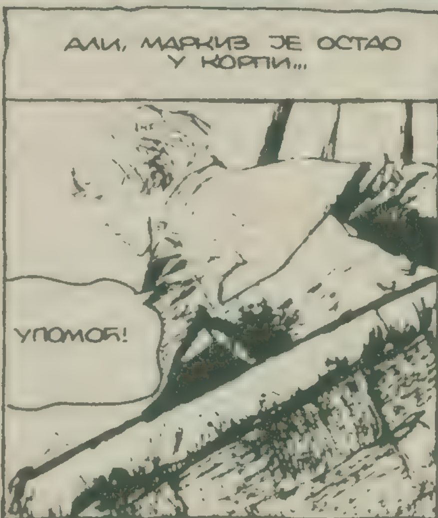

ОСЛОБОЂЕН ТЕРЕТА, МАРКИЗОВ БАЛОН ДИГАО СЕ У ОБЛАКЕ...

...ДОК СЕ ДРУГИ БАЛОН, ПОД ТЕРЕТОМ ЧЕТВОРИЦЕ, НАГЛО СПУШТАО НА ЗЕМЉУ...
ЈУРИМО ПРАВО НА ОНО ДРВЕЋЕ!

ДРЖИТЕ СЕ!

ПАЗИТЕ!

АЛИ, МАРКИЗ ЈЕ ОСТАО У КОРПИ...
УПОМОЋ!

ИСКАЧИТЕ, МАРКИЖЕ!
ПРЕКАСНО! ВЕТАР ГА ЈЕ ПОНЕО УВИС!

АЛИ...
ПУШКА! НЕ СМЕМ ДА ПРО-МАШИМ!

НЕ СМЕМ ДА ПРОМАШИМ!
КРАК!

ОВОГ ПУТА ГРОФ ОД СЕН КЛУА НИЈЕ ПРОМАШИО...
АЕРОСТАТ ЈЕ ПАО СТОТИНАК МЕТАРА ДАЉЕ...

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ У АЕРОНАУТИЧКОМ КЛУБУ...

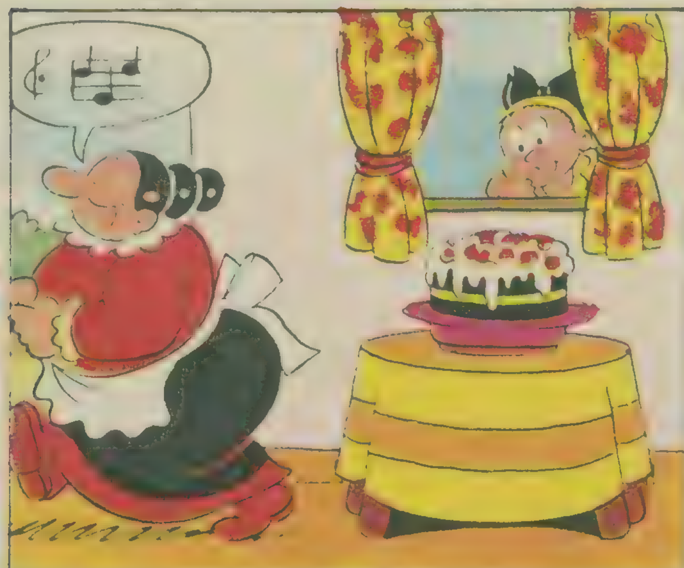
БИМ И БУМ

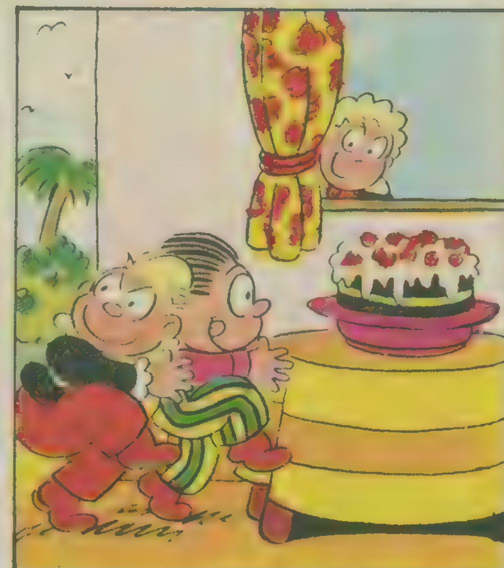
ДА ЛИ МЕ ТО ЊУХ ВАРА ИЛ' ОСЕЋАМ МИРИС КОЛА-ЧА?
НЕ ВАРАТЕ, КАПЕТАНЕ! ВИДЕО САМ МАМУ КАКО ПРАВИ ТОРТУ!

ТРА-ЛА-ЛА! ТРА-ЛА-ЛА!

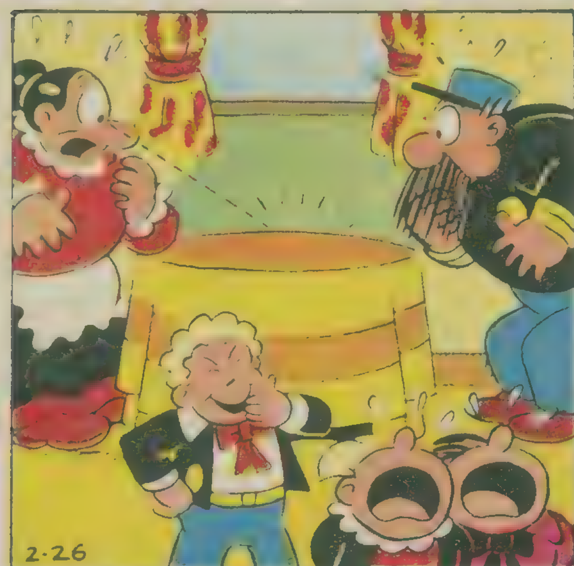

!

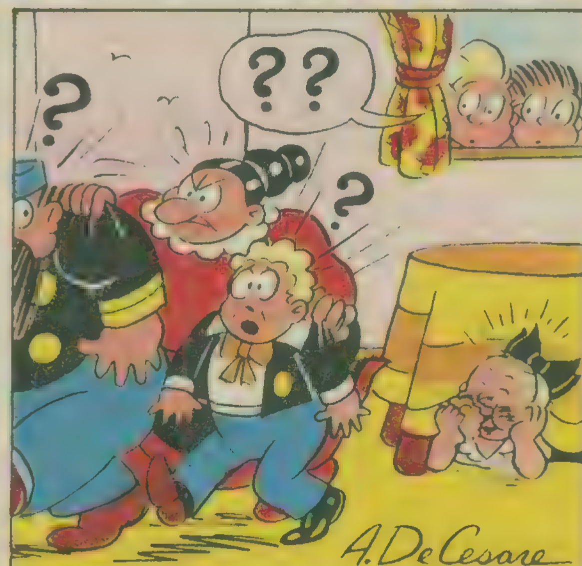
14 King Features Syndicate Inc World rights reserved

2-26

?!

??
?
?
A. DeCesare

РИТАМ ВАЉКА

Прошлог месеца појавила се плоча која обећава мало живости на рок сцени, неуобичајене у последње време. Ради се о новом албуму групе Парни ваљак „Ухвати ритам". Овај загребачки састав, који већ скоро деценију делује у нашој музици, остао је један од оних ретких бендова у које широка публика има поверење и чије плоче имају константне тираже (преко 100 000 примерака). Томе свакако доприноси и сталност поставе Ваљка која се већ годинама не мења: ово је већ пети албум који су уз оснивачe групе, гитаристу Хусеина Хасанефендића и певача Акија Рахимовског, снимили бубњар Паоло Сфећи, басиста Срећко Кукурић и гитариста Растко Милошев. Овај последњи био је протекле године одсутан због служења војног рока, па га је на веома успешној прошлојесењој турнеји заменио искусни Ведран Божић. Што се самог албума тиче, насловна нумера, издата и на синглу, својом лаганом мелодијом и релаксираном атмосфером већ је обезбедила титулу једног од највећих летњих хитова док је остатак плоче прожет песмама у нешто тежем расположењу, али уједначеног квалитета и интелигентних аранжмана и продукције (којом су се овог•пута бавили сви чланови групе). У сваком случају, после распада неколико значајних југословенских рок састава, неактивности Азре, пада Чорбе и неизвесности око Дугмета, Парни ваљак има све шансе да најзад заузме сам врх домаће рок сцене и коначно превазиђе епитет „вечити други".

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

УХВАТИ РИТАМ

музика и текст: Хусеин Хасанефендић
изводи: Парни ваљак

Не говори ништа препусти се (ухвати ритам)
Зажмири и зажели цијели свијет (ухвати ритам)
Сањаш о лијепим стварима
Зар не знаш да су оне у нама
Играј своју игру опусти се (ухвати ритам)
Нико нам ништа не може (ухвати ритам)
Прије или касније
Бит' ће свима јасније
Слушај љубав како долази
Љубав ће нас једног дана водити
Из даљине понекад се чује глас
Стрпи се још мало доћи ће ред на нас
Ти и ја, сунчан дан,
ето разлога за плес
Мислит' својом главом понекад није гријех
Кад би мене питали
Сви би само плесали
Играј своју игру. Ма боли те (ухвати ритам)
(Нико нам ништа не може)
ако ухватиш ритам.
Прије или касније
Бит' ће свим јасније.

ПОВРАТАК НЕСТАЛИХ

После великог успеха који је прошле године у свету имао њихов први албум „Spring Session M", група Missing Persons је доста наступала, али и била прилично неактивна на дискографском плану. Током овог пролећа, ипак, састав који предводи сексепилна певачица Дејл Бозио са својим супругом бубњарем Теријем Бозијом и гитаристом Вореном Кукурулом (сви су некада били чланови оркестра Френка Запе), објавио је нову „дугосвирајућу" плочу. Назив овог остварења је „Rhyme And Reason", али прве реакције како критике тако и публике нису баш охрабрујуће ■

НОВА ПЛОЧА STYX

Тренутно један од највећих хитова светске продукције је „живи" албум чувене америчке рок атракције Styx. Плоча се зове „Caught In The Act" и, као што се могло очекивати, представља колекцију најпознатијих песама групе у концертној верзији. Албум заслужује сваку похвалу јер у „живом" облику Styx делују много узбудљивије него на својим студијским, помало препродуцираним остварењима.

МЕТАЛНИ ДУРАН

Није реткост да се познати светски музичари (у последње време и домаћи) међусобно помажу при снимању плоча или концертним наступима. Понекад у тим помагањима дође и до заиста зачуђујућих комбинација. Тако смо сазнали да је на демо снимцима за будући соло-албум тешкометалног гитаристе Скота Горама, некада члана легендарне групе Thin Lizzy, бас свирао нико други до Џон Тејлор, оснивач нимало металних Duran Duran.

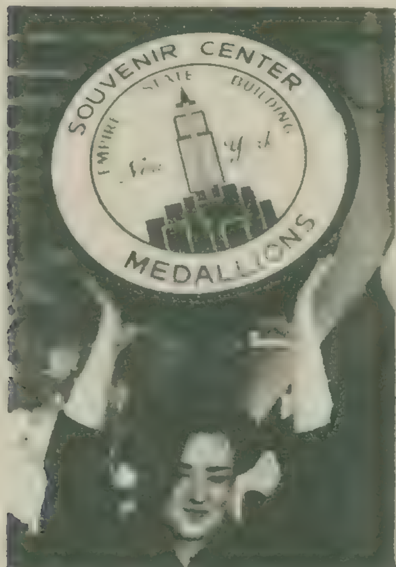
ОД ПАРТИТУРЕ ДО ЈЕЛОВНИКА

Ако сте мислили да је отварање угоститељских објеката привилегија наших фудбалера и певача, грдно сте се преварили. Чувени амерички музичар Боз Скегс већ три године није снимио нову плочу, али је зато недавно отворио у Сан Франциску ресторан „Blue Light Cafe" („Кафе плаве светлости"). Скегс тврди да није дигао руке од музике и да има нових песама у глави али никакво снимање у скоријој будућности није предвиђено. Специјалитет Бозовог ресторана је – пилетина

● РОК интервју ● РОК интервју ●

БОЈ ЏОРЏ

Сигурно најзанимљивија личност у овом тренутку у светској продукцији забаве, јединствени певач групе Culture Club, Џорџ О'Дауд познатији као Дечко Џорџ. Нормално са таквом особом новинар увек има о чему да прича.

● Зашто је Бој Џорџ толико изазвао пажњу света?

– Људима је тешко да ме разумеју јер им делујем сувише очигледно. Не могу да разумеју да се ја облачим овако зато што то желим. Мисле да је мој изглед професионална ствар, али то није тачно. Све што радим радим са дубљим разлогом. И свој успех желим да искористим паметно. Успех ми даје известан утицај – могу да кажем деци: „Не узимајте дрогу!" Можда вам то и не изгледа значајно, ја сигурно не могу бити спасилац, али важно је покушати нешто.

● Ко су твоји омиљени певачи?

– Гледис Најт, Стиви Вондер, Елвис Присли, Смоки Робинсон, Мајкл Џексон је прави уметник. Ени Ленокс из Eurythmics је сјајна певачица. Ја не сматрам себе великим певачем – ја сам интерпретатор, знам како да пренесем поруку текста кроз мелодију. Доста копирам друге певаче, чујем нешто и ако ми се свиђа, адаптирам га према себи.

● Имаш ли нешто заједничко с осталим члановима групе?

– Џон ми је веома близак – верујем му више него икоме и он је вероватно мој најбољи пријатељ, али у исто време немам ништа заједничко са неким стварима које он ради. Понекад помислим: „Шта ја радим у овој групи?"

● Да ли си икада замишљао да ћеш постати највећи поп феномен осамдесетих?

– О, не. Никада нисам ни помислио да ћу бити у стању да своје трошкове плаћам чеком. Ни у најлуђим сновима нисам претпостављао све ово...

СКОК ПРЕКО ОКЕАНА

После великог успеха хит песме „Jump" свуда у свету, што је омогућило одличну продају албума „1984" и још једну тријумфалну турнеју по Америци, група Van Halen се спрема да освоји и европску публику. Најважнији наступ на „Старом континенту" биће концерт на фестивалу Кастл Донингтон где ће Van Halen свирати уз AC/DC и још неколико познатих састава. Поред овог, планира се и неколико великих концерата у комбинацији са AC/DC, а шушка се да би овај пакет могао да се појави и у Југославији, мада још ништа није званично потврђено.

РОК суђење

Компанија плоча Geffen Records тужила је недавно познатог кантаутора Нила Јанга за три милиона долара. Оптужба је заснована на томе што је Јанг за ову фирму снимио две потпуно „некомерцијалне" плоче које су, како се у тужби каже, „музички некарактеристичне" за његов ранији рад. Ради се о албумима „Trans" и „Everybody's Rockin'", а њихова неповезаност са Ниловим деловањем у прошлости се толико истиче јер је управо та његова прошлост била гаранција на основу које је певач узео од Geffen Records унапред износ од 2.9 милиона долара. Парница је ипак за многе изненађујућа јер се зна да су оснивач компаније, Дејвид Гефин и Јангов менаџер Елиот Робертс дугогодишњи пријатељи и сарадници. Робертс је заступник још две звезде фирме Geffen – Рика Окејсека и Џони Мичел, али ни њихова последња остварења нису направила велики посао.

МАСКИРАНИ ТЕШКАШИ

Обожаваоци хеви-метал звука добили су своје нове идоле у атрактивном квартету из Лос Анђелеса. Motley Crue. Ови бучни младићи који се на сцени не појављују без агресивне одеће и нападне шминке, окупили су се још пре три године под вођством басисте и композитора Никија Сикса. Остали чланови састава су певач Винс Нил, гитариста Мик Марс и бубњар Томи Ли. Већ први албум „Too Fast For Love" донео им је доста комплимената, да би другим издањем „Shout At The Devil" избили у први план и сам врх тешкометалне сцене. Тренутно су на турнеји са вечитим Озијем Озбурном

РОК споменар

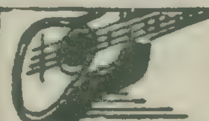
На овој слици из нашег рок споменара видите некадашњу групу Skids. Овај састав је имао солидан култ статус и верну публику, али је велики комерцијални успех за њих увек остао мисаона именица. Зато чланови бенда данас имају много више среће. То се односи на певача Ричарда Џобсона (други здесна) и посебно на гитаристу Стјуарта Адамсона (први здесна) који доживљава тријумф за тријумфом са својом новом групом Big Country

РОК ДАТУМ

13. јул 1978.

По трећи пут у краткој, али бурној историји групе Sex Pistols енглески радио је забранио једну њихову песму. Тог баксузног датума на удару се нашла нумера „No One Is Innocent" у којој је учествовао и један од организатора „највеће пљачке столећа" – Роналд Биггс.

ШАШКАСТИ ИЗУМИ

БУБОЛОВКА ЗА СВЕ КРЕВЕТЕ

Осамдесетих година прошлог века Завод за патенте САД нашао се у безизлазној ситуацији: није више имао куд са моделима патената. Решење је нађено, али не и практична примена за 155 хиљада модела који су толику гужву изазвали.

Године 1830. Завод за патенте САД донео је пропис по коме су од тог тренутка проналазачи поред цртежа и писмених описа својих проналазака Заводу морали да подносе и њихове моделе, таман толико велике да стану у четвртасту кутију величине тридест пута тридесет центиметара. Речене димензије односиле су се не све проналаске без разлике, било да се радило о локомотиви за савладавање планинских успона или о штипаљкама за веш.

Хиљаду осамсто осамдесете пропис је укинут, али у Заводу већ нису знали куд с толиким моделима. Да невоља буде већа, иако необавезни, модели су и даље пристизали на адресу пренатрпаног Завода. Тринаест година касније, 1893. ситуација је постала критична: по полицама, орманима, столовима, и ћошковима Завода лежало је тачно 155 хиљада патентираних модела.

Више се није имало куд, проблем је морао да се реши једном засвагда: 1908. године ту дужност преузео је на себе Конгрес САД.

Најодговорнији људи земље закључили су да би уништење модела био неопростив грех, те су Заводу доделили већу зграду у којој се нашло места и за оних хиљаду и нешто патената који су по мишљењу Конгреса служили „подизању националног духа".

Револуционарно котрљање Хајрама Труа

Захваљујући овој одлуци Американци данас и лично могу да се увере како им се шеснаести по реду председник, Абрахам Линколн, није бавио само председниковањем. У колекцији се налази његов патентирани пароброд са ваздушним коморама које су по Линколновом мишљењу представљале савршен начин да се насукани бродови подигну с пешчаних спрудова.

Виљем Тепер из Њујорка заштитио је патентом своју „буболовку за све врсте кревета", меке, тврде и на склапање. Буболовка се састојала од рама који по величини одговара душеку, преко кога је од прућа или трске наплетена мрежа. Колико да не би било забуне, Виљем је своју замисао разрадио: „Како је у природи буба да се завлаче у рупице и пукотине, њих ће буболовка привући". Тиме се постизало следеће: човек је лежао на мадрацу без буба које су милеле и шушкале по раму испод душека са спавачем. По Виљему, ствари је требало овако даље да се одвијају: човек ујутро устане, „веома пажљиво" извуче рам, а онда га пар пута тресне о под при чему из њега поиспадају уљези. С бубама је на поду већ лакше.

Хајрама Труа клопке за бубе уопште нису интересовале, али је зато изумео „котураљку за дневни боравак", која се, као што јој име каже, није носила у пару. Хајрамова котураљка имала је један једини точак, а по замисли свога творца требало је да власнику или власници омогући да „изведе мноштво дражесних кругова" као и да их поштеди „судара у гужви" (ваљда кад је кућа пуна гостију).

Неким проналазачима није било довољно да им изум служи једној јединој сврси те су тако патентирали: звоно које у нормалним приликама само звони, а у другим алармира кутију која отварањем постаје више ствари одједном – кревет, сто, столица, комода и писаћи сто, бродски кревет са плутајућим мини–душецима који се слажу попреко један до другог, а згодни су да их човек зграби и привеже преко рамена пре него што се баци у побеснело море.

Помало смешни и потпуно неупотребљиви сви ови проналасци ипак су поштовања вредан напор људског духа да пронађе ново или побољша постојеће. Вероватно је зато кроз Смитсонијан Купер–Хјуит музеј у Њујорку од марта до 1. априла када је изложба старих патената затворена прошло на стотине хиљада посетилаца.

М. И.

1 Како освежити и растрести улегло гушчије перје. Џорџ Крам из Пејдисбурга у Мериленду је своју ротирајућу машину за парно чишћење и сушење перја патентирао.

2 Ова лутка није само покретала руке, ноге и главу, већ је, по речима свог творца знала и да „пузи као права беба".

3 Котураљка за дневни боравак Хајрама Труа служила је да власник на њој прави „дражесне кругове" по поду.

4 Проблем амбалаже, нарочито кад су јаја у питању, одувек је био сложен. Господин Карел из Минесоте решио га је овако: дрвена кутија и по метална чашица за свако јаје.

5 Албров бродски кревет за спасавање: док се спава, душеци су за спавање, када се тоне – за плутање.

6 Ротирајућа штампарска машина на којој никада није одштампана ниједна страница текста.

7 Одлетање чистог веша са конопца одувек је задавало главобоље о чему сведочи и мноштво патентираних модела. Да се зна ко је какву штипаљку дизајнирао...

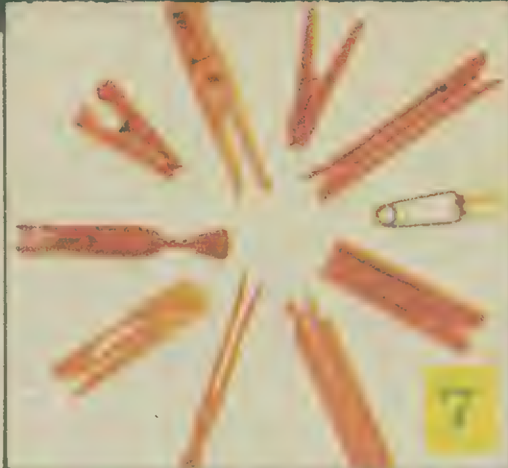
8 Буболовка која је по речима свог проналазача гарантовала миран сан.

9 Кад већ човек мора да се удави, што да му и накит пропадне у бродолому: плутајући сеф за драгоцености.

10 Абрахам Линколн патентирао је ваздушне коморе за пароброде помоћу којих су се ови ослобађали пешчаних спрудова када се на њих насучу.

11 Шта је то тако изузетно на овим ватрогасним лествама? То што су „портабл".

12 Патентима су се штитили и конструктори велосипеда. Творац првог слева имао је и зато што: никоме пре њега није на памет пало да на трицикл монтира седиште „обликовано као женско седло" на коме су даме аеделе постранце и као припомоћ још имале и коњску узенгију.

ЛЕГЕНДЕ ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА: ЗАБРАЊЕНА ЉУБАВ У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

ПАШИНА ЖЕНА ПОВЕРИЛА ЈЕ СВОЈОЈ ПРАТИЉИ ТАЈНУ КОЈУ ЈЕ СКРИВАЛА ЈОШ ОД ДАНА КАД СУ СТИГЛИ У ВРЊЦЕ: ЗАЉУБИЛА СЕ У МОМКА КОЈИ ЈЕ СВАКОГ ЈУТРА СА ПЛАНИНЕ ДОНОСИО ОВЧИЈЕ МЛЕКО. МОЛИЛА ЈЕ ДА ЈОЈ ПОМОГНЕ

Кнез села Врњци Никодије Стругар пожуривао је своје момке да натоваре сламе на кола Михајла Видака да би пре мрака стигли куд су наумили. Ускоро је мала колона кренула уз Врњачку реку. Недалеко од данашњег Снежника Никодије се зауставио и, показујући на невелику ливаду и запуштену њиву, рекао Михајлу Видаку:

- Ово је данас твоје, ону страћару оправи и неће ти бити лоше. За ноћас простри сламу да ти се то троје нејачи не смрзне, од сутра заврни рукаве и прионн на посао...

Читаву ноћ Видак није могао ока да склопи. Сећао се бекства пред Турцима са обала Скадарског језера, потуцања у потрази за новим стаништем. Надао се да ће се смирити у Карановцу (данашњем Краљеву). Ни у Гружи није био боље среће. Истина, тамошњи кнез Петар Топаловић га је срдачно дочекао, али земље није било, а морало се од нечега почети. Зато га је и упутио у Врњце, кнезу Никодију Стругару, знао је да тамо има доста „ничије" земље. Тако је и било.

Сведок многих збивања у Врњачкој Бањи, бор стар двеста година под заштитом је закона.

Ујутро, пре сунца, Михајло Видак је кренуо у обилазак добијеног имања. Требало је поштено запети да ова запуштена земља почне да рађа, али не мари, важно је да се коначно скрасио. Тридесетак метара пре реке је изненађен застао: из трављине је вирио мали бор. Очистио је траву око њега, окопао га и залио. Заветовао се да ће он бити сведок трајања породице Михајла Видака.

Стиже паша

Године су пролазиле, тридесетак откако су се Видакови населили испод планине Гоч. Михајло се погрбио, деца постала људи, већ су и своју децу имала. Истовремено, бор је надвисио све околно дрвеће, а породица Видак за летњих дана често је тражила хладовину испод његових грана.

Некако у то време, у другој половини 18. века, по народу су већ почеле да круже приче о чудотворним својствима топлих извора у околини села Врњци. Говорило се да вода лечи многе болести. Људима је заиста било боље после коришћења воде са топлих извора. Несрећа за Врњце била је што су се и Турци у то уверили.

Једног дана пред кућу Михајла Видака бануло је неколико Турака тражећи од домаћина да што пре раскрчи шибље око извора, подигне колибу и огради је плетеним прућем. За месец дана доћи ће новопазарски паша са свитом да својим болестима потражи овде лека. Видак није имао куд, знао је за новопазарског пашу по злу. Са породицом и суседима прионуо је на посао.

Месец дана касније, уз пратњу бројне свите, у место под Гочем стигао је новопазарски паша и своје шаторе разапео на ливади Михајла Видака. Два пута дневно одлазио је у импровизовани амам, после је знао да до дубоко у ноћ заседне са својим пријатељима, турским достојанственицима који су се такође лечили овде.

Народ је у широком луку обилазио пашу и његових педесет наоружаних момака. С домаћим народом упознала се само млада пашина жена Ениса која је у пратњи верне Фатиме често напуштала логор и крадимице делила сиротињи одећу и храну, чак се упуштала и у забрањене разговоре с мештанима. Наравно, о свему томе новопазарски паша није имао појма.

Тражи се кључ

Пашини људи су, каже даље прича, ову прелепу девојку пре неколико година уграбили из родитељског дома у једном босанском селу и довели је господару. У свакој прилици паша је знао да се похвали како лепотице као што је његова Ениса нема до Стамбола, па чак ни на султановом двору. Зато је и задужио свог миљеника Сафета да је не испушта из вида. Међутим, Ениса је врло брзо задобила његово поверење тако да је Сафет паши причао само оно што би му пашиница рекла да може. Не би му ни казао о помагању сиротињи или забрањеним разговорима као што се то дешавало у Врњцима.

Једног дана Ениса је својој пратиљи Фатими поверила тајну коју је скривала још од дана кад су стигли овде: заљубила се у момка који је сваког јутра са планине доносио овчије млеко. Често би се ноћу пробудила верујући да је осетила мирис овчијег млека, његов мирис. Дуго је покушавала да то сузбије, али не може, то је јаче од ње. Зато је и молила да јој некако уговори састанак с њим па ће је сву златом прекрити. Фатиму није требало молити, волела је пашиницу и трудила се да јој сваку жељу испуни. Тако је било и овог пута.

И док је паша са својом пратњом до дубоко у ноћ седео пред шатором, Ениса је сатима седела испод бора с младићем. (Сачувано је само његово презиме – Кнежевић.) Стражу су чували Фатима и Сафет. Иста слика понављала се из ноћи у ноћ, бор уз Врњачку реку чувао је тајну двоје младих.

Међутим, једне ноћи паши је изненада позлило и у логору се дигла узбуна, на све стране су тражили Енису која је једина чувала кључеве од сандука у коме се налазио спасоносни лек који је паша набавио из Стамбола. Пашини момци растрчали су се на све стране у потрази за Енисом.

Вешала и бодеж

Нашли су је испод бора у загрљају момка који је сваког јутра доносио млеко у логор. Десетак снажних руку шчепало је изненађеног Кнежевића. Изненађени су били и Фатима и Сафет који су чували стражу. Ипак, брзо су се снашли и војницима испричали да су, заједно са Енисом, кренули у уобичајену ноћну шетњу кад их је пресрела група наоружаних људи међу којима се нарочито истицао овај момак Кнежевић. Силом су одвојили пашиницу и повели је са собом, док су крај Фатиме и Сафета оставили стражаре да их чувају. Чули су како се пашиница брани и дозива у помоћ, али ништа нису могли.

Прича Фатиме и Сафета је упалила, чак их је паша похвалио што су Енису успели да спасу силовања и сигурне смрти. Кнежевића су одмах свезали и до крви избичевали. Сутрадан ујутро момка су довукли до бора, а новопазарски паша је сам направио омчу и пребацио је преко најниже гране. Неколико тренутака касније тело младог Кнежевића се заљуљало.

Мало затим, каже легенда, до бора је дотрчала избезумљена Ениса и, урликнувши као рањена звер, забола себи нож у срце. Узалуд је паша потрчао к њој, смрт је била бржа. Истог дана Турци су напустили Врњце и са собом однели тело лепе пашинице. Легенда не зна где је сахрањена, али зна да су испод бора никле две хумке: у једној је сахрањен момак Кнежевић а у другој његов отац Јанко који није могао да преживи смрт јединца.

Забележио:
И. Милатовић

СОБА КОЈА ИМА УШИ

Велику Британију обишла је домаћа путујућа изложба најсавременијих уређаја намењених инвалидима под називом „Брижна технологија". Главни експонат је соба која послушно ради све што јој се каже: намиче завесе, отвара и затвара прозоре и врата, пали или гаси светлост, укључује и искључује штедњак, грејање, радио-апарат, телевизор, ставља у покрет грамофон и слично док власник седи у столици или лежи у кревету. Поврх свега просторија је и полиглот па на речи изговорене енглеским језиком може, по жељи, да одговори на француском, немачком, шпанском...

Соба-машина, скраћено названа VADAS (од Voice Activated Domestic Appliance System = систем који гласом активира уређаје домаћинства), направљена је да инвалидима омогући да живе сами и уместо њих обавља одређене послове. У ствари, ради се о веома прилагодљивом изуму који ће наћи широку примену, чак и у пословном свету. VADAS је прототип и само основни уређај, без низа неопходних делова, сада кошта три хиљаде фунти (око 600 000 нових дин.), али ће га масовна производња знатно појефтинити.

Нервни центар уређаја је компјутер, програмиран да препознаје људски глас. Фирма „Воис импут" из Кембриџа, која га је усавршила, тврди како је пронашла стопроцентно поуздан начин за програмирање компјутера тако да он извршава само наређења домаћина остајући мртав 'ладан на туђ глас.

Компјутерско распознавање гласова није нова ствар и на тржишту постоје уређаји помоћу којих особе везане за столицу или кревет системом даљинског управљања могу да обављају извесне домаће послове, куцају на машини и употребљавају телефон. Они су знатно јевтинији од VADAS-а, али, за разлику од њега, нису уклопљени у целину нити су прилагођени индивидуалним потребама корисника.

У пословном свету VADAS ће бити користан за обављање рутинских послова као што је, на пример, писање бескрајног броја у суштини сличних писама. Уређај памти читаве групе реченица које се у таквим писмима стално понављају, али увек у другачијем саставу, а активира се изговарањем само неколико кључних речи или шифара. Осим тога његова меморија прима и чува бесконачно много адреса и бројева телефона и телекса и на изговорену реч он сам бира жељени број и успоставља везу.

Метод сличан овоме омогућује глувонемим људима да проговоре гласом компјутеровог синтесајзера. Компјутер распознаје мноштво неартикулисаних гласова и повезује их са унапред утврђеним значењима да би, затим, јасно изразио оно што глувонема особа жели да каже. Овај модел, у поодмаклој експерименталној фази, тренутно користи једна млада глувонема Енглескиња и помоћу њега веома успешно разговара са својим укућанима и посетиоцима.

По овоме је VADAS заиста први на свету.

Б. Д.

БРАНЦИН ИЗ ЕПРУВЕТЕ

МОРСКИ ВУК –У КАВЕЗУ!

У ПОТРАЗИ ЗА ХРАНОМ КОЈЕ ЈЕ СВЕ МАЊЕ, ПОКАЗАЛО СЕ ДА НИ ОКЕАНИ НИСУ НЕИСЦРПНИ КАКО СЕ МИСЛИЛО, ПА СЕ ЧОВЕК ЗАПИТАО: ЗАШТО МОРСКЕ ЖИВОТИЊЕ НЕ БИ ГАЈИО КАО, НА ПРИМЕР, ПИЛИЋЕ ИЛИ ТЕЛАД?

На Земљиној кугли храна је све мање, а цене су јој све више. Иза врло оштрих политичких потеза често стоји баш борба за изворе хране. Човек је данас тражи и тамо где раније никад није. Иако пружају могућност да човек победи страшну сенку глади која је већ угрозила многа подручја наше све насељеније планете, ни море ни океани нису, упозоравају стручњаци, неисцрпан извор хране. Око риболовних подручја сукоби су све чешћи а најсавременије бродове за риболов, праве пловеће фабрике хране, често у стопу прате флоте са топовима и торпедима да би се улов безбедно довезао до луке.

Статистички подаци опомињу: године 1948. у свету је уловљено 19.6 милиона тона рибе. Двадесет осам година касније, 1976, улов је износио 73 милиона тона. 1980. уловљено је само 70 милиона тона. Неке воде већ су опустошене, а развијеније риболовне земље, на пример Јапан и Канада, подручја мора или океана где лове порибљавају као што се то ради са рекама и језерима.

Због беланчевина и витамина неопходних људском организму риба је одувек врло цењена (пре тринаест година од укупне светске производње меса 45 одсто била је риба) па су стручњаци почели да гаје рибу као што, рецимо, узгајају пилиће. Вештачки узгој слатководних риба одавно је савладан па се већ преко два века у базенима и рибњацима гаје шарани и пастрмке, али како море пружа људском роду могућност да победи глад, тимови научника у многим земљама покушавају да проникну у тајну рађања и живота морских риба и других организама.

У нашој земљи донедавно није запливала ниједна вештачки измрештена и одгајена морска рибица, али захваљујући упорности младих стручњака, уз помоћ заједнице и Светске организације за исхрану и пољопривреду ФАО, у Нину код Задра подигнута је права фабрика за производњу морских риба.

Истина, још почетком овог века и код нас је било покушаја да се вештачки одгаје лубини и ципли, јастози и каменице. Ти покушаји су и успели, али на томе се углавном и стало – нико није прешао на већу производњу. У рибарницама и супермаркетима и данас може да се купи само оно што мукотрпно улови рибар. Међутим, све више се губи романтична слика како рибар „плете мрежу своју". Зашто он не би могао да рибу гаји као што сточар гаји стоку, а ратар житарице, питали су се нински стручњаци. Убеђени да човек мора и може све мање да зависи од мора недавно су љубитељима рибљих специјалитета понудили првог вештачки измрештеног и одгајеног YU-лубина.

Новоподигнуто мрестилиште у Нину код Задра површине као фудбалски терен.

Живот у капи уља

У радној организацији за узгој и промет рибе, ракова и шкољки „Ценмар" у Нину данас се годишње произведе око 51 килограм икре, односно око 3 милиона ларви од којих преживи до милион и по комада млађи. На основу ове производње планира се годишњи узгој у плове-ћим кавезима од 350 до 400 тона такозваног порцијаш–лубина, односно риба дугачких тридесетак центиметара и тешких око 350 грама.

Кад су доказали да могу да узгоје одрасле лубине од млађи набављене у иностранству и да се тај труд и те како исплати, стручњаци „Ценмара" покушали су у сопственим базенима вештачки да измресте ову рибу. Такозване матице, полно зреле женке и мужјаци уловљени су код Корната и затим пребачени у вештачке базене у Нину.

Да би се утврдило кад ће женке избацити јаја, пажљиво се пратило њихово понашање. Женка тешка 1 килограм „снесе" их око 200.000 пречника 1,1 милимикрон. Кад се види да је женка пуна јаја и да ће их ускоро испустити у воду, дају јој се хормоналне инјекције да би се убр-

ЗУБИ НА ЈЕЗИКУ

Лубин (Dicentrarchus labrax) или бранцин, смудут, вук, агаче, лубен или леврек, како све ову рибу зову на нашој обали Јадрана, по квалитету меса у самом је врху међу свим врстама морских риба. Ову рибу, цењену још у антично доба, проучаво је Аристотел који ју је и назвао „labrax", а Плиније „lupus" – вук. То је и у Јадранском мору врло честа риба која по изгледу подсећа на пастрмку. Тело јој је дугуљасто, благо спљоштено. Две леђне пераје су зближене, прва има 8–9 бодљи, друга само једну, док су осталих 10–14 мекане. Подрепна кратка пераја наоружана је с три врло оштре бодље. Леђа су сива или тамнозелена, бокови сребрни, трбух бео, уста велика с као жилет оштрим малемим зубима на чељустима, језику и непцу! Нарасте до једног метра а тежак до 14 килограма. Прождрљив је, напада муњевито и није случајно добио назив вук.

У природи се мрести од децембра до јануара. Међутим, у вештачким условима човек је тај рок померио, наравно у своју корист, што је велики успех у гајењу лубина. Лубин тежак један килограм вреди данас на међународном тржишту преко 120 хиљада старих динара, и то у девизама, па његов узгој има и велики економски значај.

У овим пластичним базенима аутоматски се храни млађ лубина. Стручњаци даноноћно брину над око 2 милиона рибица и у сваком часу тачно знају колико их има!

зао процес њиховог сазревања. На тај начин човек је у могућности да време мреста продужи троструко у односу на природу, а самим тим и јаја способних за оплодњу има три пута више.

Затим се женке и мужјаци стављају у специјалне базене за мрест (најчешће се друже четири женке и четири до шест мужјака). Кад женке испусте јаја у воду која се греје и чија температура износи 12–15°C, мужјаци их прелију млечом и то је чин оплодње.

Оплођена или пелагична јаја пливају на површини воде јер свако од њих садржи и једну кап уља. Она која је немају, односно која нису оплођена, падају на дно базена. Специјалним филтерима та јаја се одвајају, одређује се њихов број (један грам садржи 1000 јаја) и насађују у базене за инкубацију. Зидови тих пластичних базена, запремине 2000 литара, обојени су црно јер светла боја, односно светлост, неповољно утиче на раст и развој ларви. После 48 до 72 часа долази до такозваног изваљивања – јаје се преображава у ларву дугачку три и по милиметра и лубин је рођен. Прва четири дана живота његова ларва је у великој жуманчаној кеси која јој служи као храна. Петог дана на оброке почиње да јој даје човек.

Обрачун у базену

У природи преживи само хиљадити део ларви и млађи. Међутим, стручњаци из Нина успевају да одрже у животу чак око 70 одсто нараштаја. И не само то: годишње се у нашем мору улови око 40 тона лубина, а сада само у мрестилишту у Нину и одгајалишту на Угљану „улов" износи 300–400 тона годишње!

Петог дана, дакле, кад се ларви формирају очи, уста и пробавни тракт, даје јој се ротифера, зоопланктон величине 100–200 микрона. Овакав начин исхране, који се врши аутоматски, траје око пет дана а онда постепено прелази на већи зоопланктон артемиу од 350 микрона. (Обе врсте планктона такође се „производе" у лабораторији „Ценмара").

После тридесет дана, опет постепено, даје се смрзнута и сува храна која се састоји од млевене рибе и ракова, затим сувог рибљег брашна са додацима соје, кукуруза и витамина. Око педесетог дана живота формирани су сви органи и то је већ млађ лубина.

Сваких петнаест дана врши се селекција због канибализма. Наиме, иако су дугачки само око три центиметра, уколико их је у базену превише, млади лубини једу једни друге.

Наравно, сви ови процеси одвијају се у апотекарској чистоћи: уколико се појави и најмања прљавштина, може да дође до заразе и тада је узалудан сав дотадашњи труд. У „Ценмару" о свему томе брину 34 радника на чијем су челу два инжењера биотехнологије, један ветеринар, хемичар и стручни руководилац.

Кад млађ достигне величину од 4–5 центиметара, враћа се у море, у узгајалиште Мала Ламјана – Кали на острву Угљану. Наравно, тај повратак правој постојбини опет је под контролом човека: сада ће млади лубини да се хране и расту у специјалним кавезима од нарочитих мрежа. Цео систем подсећа на уредну и врло богату башту са плодним лејама.

Овакав начин гајења лубина пружа и велику могућност за развој такозване мале привреде, односно за добру сарадњу са приватним одгајивачима. Начин је веома једноставан: кооперант који жели да гаји лубине склапа уговор са „Ценмаром" који му испоручује млађ и храну. Посао приватника је само да у море спусти мрежасти кавез и насели га малим лубинима. „Ценмар" такође обезбеђује и храну. (Одрасли лубини једу смрзнуту или живу рибу). Према прорачунима, сваки кооперант могао би од једног нараштаја да одгаји око пет тона лубина порцијаша. Цео процес, од као црне тачкице малих ларви до рибе дугачке тридесетак центиметара, траје око 30 месеци. Ето, оно што већ хиљадама година ради са домаћим животињама, човек сада успева и са морским рибама: гаји их и храни једноставно као пилиће или телад. На реду су ораде, ципли, ракови и којешта.

Иван ЛОНЧАР

СПОРТИСТИ МЕЂУ СВЕЦИМА

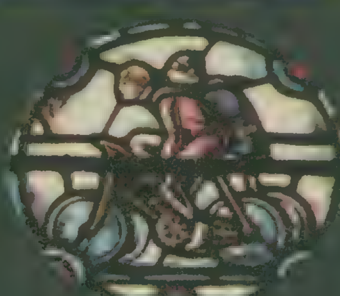
Један од прозора њујоршке катедрале Сент Џон Дивајн (Свети Јован Евангелиста) украшен је витражима несвакидашњим за цркву. Призори из Библије преплићу се са сценама из спортског живота. Како је уопште дошло до тога?

Елизабет Манинг, кћерка бискупа (који је био управитељ катедрале од 1921. дод 1946. године) вратила се 1924. с париске олимпијаде одушевљена. Своје усхићење хтела је да пренесе на оца. Чак га је наговарала да бар један од четрнаест прозора посвети спорту. Он је на крају попустио. С њим се сагласио и главни архитекта Ралф Адамс Крем. Али било је много лакше прихватити замисао него је остварити. Између осталог, није се могло без фонда који би омогућио да се витраж направи. Тек 1951. скупили су довољно новца да заврше прозор на северном зиду. Сада су у централном делу библијски призори док је око њих – двадесет осам призора из спорта!

РЕЈ БРЕДБЕРИ

ДОБАР КОМАД ДРВЕТА

ПРЕТРАЖИО ЈЕ СТО ОТВАРАЈУЋИ СВЕ ФИОКЕ РЕДОМ, ПРОВЕРИО ЏЕП НА БЛУЗИ И УКОЧИО СЕ – ОЛОВКЕ НИЈЕ БИЛО.

Седите, младићу, – рече официр.

– Хвала. – Младић је сео.

– Чуо сам о вама – рече официр љубазно. – О, ништа нарочито. Нервозни сте. Споро напредујете. Има неколико месеци како то слушам и решио сам да вас позовем. Помислио сам: можда бисте желели да промените посао. Желите да одете преко мора, да радите у некој другој ратној области? Канцеларијски посао вас можда убија, као да стижете после завршене битке?

– Ја не мислим тако – рече млади водник.

– Шта ви хоћете?

Водник слеже раменима и погледа у своје шаке!

– Да живим у миру. Да чујем како су преконоћ, на неки начин, топови света зарђали, бактерије постале стерилне у својим бомбама, тенкови утонули у путеве као праисторијска чудовишта остављајући иза себе локве катрана. То је оно што бих желео.

– То бисмо сви желели, наравно – рече официр. – А сада да завршимо с тим идеалистичким брбљањем. Реците ми где бисте желели да будете упућени. Избор је ваш – Западна или Северна ратна зона. – Официр је куцнуо по ружичастој мапи на свом столу.

Али, водник је и даље говорио својим шакама, окрећући их, гледајући прсте:

– Шта бисте ви официри учинили, шта бисмо ми људи учинили, шта би свет учинио кад бисмо се сви пробудили сутра са оружјем у праху и пепелу?

Официр је схватио да мора да поступи пажљиво са водником. Осмехну се умирујуће.

То је занимљиво питање. Волим да разговарам о таквим теоријама, и мој одговор је следећи – настала би масовна паника. Свака нација би мислила да је једина ненаоружана у свету и окривила би своје непријатеље за пропаст. Настао би талас самоубистава, слом акција, милион трагедија.

– Али, после тога – рече водник. – Кад би схватили да је то истина, да је свака нација разоружана и да се нема више чега бојати, ако бисмо сви били чисти да поново започнемо свежи и нови, шта онда?

– Сви би се опет наоружали што је могуће брже.

– Шта ако у томе буду спречени?

– Онда би се тукли песницама. Ако би дошло дотле... Огромне армије људи у боксерским рукавицама са челичним шиљцима окупљале би се на државним границама. А ако би им одузели рукавице, употребили би нокте и стопала. Ако би им одсекли удове, пљували би једни друге. Чак и ако би им одсекли језике и запушили уста чеповима, они би испунили ваздух са толико мржње да би комарци падали на тле, а птице би се рушиле мртве са телефонских жица.

– Значи, ви не мислите да би то донело ишта добро? – рече водник.

– Сигурно не. Било би то као стргнути оклоп са корњаче. Цивилизација би изгубила дах и умрла у шоку.

Младић је одмахнуо главом.

– Или ви лажете и себе и мене зато што имате добар, уносан и комотан посао?

– Назовимо то деведесет посто цинизмом, а десет посто рационализацијом ситуације, али хајде, маните се ваше Рђе и заборавите је.

Водник је нагло подигао главу:

– Откуд знате да је имам? – рекао је.

– Имате шта?

– Рђу, наравно.

– О чему ви говорите?

– Ја то могу да учиним, знате. Могао бих почети са Рђом ноћас ако ми се прохте.

– Ви то не мислите озбиљно – насмејао се официр.

– Мислим. Намеравао сам да дођем и разговарам са вама. Драго ми је што сте ме позвали. Радио сам на овом изуму прилично дуго. То је био мој сан. Заснива се на структури извесних атома. Ако их проучавате, наћи ћете да атоми у челичној арматури имају такав-и-такав распоред. Трагао сам за чиниоцем неравнотеже. Студирао сам физику и металургију, знате. Синуло ми је, све време постоји фактор рђе у ваздуху. Водена пара. Требало је да пронађем начин који изазива у челику „нервни слом". Затим би водена пара свуда у свету преузела ствар. Не на свим металима, наравно. Наша цивилизација је изграђена на челику, не бих желео да разорим већину грађевина. Само бих елиминисао оружја и муницију, тенкове, авионе, ратне бродове. Могу подесити машину да делује на бакар, бронзу и алуминијум такође, ако је неопходно. Прошетао бих поред свих ових оруђа и само својим присуством учинио бих да пропадну.

Официр се машио свог џепа на грудима и извукао скупу хемијску оловку са поклопцем од пушчане чауре. Махнуо је оловком и почео испуњавати неки образац.

– Желео бих да однесете ово др Метјусу по подне, ради детаљног прегледа. Није да очекујем ишта заиста лоше, разумете. Али зар вам се не чини да би требало да одете лекару?

– Мислите да лажем о својој машини – рече водник. – Не лажем. Она је тако мала да се може сакрити у ову кутију цигарета. Њено дејство простире се девет стотина миља. Могао бих обићи ову земљу за неколико дана, са машином подешеном на одређену врсту челика. Друге нације не би могле стећи предност над нама пошто бих претворио њихова оружја у рђу чим нам се приближе. Онда бих одлетео у Европу. За месец дана свет би био ослобођен рата заувек. Не знам како сам пронашао овај изум. Он је немогућ. Исто толико немогућ као атомска бомба. Чекао сам месец дана до сада, покушавао да размислим о томе. Бринуо сам шта би се десило ако бих стргнуо оклоп са корњаче како ви кажете. Али сада сам одлучио. Разговор са вама помогао ми је да се ствари разјасне. Нико није веровао да ће авион икада полетети, нико није веровао да ће атом експлодирати, и нико не верује да овде икада може бити Мир, али **биће.**

– Однесите овај папир др Метјусу. Хоћете ли? – рече официр жустро.

– Ви ме нећете онда упутити у неку нову Зону? – водник је устао.

– Не одмах, не. Променио сам намеру. Препустићемо Метјусу да одлучи.

– Онда, ја сам одлучио – рече младић. – Напуштам дужност кроз неколико минута. Имам пропусницу. Хвала вам што сте ми посветили своје драгоцено време, сер.

– Слушајте, водниче, не узимајте ствари тако озбиљно. Не морате отићи. Нико вас неће повредити.

– Знам. Зато што ми нико не би веровао. Збогом, сер. Водник је отворио врата канцеларије и закорачио ван.

Врата су се затворила и официр је остао сам. Стајао је тренутак и гледао у врата. Уздахнуо је. Протрљао рукама лице. Телефон зазвони. Одговорио је расејано.

– О, хало докторе. Управо сам хтео да вас позовем. – Пауза. – Да, послао сам га вама. Видите да ли је у реду да ли се тај младић слободно шета около? У реду је? Ако ви кажете тако, докторе. Можда му је потребан одмор, добар дужи одмор. Сироти дечак у заблуди је прилично занимљиве врсте. Да, да. То је срамота. Али то је оно што вам може учинити шеснаестогодишњи рат, претпостављам.

Глас из телефона је зујао. Официр је слушао и климао главом.

– Забележићу то. Само секунду. – Потражио је своју хемијску оловку. – Причекајте тренутак. Стално затурим нешто. – Он опипа свој џеп.

– Сад сам имао оловку овде. Чекајте. – Спустио је слушалицу и претраживао сто отварајући редом фиоке. Опет је проверио џеп на својој блузи и укочио се. Онда је завукао полако руку у џеп и опипао дно. Чепркао је дубоко палцем и кажипрстом и извукао прегршт нечега.

Просуо је то на сто: мало праха жутоцрвене рђе.

Сео је зурећи у то за тренутак. Онда подиже слушалицу.

– Метјус, – рече – ослободите линију, брзо. – Чуо се звук спуштања слушалице а затим он окрену други број. – Хало, стража, слушај, ту је човек који управо пролази поред тебе, знаш га, по имену водник Холис, заустави га, пуцај, убиј га ако је неопходно, не питај ништа, убиј пасјег сина, чујеш ли ме, говори официр! Да, убиј га, чујеш!

– Али, сер – чуо сам збуњени глас са другог краја линије.

– Не могу. Заиста **не могу...**

Шта хоћеш тиме да кажеш, до ђавола!

– Зато... – глас се изгубио. Могло се чути дисање стражара у слушалици миљу далеко.

Официр је протресао слушалицу.

– Слушај ме, слушај, напуни своју пушку!

– Не могу да пуцам ни на кога – рекао је стражар.

Официр се срушио на столицу. Седео је трепћући пола минута, задихан.

Тамо напољу већ сада – није морао да те види, нити му је ико морао ишта да каже – хангари су се расипали у меку црвену рђу, авионе је као мрки прах односио ветар, а тенкови су тонули, тонули полако у вреле асфалтне путеве, као диносаури (није ли тако рекао онај човек?), тонули у локве растопљеног катрана. Камиони су одлетали у облацима дима окер боје, њихови возачи су падали на коловоз, само су се гуме котрљале низ ауто-путеве.

– Сер... рекао је стражар, који је све то гледао, тамо далеко. – О, боже...

– Слушај, слушај! – вриштао је официр. – Иди за њим, ухвати га голим рукама, задави га шакама, туци га, употреби ноге, шутирај га у ребра, гази га до смрти, учини било шта, али ухвати тог човека. Бићу одмах тамо! – Он спусти слушалицу.

Инстинктивно је истргнуо доњу фиоку да узме службени пиштољ. Хрпица мрке рђе испунила је нову кожну футролу. Он опсова и скочи.

На путу из канцеларије зграбио је столицу. То је дрво, помисли. Добро старомодно дрво, добра стара јаворовина. Треснуо је два пута о зид, и она се сломила. Зграбио је једну ногу, стегао је чврсто песницом, крв му је јурнула у лице, дах закркљао, широко је развалио уста. Лупио је по длану ногом од столице испробавајући је.

– У реду, до ђавола, хајдемо! – повика.

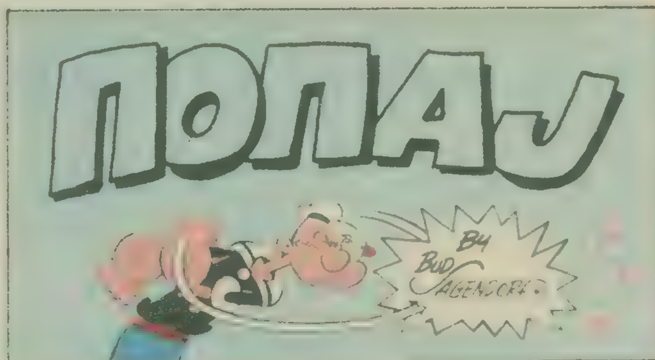
Јурнуо је ван урлајући и залупио врата.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА	ГРАД У САД, ЛЕТЊА ОЛИМПИЈАДА	ПЛАНИНСКИ МАСИВ У ШВАЈЦАРСКОЈ	ЈЕДАН ОЛИМПИЈСКИ СПОРТ	ГЛАВНИ САСТОЈАК СКРОБНОГ БРАШНА	ОБИЧНИ ВОЈНИЦИ У СТАРОЈ ГРЧКОЈ	НАШ ТЕНИСЕР ЗОЛТАН
РИДАТИ							
РУЖИН МЕД							
УЧИНИТИ НЕШТО СУВИМ							
ДВОРСКИ ВИТЕЗ							
ЈЕЗЕРО У ФИНСКОЈ						ШАЛА, ПОИГРАВАЊЕ	НЕОЧЕКИВАНО НАИЋИ НА КОГА
21. И 6. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ			МЕСТО У ДАЛМАЦИЈИ / НЕРЕШЕНО У ШАХУ				
ПРИТОКА ДУНАВА У БАНАТУ					ЗНАК ЗА ГАЛИЈУМ / БОЛЕСТ КОЖЕ		
УЗВИК НА КОРИДИ				УГАЖЕНА СТАЗА У СНЕГУ / "ИДЕМ"			
РЕНДГЕНСКИ ПРЕГЛЕД ЦРЕВА	ИЗАСЛАНИК						
НАША КЊИЖЕВНИЦА СЕКУЛИЋ							
ЗНАК ЗА РАДИЈУС		ВРУЋ, УГРЕЈАН	ЦРВЕН, РУМЕН	ДЕТЕКТИВ КИРБИ / АЛКОХОЛНО ПИЋЕ			
ЕВРОПСКА ДРЖАВА							
ЦИН, РОРОСТАС							
ЦИГЛА						ПРАВИ, ИСТИНСКИ	
УДРУЖЕЊЕ (МН.)							СТАРИНА
АУТООЗНАКА КОТОРА			ПАСМИНА, СОЈ / ПРЕДВОРЈЕ				
НУЛА		ОСЕЋАЈ		ГРАД У СССР	ТЕСЛА НИКОЛА / ЧАСОВНИК		
ГОРД, ОХОЛ							
СТАНОВНИЦИ НАШЕГ ПОЛУОСТРВА							
ПРИСТАЛИЦА ЈЕРЕСИ							
ВРСТА АМЕРИЧКОГ МАЈМУНА					ЗНАК ЗА ТАНТАЛ		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: прогрес, разлити, основац, стасати, туча, Ил, рарози, завичај, Оња, ама, лењир, н, т, Еласа, ај, Унац, надзор, двиска, Брајтон, рана, фд, киа, нар, кечиге, Касит, Ј, е, Торо, кладиво, сикатив.

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ПОПАЈЕ, АКО МЕ ОКО НЕ ВАРА, ОНАЈ СНАГАТОР ПОКУШАВА ДА СА ТОБОМ ЗАПОДЕНЕ РАЗГОВОР!
МЕНИ СЕ СВЕ ЧИНИ ДА ОН ПОКУШАВА ДА ЗАПОДЕНЕ РАЗГОВОР СА ТОБОМ!

ИЗВИН'ТЕ... ДА Л' БИ МИ ПОКАЗАЛИ НАЈКРАЋИ ПУТ ДО СПАНАКОТЕРИЈЕ?
НИЈЕ, ВАЉДА, ДА ВОЛИТЕ СПАНАК?
!

ТО ЈЕ ЈЕДИНО ШТО ЈЕДЕМ!
ТАКО МИ БЕРМУДСКОГ ТРОУГЛА, ТО РАДИМ И ЈА!

АЛ' ТИ МИ БАШ НИСИ НЕКА РАЗВИЈОТКА КОЈА ОБОЖАВА СПАНАК!
ЈЕ Л' ОЋЕШ ДА МЕ ТЕСТИРАШ?
ШТО ДА НЕ?
?
?

ТРАС!
ТУП!
БАМ!
?
?

ДРАГО МИ ЈЕ ШТО СМО СЕ УПОЗНАЛИ!
И МЕНИ, ДРУГАР!
!

ЛЕПО ЈЕ ТО КАД ЧОВЕК ПОПРИЧА СА ИСТОМИШЉЕНИКОМ...
?
?
?
?

ТАШНА И РАЈФ

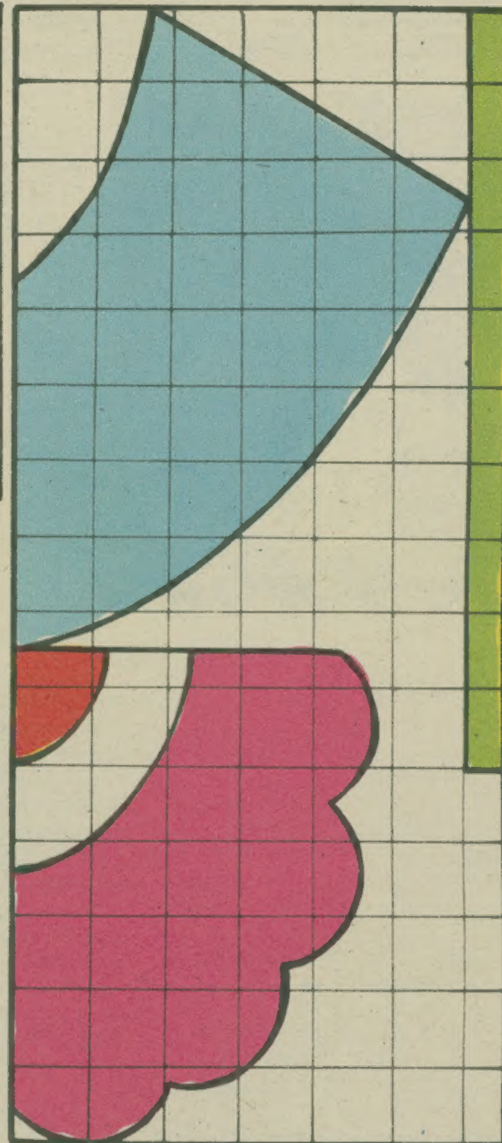
Од остатака неког материјала (важно је да не буде ни предебео ни претанак) направите комплет – ташну и рајф. Крој ташне дат је на црт. 1, а крој рајфа на црт. 2. На црт. 1 плаво обојена површина представља половину ташне – предњег или задњег дела (скројићете га од материјала пресавијеног по правцу ткања), затим ставите шему ташне искројену од папира тако да линија означена као средина ташне падне по пресавијеном месту, па онда сеците. Треба да добијете облик као на црт. 3. Ташну кројите тако да свака коцкица има по 10 cm.

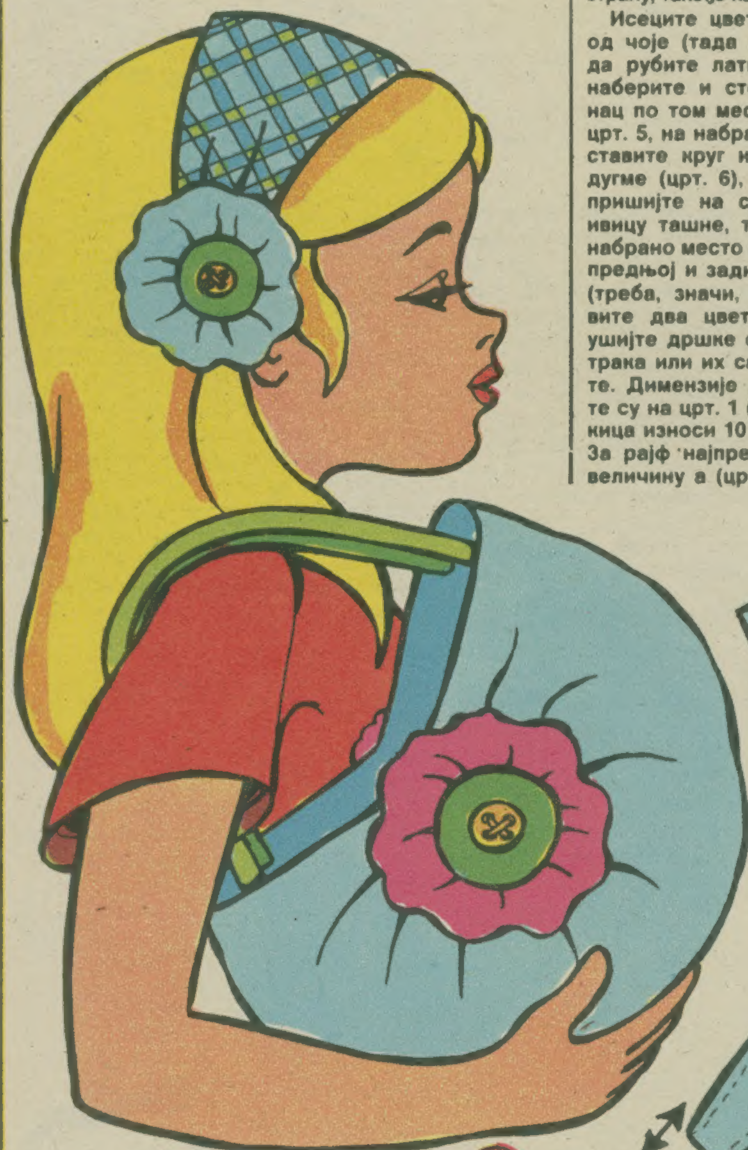
Цвет кројите према розе површини на црт. 1, а центар цвета према црвеној површини. Очигледно, то је само четвртина цвета. Коцкица која одговара кроју цвета треба да има страницу само 3 cm.

Кад скројите предњи и задњи део ташне (са црт. 3), наберите по унутрашњем полукругу као на црт. 4, па ту зашијте, а затим спојите предњу и задњу страну, такође као на црт. 4.

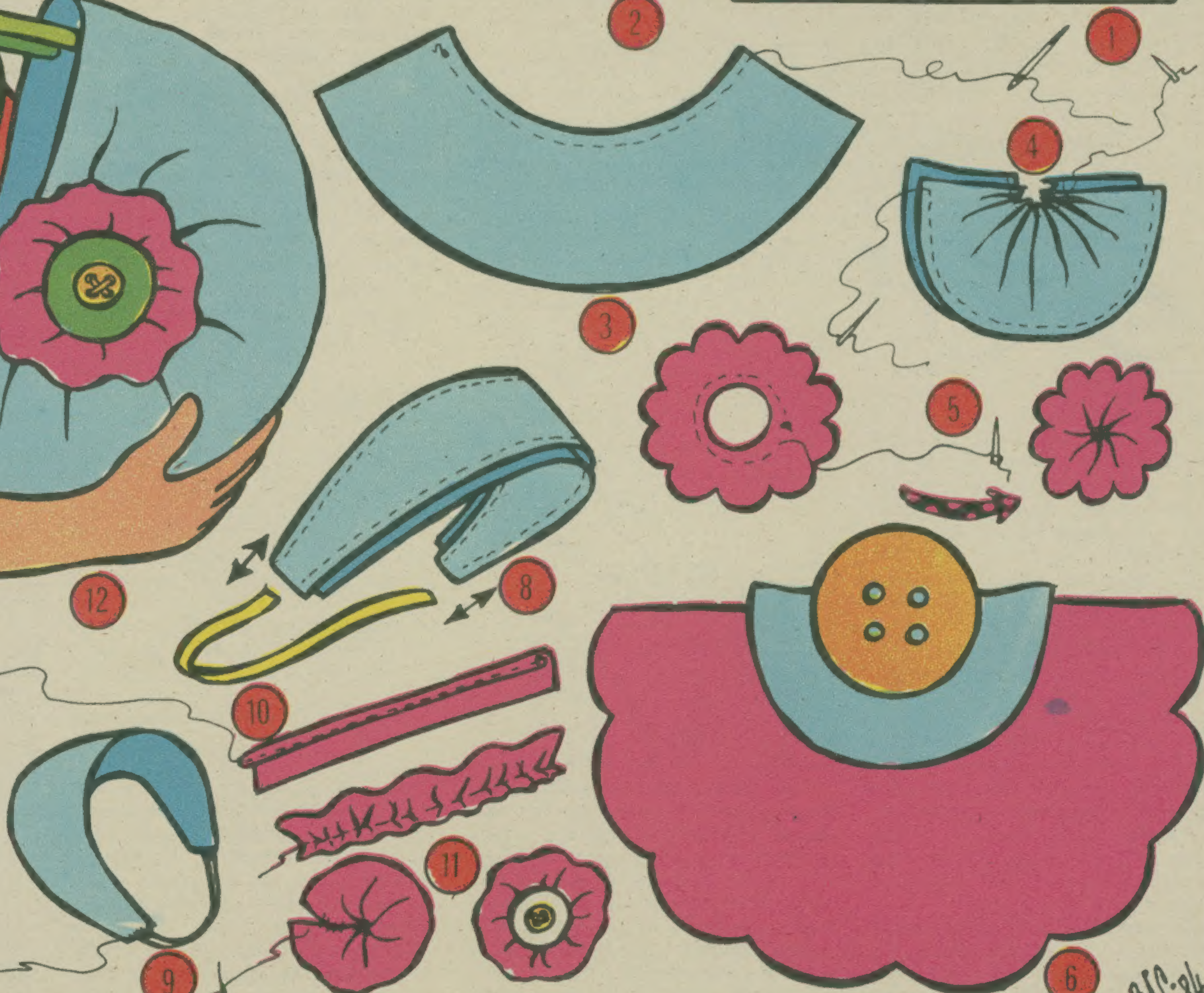
Исеците цвет, најбоље од чоје (тада не морате да рубите латице). Цвет наберите и стегните конац по том месту, као на црт. 5, на набрани центар ставите круг и пришијте дугме (црт. 6), па све то пришијте на средину уз ивицу ташне, тако да се набрано место не види на предњој и задњој страни (треба, значи, да направите два цвета). Најзад ушијте дршке од готових трака или их сами сашијте. Димензије дршки дате су на црт. 1 (једна коцкица износи 10 cm).

За рајф најпре измерите величину а (црт. 7), зависи колики рајф желите. Исеците два дела жељене дужине као на црт. 2, спојите их као на црт. 8, па убаците и зашијте ластиш (црт. 9) који држи рајф испод косе до врата. Овде можете направити исти, само мало мањи цвет (рецимо да квадрат на црт. 1 износи 1 до 1,5 cm). Цвет можете направити и од порубљене траке коју ћете набрати (црт. 10), савити укруг и зашити кружић и дугме (црт. 11), па све то зашити на местима где је ушивен ластиш, односно нешто мало изнад њега, тако да готов рајф изгледа као на црт. 12.

БЕОГРАД *** 11001 МАКЕДОНСКА 29

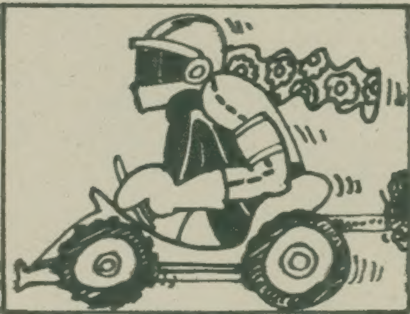
МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

ВОЗИЛО УЧИЛО

Недавно сам на телевизији сазнао да је фабрика аутомобила „Црвена застава" почела да производи картинг. Мене и моје другове а сигурно и многе младиће широм земље занима колико кошта картинг „јуниор", од колико година сме да се вози, колику брзину постиже и колико троши. Да ли можда може да се набави нека књига о прављењу овог возила?

ГОРАН ПЕЈОВИЋ
Октобарска 3
Титов Врбас

Слична питања поставили су нам још и наши читаоци ДРАГАН из Бачке Паланке и МИЛУТИН МАТИЈЕВИЋ из Стублина.

„Црвена застава" заиста производи картинг „јуниор". Он се у овој фабрици може набавити по цени од 65000 динара. Ово је додуше цена без пореза на промет јер се картинг убраја у учила, па ако га набављају радне организације, порез се не плаћа. Међутим, ако га купује појединац, на ову суму треба додати још око 30 одсто пореза.

У специјализованом одељењу „Заставе" где се ови картинзи израђују рекли су нам да они развијају брзину од 60 километара на час и да при пуном оптерећењу троше 1,2 литра мешавине на час.

Картинг не могу да возе деца млађа од 11 година и у такмичарској класи јуниора та граница се креће од 11 до 16 година. За класу сениора она износи 16 година па надаље.

Додуше, прошле године првак Југославије за сениоре био је дечак Матјаж Јелен који тада није имао ни 12 година. Он је наиме „преправио" документа и тек када је однео сва прва места и убедљиво победио много старије такмичаре, установљено је да је много млађи него што се мислило. Ипак, титула првака није му одузета јер је Матјаж изузетан таленат али ће се сигурно после ове „незгоде" провера старости такмичара знатно пооштрити.

На жалост, за сада се у нашој земљи не може набавити књига за прављење картинга. Инжењери „Заставе" додуше најављују један такав приручник, али када ће се он штампати и појавити у продаји, још се не зна.

ШТА ЋЕ РЕЋИ РОДИТЕЉИ

Драги Забавниче,
Молимо те да наше писмо објавиш јер нам је веома важно. Ево у чему је проблем: нас две смо на косу ставиле хидроген и то из чисте радозналости. Сада се кајемо али не знамо како да то исправимо. Ставиле смо веома много хидрогена од 8,8% и коса нам је доста пожутела. Страх нас је од родитеља. Пошто обе имамо кратку косу дуго ће проћи док не порасте да бисмо је могле ошишати. Молимо те да нам кажеш како што пре да уклонимо хидроген. Одговори нам што брже можеш.

ИРЕНА И МАРИЈА
Пријепоље

Ево, заиста вам одговарамо најбрже што смо могли али да вам одмах кажемо да хидроген више никако не можете да „избришете". Међутим, док чекате да вам коса израсте, не морате остати плаве. Најбоље је да узмете неки колор шампон, свакако у природној боји ваше косе и да се лепо офарбате (придржавајте се упутства за употребу шампона). На жалост, све док шишањем не одстраните и последње трагове хидрогена, мораћете редовно да бојите косу јер после извесног времена колор шампон ће се испрати и опет ће се појавити плава боја.

А грдње родитеља вам не гине, мада сте можда већ и изгладили „неспоразум". Шта сте урадиле, урадиле сте. Нећемо вам држати лекцију јер знамо да хидроген сигурно више нећете сипати на главу.

ОБАВЕЗНО У ГИПС

Имам пса боксера. Сломио је задњу десну ногу у пределу бутне кости. Страшно сам забринута због тога и тешко ми је да га погледам јер видим да га нога боли. Зато бих желела да ми кажеш да ли ће прелом брзо да му зарасте и хоће ли остати неке последице.

ДУШИЦА
Пећ

У писму нам ниси дала неке неопходне податке на основу којих бисмо могли да ти кажемо хоће ли твој пас брзо оздравити. Претпостављамо да си га одвела ветеринару, а ако то случајно ниси учинила, одмах га однеси у прву ветеринарску станицу. Јер, као и кад човек сломи ногу, прво мора да се направи рендгенски снимак, затим да се нога намести (понекад је потребан и хируршки захват) и на крају да се стави у гипс. Пса пажљиво негуј, не дај му да се ослања на сломљену ногу како се не би створио такозвани „лажни зглоб". Колико ће дуго то зарастање трајати не можемо да ти кажемо јер то зависи од тежине прелома и старости пса. Ако је млађи, тај процес трајаће краће, а дуже ако је старији. У сваком случају, биће потребно најмање месец дана. Ако си на време предузела све потребне мере лечења, неће бити никаквих последица и твој пас ће ускоро опет весело трчкарати.

НЕЋУ ВИШЕ ДА ЛАЖЕМ!

Ученик сам VII разреда, одличан ђак и био бих, како се то каже, добро дете да – не лажем. И то поприлично. Зато и немам добре другове. Не могу баш да кажем да ме избегавају али ми се сви смеју кад почнем нешто да причам јер знају да то што говорим није истина. Шта да урадим да бих престао да лажем? Има ли тој мојој мани лека?

СРЂАН МАКСИМОВИЋ,
Београд

Велику шансу да се „излечиш" представља већ сама чињеница што си потпуно свестан да намерно говориш неистину. Е сада се, наравно, поставља питање зашто то чиниш? Има људи који лажу из користољубља, затим оних који сматрају да ће на тај начин изазвати дивљење других према себи, па људи који лажима желе да избегну казну. Неки лажу зато што су болесни. Кад си ти у питању, чини нам се, имајући у виду твоје године и то да ти лажима свесно прибегаваш, да је реч о несигурности и жељи да се прикажеш у што бољем светлу. Покушај да себи поставиш питање шта добијаш тиме што не говориш истину. Вероватно машташ о томе да те другови прихвате као вођу, да се о теби прича, да се твоји подвизи наводе као узор другима. Прави начин да се те жеље и остваре јесте да будеш оно што заиста јеси. Треба да знаш да су људи врло осетљиви на преваре и да преваранта зачас открију и одбаце. Нико не воли да га други лажу јер се на тај начин осећа потцењеним. Учини мали напор па покушај једном да ствари прикажеш управо онако како су се оне и догодиле: видећеш да ћеш се и сам боље осећати а по понашању околине ћеш закључити да су почели озбиљно да те схватају. У почетку све то неће бити једноставно, али ће ти свест да тиме себи помажеш знатно олакшати читаву ствар. Успех неће изостати, сигурни смо.

ЛАБУД, ПА ФЛЕШДЕНС

Твој сам редовни читалац већ годинама, а први пут ти се јављам са молбом да ми помогнеш. Наиме, веома волим балет, нарочито онај модерни, а имам и слуха. Често сама играм уз неку добру музику и чак ми се чини да то не радим тако лоше. Наравно, ти моји покрети нису довољно складни и увежбани. Зато те молим да ми кажеш да ли у Новом Саду постоји школа модерног балета, а ако постоји, где се налази и кад могу да се упишем?

Читатељка
из Новог Сада

Колико смо ми успели да сазнамо, школе модерног балета у твом граду нема. Доскора је постојала једна, али је укинута. Једина ба-

летска школа у Новом Саду налази се у Улици Јована Суботића број 3, али се у њој, по програму, учи само класичан балет. Наравно, балерине које заврше ову школу касније се могу бавити и модерним балетом.

НОЋНА УТАКМИЦА

Велики сам љубитељ фудбала и навијач „Црвене звезде". Знам доста о овом спорту, помно пратим готово сва збивања. Волео бих да ми одговориш на сљедећа питања:

Који су наши клубови и колико пута до сада освајали Рапан (Интер-Тото) куп и Балкански куп?

Колика мора бити најмања јачина рефлекторског освјетљења (у луксима) да би се могла одиграти ноћна утакмица?

МЛАДЕН КРТОЛИНА
Раскршће 9
71215 Блажуј

Рапан или Интер-Тото куп, то јест куп међународног фудбалског првенства освојио је само „Челик" из Зенице и то 1975. године. У овим такмичењима у којима је досад учествовало 19 земаља није био укључен баш велики број клубова из наше земље.

Балкански куп који се одржава од 1961. године досад је освојио само један наш клуб – „Раднички" – исте те 1975. године.

Да би могла да се одржи ноћна утакмица, потребно је обезбедити рефлекторе који ће давати осветљење најмање јачине од 1200 лукса.

КОМПЈУТЕРСКИ ЦРТАЋ

Обожавам цртане филмове, као уосталом већина мојих вршњака, а видим да их и одрасли радо гледају. Чак ми се понекад чини да се моји старији укућани више забављају од мене.

Пошто је „цртић" једна од мојих најдражих забава, молим те, реци ми како је настао.

ЈЕЛЕНА ВУКОВИЋ
Пула

Први прави цртани филм настао је 1908. године. Његов тата био је Француз Емил Кол, а филм се звао „Фантазмагорија". Кол је заправо камером снимио појединачно сваку фазу једног покрета и онда је све то приказао помоћу пројектора. За само неколико година цртани филмови освојили су свет. Исте године када је у Европи избио први светски рат, Американци су смислили нову технику која је потпуно изменила начин прављења цртаних филмова јер су они тамо постали толико тражени да је просто морало да се нађе начина за бржу производњу. Та новина која се и данас користи била је целулоид – провидна фолија на којој се цртало уместо на папиру. Тога се досетио Ерл Херд. Сада више није било потребно да се за сваку слику – делић покрета – цртају сви елементи: декор, позадина и остале фигуре које се не крећу. Било је довољно подметнути неколико целулоида један на други и мењати само оно што се креће.

Али, прави преокрет наступа тек тридесетих година када је Волт Дизни почео озбиљно да се бави цртаним филмом. Јер, он и није био само геније за цртање него и за техничке изуме који су потпуно изменили начин снимања. Међу Дизнијеве најзначајније техничке досетке спада такозвана мултиплана камера. Она је постављена на усправним шинама са објективом окренутим надоле. На тај начин камера може да се приближава или удаљава од слике која се снима, па се добија крупан или широк план. Али, још генијалнији „штос" је што се на постоље за снимање испод камере поставља позадина нацртана на више целулоида размакнутих један од другог. Тиме је Дизни постигао утисак да је филм снимљен у простору што до тада није био случај (све се одигравало у једном плану).

Док је Дизни ишао ка врхунцу технике, измишљен је и начин прављења цртаних филмова који тек последњих година добија широку примену. То је гребуцкање цртежа непосредно на филму. Овај начин усавршио је 1964. француски инжењер Дежу помоћу машине назване анимограф.

Да напоменемо само још и то да се цртани филм у последње време ради и електронски, помоћу компјутера, али то су још углавном експерименти.

НИШТА НА БРЗИНУ

Јављам вам се већ дуги низ година, постављајући, наравно, увек различита питања, али узалуд. Надам се да ћеш ми бар сада одговорити. Интересује ме где могу наћи касете и упутства за учење страног језика за три месеца. На телевизији стално гледам рекламу за брзо учење страног језика, али не знам где бих такве касете могла да купим.

Унапред захвална ваша вишегодишња

ЧИТАТЕЉКА
Из Светозарева

Касете за учење страног језика прво потражи у некој књижари у твом граду, а ако их не нађеш, онда можеш да се обратиш на адресу: Продукција плоча РТБ, Остали видови продаје, Македонска 21, 11000 Београд. На дописници назначи за које си све курсеве заинтересована (почетни, средњи, виши или конверзацијски). Али, хтели бисмо још нешто да ти кажемо да се не би разочарала кад почнеш са учењем језика: треба да знаш да се ниједан страни језик не може научити за три месеца. За тако кратко време могу да се савладају само неке основне ствари и науче одређене реченице. Знање страног језика подразумева да на њему можеш течно да говориш, пишеш и лако га читаш, а да би до тога дошла потребно је много, много више рада и праксе него што можеш остварити за три месеца, ма како вредна била.

ОД ГРАДА ПОСТАЛО ИМЕ

Шта значи моје име и одакле потиче?

ЛОРЕТА,
Скопље

Твоје име је вероватно настало по имену италијанског градића Лорето које је иначе познато као место ходочашћа. Међутим, могуће је и да је изведено од имена Лаура (лат. laurus – ловор).

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић (в. д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в. д.)

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софренсвић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филипозић

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$	29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ	76.–
ШВЕДСКА	Шкр.	225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр.	231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр.	61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

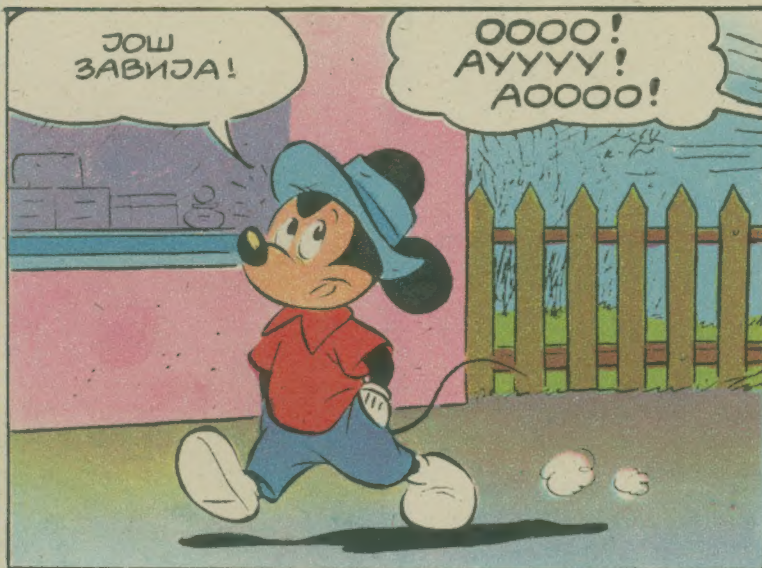
WALT DISNEY
МИКИ

ШТА ЈЕ, ПЛУТОНЕ? ЗАШТО МЕ ВУЧЕШ? ИДЕМ САМО ДО САМОУСЛУГЕ...
АВ-АВ! ОООУУУ!

ОООО! АУУУУ! АООО!
РАЗМА-ЖЕНИ ЏУКАЦ!

ЈОШ ЗАВИЈА!
ОООО! АУУУУ! АОООО!

А УЗЕЋУ И ЈЕДАН СЛА-ДОЛЕД ЗА ПЛУТОНА!
ОЛЕД
ДАНАС ВАНИЛА ЧОКОЛАДА
© 1956 Walt Disney Productions World Rights Reserved

НЕВЕРО-ВАТНО! ЈОШ НИЈЕ ПРЕСТАО!
ООО!
АВ-АВ!
МИКИ

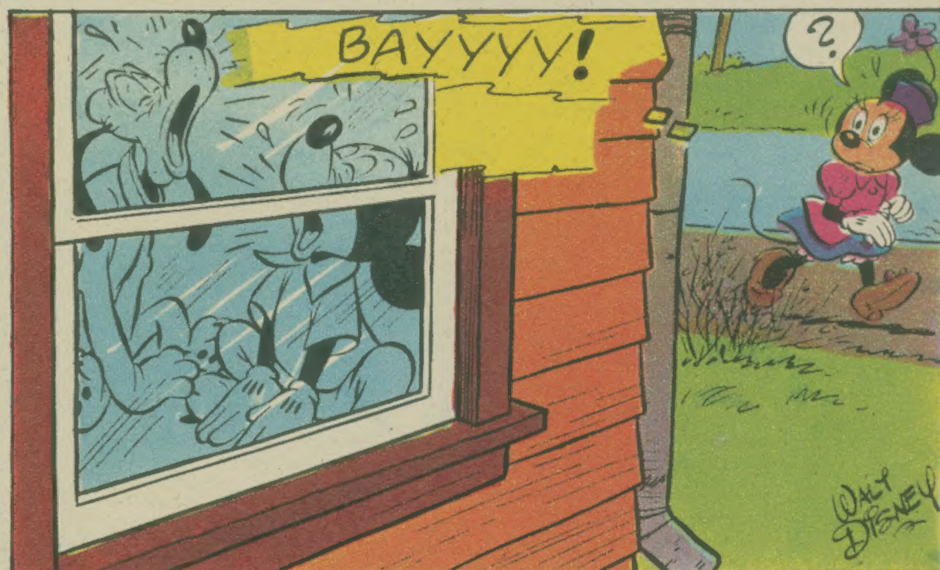
ВАУУУУУ!
ЗВРРР!
ДОЂЕ МИ ДА ГА ПРЕБИ-ЈЕМ... ОХ, ТЕЛЕФОН!

ОООО!
АВ-АВ!
ШТА КАЖЕШ, ШИЉО? ИЗ ТЕЛЕВИЗИЈЕ СУ ЗВАЛИ МОЈ БРОЈ ДОК САМ БИО НАПО-ЉУ?

ДА, У ОКВИРУ ЕМИ-СИЈЕ „ВАШИ ЉУБИМЦИ"... И, АКО ИМ ДОКАЖЕШ ДА ИМАШ ДРЕСИ-РАНОГ ПСА, ДОБИ-ЈАШ МИЛИОН!
МИЛИОН?

ВАУУУУ!
?
WALT DISNEY